

DVA ZPŮSOBY VÍRY

VSTUPNÍ SLOVA

Chválu vzdejte Hospodinu a vzývejte jeho jméno, uvádějte ve známost jeho skutky, zpívejte mu žalmy, přemýšlejte o všech jeho činech, označte se jeho svatým jménem, ať se zaraduje srdce těch, kteří hledají Hospodina! Dotazujte se na vůli Hospodinovu, jeho tvář hledejte ustavičně. Připomínejte divy a znamení, jež vykonal, a výroky jeho úst. Je to Hospodin, náš Bůh, kdo soudí celou zemi. Věčně pamatuje na svou smlouvu a na slovo, jež přikázal tisícům pokolení, aby dbali na jeho nařízení a zachovávali jeho zákony. (Ž 105) Amen

PÍSEŇ č. 639 Hned zrána vzdej díky

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Náš život je ve tvých rukou. Každý den je darem tvé dobroty a lásky. Bez tvého slitování bychom se ani neodvažovali k tobě volat a doufat ve tvou pomoc. Ale tvůj Syn Ježíš Kristus nás přesvědčil, že tvé srdce je otevřeno všem hříšníkům a bloudícím. A proto se k tobě vždy znovu vracíme, protože nikde jinde jsme nepoznali takovou lásku, trpělivost a pochopení, jaké nám dáváš poznat v evangeliu.

Vyznáváme, že jsme zkoušeli hledat pomoc a štěstí leckde jinde. Přitahoval nás pocit moci, lákalo nás zajistit se bohatstvím, zkoušeli jsme hledat lásku u lidí, chtěli jsme si vystačit sami – ale vždycky jsme se dřív nebo později zklamali. Jakmile jsme se stali na něčem nebo na někom závislí, stali se z nás otroci toho, nač jsme se upnuli.

U tebe však mám svobodu. Dveře do tvého srdce zůstávají otevřené, i když jsme je mnohokrát přibouchli a odešli beze slova rozloučení. K tobě se můžeme vrátit ze svých záletů, které nám přinesly jen zklamání a hořkost. Prosíme, přidrž si nás u sebe svým Slovem.

Dej nám prožít radost z tvé blízkosti. Pomož nám učinit správná rozhodnutí a jít po cestě, která má tvé požehnání. Amen

ČTENÍ PÍSMO SVATÉHO

První čtení z Písma svatého poslyšte z Prvního listu apoštola Pavla do Tesaloniky, z kapitoly 1., prvních 10 veršů:

Pavel, Silvanus a Timoteus tesalonické církvi v Bohu Otci a v Pánu Ježíši Kristu: Milost vám a pokoj...

PÍSEŇ č. 373 Ó sešli Ducha svého

KÁZÁNÍ

Základem kázání je závěr 73. žalmu, od verše 23. do 28.:

Já však chci být ustavičně s tebou, uchopils mě za pravici, provedeš mě podle svého rozhodnutí a pak do slávy mě přijmeš. Koho bych měl na nebesích? A na zemi v nikom kromě tebe nemám zalíbení. Ač mé tělo i mé srdce chřadne, Bůh bude navěky skála mého srdce a můj podíl... V Boží blízkosti je mi dobře, v Panovníku Hospodinu mám své útočiště, proto vyprávím o všech tvých činech.

Milí bratři a milé sestry, s velkou mírou zjednodušení můžeme říci, že existují dva možné přístupy k Bohu, víře a církvi. Oba jsou poměrně časté a rozšířené. Naše víra mezi oběma přístupy kolísá podle vnějších okolností, kterým jsme v životě právě vystaveni. Zkusme si je představit a charakterizovat.

První způsob víry chápe Boha, modlitbu, Bibli a církve jako vítanou a důležitou pomoc v krizových situacích. V běžném životě se však takto věřící lidé snaží vystačit si sami. Bůh a víra jsou přítomni někde v pozadí, především jako soubor životních pravidel a zásad. Víra a zbožnost těchto lidí je v jakémsi pohotovostním režimu, který se většinou projevuje slavením Vánoc a Velikonoc a obecným pocitem, že

všechno lidské konání se děje pod dohledem a autoritou Boží. Dokud se život těchto lidí ubírá obvyklými cestami, Pána Boha příliš nehledají a nepotřebují. A jsou na to svým způsobem hrdí, protože mají za to, že člověk nemá Boha zbytečně obtěžovat, ale má se o sebe postarat sám. Teprve kdyby bylo nejhůř, je dobře, že se můžeme obrátit k Bohu. K lékaři nebo zubaři také nechodíme, když nás nic nebolí, ale je dobré vědět, kde nám pomohou.

Když pak taková kritická chvíle nastane, třeba když někdo v rodině vážně onemocní, nebo když člověk provede něco hodně zlého a stydí se sám za sebe, když někdo prožije velké zklamání a ztratí smysl života – pak doslova zmobilizujeme všechnu svou dosud nevyjadřovanou víru a obrátíme se k Bohu na plno a bez výhrad. Začneme číst Bibli, každý den se modlíme, vyhledáme společenství církve. Doslova se upneme k Bohu a svěříme mu svůj neřešitelný problém s nadějí, že právě tady najdeme pomoc, která všude jinde selhala.

Jenže člověk, jehož víra takto náhle vstala z mrtvých, se přitom necítí zrovna nejlépe. Je mu jako synovi, který dlouho nenavštívil rodiče a nyní si přichází říct rovnou o peníze. Je mu jako manželovi, který svou ženu už léta nevzal za ruku a nyní by ji měl z ničeho nic obejmout a vyznat lásku. Člověk si v duchu říká, jak mohu Pána Boha o něco žádat a prosit, když jsem si na něj celé léta ani nevzpomenul. Zpočátku se možná ještě povzbuzuje pocitem, že i když jsme se moc nemodlili, přece jen jsme aspoň dodržovali desatero, ale postupně se i tato sebejistota začne hroutit a my si uvědomíme, jak často šly dobré Boží zásady stranou a my jsme byli stejně vypočítaví, jako ostatní. Toto vědomí vlastní slabosti a hříšnosti nám pak podráždí nohy a naše víra se doslova bojí věřit. Jak bych mohl zrovna já, který toho v životě tolik pokazil a zanedbal, něco od Pána Boha žádat? Proč by právě mně měl pomoci, když tolik lidí vedle mne trpí, strádá a umírá.

Pán Bůh přitom pomáhá všem, kteří se k němu obrací. I těm rozkolísaným, nejistým a zmateným. Jenže tito lidé Boží pomoc často nenajdou a neobjeví. Ne, že by jim nebyla nabídnuta, ale prostě se s ní minou. Kdo toho o Pánu Bohu mnoho neví a nežil s ním svůj každodenní život, čeká Boží pomoc většinou jako nějaký zázrak. Náhlou a rychlou změnu. Jednoznačné znamení. Když se toho v brzké době nedočkáme, necháme se přemoci pocitem marnosti a vědomím vlastní

hříšnosti. Vzdáme to, protože si řekneme, že si Boží pomoc nezasloužíme. Přitom nám Bůh svou pomoc připravuje, jenže k tomu je třeba i jistá míra lidské spolupráce. Aby nám Bůh mohl pomoci, potřebuje k tomu naši důvěru, trpělivost, pokoru, pracovitost a někdy i sebeobětování. Když to člověk vzdá příliš brzy, Boží pomoci, která pro něj byla připravena, se prostě nedočká.

Taková zklamaná a nenaplněná víra se pak znovu vrací do dřívějšího pohotovostního režimu, ale notně oslabená. Pořád ještě doufáme, že třeba příště Pán Bůh pomůže, ale už si tím zdaleka nejsme tak jisti. Někdy se dokonce i bojíme k Pánu Bohu přímo a adresně obrátit, abychom nebyli znovu zklamáni a víru pak docela neztratili. Nějakou poslední jistotu a útočiště každý člověk potřebuje. A tak dál zůstáváme křesťany, v hrubých rysech dodržujeme desatero, slavíme Vánoce, ale každodenní život zvládáme raději vlastními silami a z nouze nám pomáhají spíš přátelé než modlitba a návštěva kostela. Pořád je to ještě víra, ale někdy příliš slabá, aby z ní člověk měl také nějakou radost a dobrý pocit. Pro mnoho lidí je důležité mít Boha v záloze, kdyby bylo nejhůř. Jsou to svým životem často dobří křesťané. Nemůže však mít člověk z víry větší a troufám si říci i příjemnější užitek? Není taková „rezervní“ víra, víra, která běží jen jakoby na volnoběh, zbytečně skromná a nevyužitá?

Jaký by mohl být ten druhý možný přístup k Bohu. V jistém smyslu o něm mluví náš dnešní žalm, kde člověk, který měl také dlouho Boha jen v záloze, nakonec po překonané krizi říká: *Bože, chci být ustavičně s tebou. Uchopils mě za pravici... V Boží blízkosti je mi dobře, v Panovníku Hospodinu mám své útočiště a proto vyprávím o všech jeho činech.*

Je to víra, která místo aby s modlitbou čekala, až přijde krize, snaží se s Bohem žít a hovořit každý všední den. Je to víra, která nečeká, až půjde do tuhého, ale užívá si Boží blízkosti, i když je všechno v pohodě a život se nám vcelku daří. Je to, jako když dospělé děti pravidelně navštěvují své rodiče, i když od nich už nic nepotřebují a vykládají si s nimi o všem, co zažili, a nebojí se, že budou stále jen kritizováni a poučováni.

Každodenní život s Bohem znamená, že se člověk především naučí Pána Boha lépe znát, více mu rozumět a tak i lépe nacházet jeho

pomoc a vliv ve svém životě. Právě k tomu slouží pravidelná četba Bible, její výklad, kázání, modlitební společenství a mnohé další aktivity, které se ve sboru dějí. To všechno se postupně ukládá v našem srdci, abychom z toho mohli těžit, až to budeme potřebovat.

Když člověk začne žít s Bohem svůj každodenní život, je to samozřejmě náročné. Mnohé věci, na které jsme byli možná zvyklí, neobstojí. Mnohé věci už nemůžeme dělat ani říkat, protože víme, že se Pánu Bohu nelíbí. Ale brzy zjistíme, že nám to nijak nechybí. To, co se Bohu nelíbí, jsou totiž samé zbytečné, škodlivé a mizerné věci, které nám pouze přidělávají starosti a trápení. Když se jich dokážeme vyvarovat, býváme o mnoho šťastnější.

Když člověk myslí na Boha při své každodenní práci, s překvapením zjistí, že je šťastnější než dřív. Objeví totiž, z kolika obyčejných věcí může mít radost. Naše víra už nepotřebuje žádné velké zázraky. Stačí jí k vděčnosti dobrá snídaně, přátelský úsměv, rozkvetlé stromy, drobný úspěch v práci nebo zdařilá operace kolena. Za tím vším vidíme Boží dobrotu, pomoc a zastání.

Když se člověk naučí této stálé, každodenní vděčnosti – má to jednu obrovskou výhodu. Když ty dobré věci ztratíme, nejsme z toho tolik překvapení a šokováni. Vždyť jsme za ně každý den děkovali, to znamená: věděli jsme, že nejsou samozřejmé. Vědomě jsme si jich tedy užívali, a proto snáze vydržíme a přijmeme, když je na čas nemáme.

Když se pak člověk, který celá léta Pánu Bohu děkoval za život a za zdraví, obrátí v nouzi k Bohu s prosbou o pomoc, má daleko větší klid v duši. Z Bible a mnohých kázání, která slyšel, už ví, že Boží pomoc většinou nepřichází hned a málokdy tak, jak bychom si v první chvíli přáli. Boží pomoc má velice často podobu skryté podpory, ujištění a podané ruky, než že by se věci okamžitě a zázračně změnily. Přimknutí se k Bohu v kritické chvíli však dává člověku nebývalou sílu, trpělivost a naději unést a zvládnout i věci, o kterých jsme si mysleli, že se pod jejich tíží složíme a zhroutíme. Někdy pak objevíme Boží pomoc a radu i ve zdánlivých náhodách. Nečekaný telefonát, nalezená věc, povzbudivé slovo v pravý čas, nenadálá příležitost, s kterou jsme již nepočítali.

I tento každodenní život s Bohem má ovšem svá rizika. Někdo si může na Boží blízkost do té míry zvyknout, že už si jí ani neváží,

a začne doslova hřešit na to, že za něj Pán Bůh všechno udělá a rozhodne. Z dospělého člověka se může touto přehnanou zbožností stát doslova malé dítě, které už je tak pohodlné, že se samo ani nenají. S důvěrou v Boží pomoc se to tedy nesmí přehánět a omlouvat jí svou vlastní lenost a nerozhodnost. Je přece mnoho věcí, které si musíme rozhodnout sami. Je řada situací, kde to Bůh nechává na nás a nebude nás stále vodit za ručičku. Naše rozhodování v řadě případů není mezi zlem a dobrem, ale mezi vícero rovnocennými možnostmi a cestami. Když si volíme zaměstnání, když hledáme životního partnera, když si bereme hypotéku na byt, když sportujeme a cestujeme, když prodáváme a nakupujeme, nelze stále hledat u Boha znamení, co je správné, co máme či nemáme udělat či jak se rozhodnout. Důvěra v Boha v takových případech znamená směle převzít odpovědnost a nebát se udělat, co je mi blízké, a přitom vědět, že Bůh nás neopustí, i kdybychom udělali vyloženou chybu.

Když to shrneme, dalo by se říci, že máme před sebou dva modely života víry. Ten první je řekněme nárazový a v běžném čase k Bohu spíše rezervovaný. Raději Boha moc neobtěžovat a nechat si víru, modlitbu a Bibli, až bude nejhůř. Ale když je pak opravdu nejhůř, člověk na sobě musí hodně silně zapracovat, aby se dokázal Bohu přiblížit a s důvěrou čekat na jeho pomoc. Mnohým se Bůh, kterého tak málo znají, nakonec ztratí a zůstanou v té krizi sami. Jiní se k němu pevně přimknou, a když Boží pomoc naleznou, už nikdy se víry nevzdají. Jsou však i takoví, kteří se Boží pomoci dočkají, ale vzápětí zapomenu a opět se přepnou do pohotovostního režimu.

Druhý způsob víry se snaží být co možná vyrovnaný. Usiluje o stálý kontakt s Bohem bez ohledu na to, zda je nouze nebo pohoda. Člověk si čte Bibli a modlí se, i když nemusí a nic ho vyloženě netrápí. Někdo to ovšem přežene a udělá si tak z Boha výmluvu za vlastní nerozhodnost. Jeho víra může být v mnohém nepřírozená, křečovitá, útočná a odrazující. Ti, kdo se dali touto cestou, někdy dokonce zneužívají víry k tomu, aby nemuseli přemýšlet, naslouchat a odpouštět.

Teprve ten, kdo najde mezi těmito dvěma způsoby tu pravou míru, objeví, že z víry a Boží blízkosti lze mít především radost. Bude žít docela normálním životem, ale nezapomene se modlit ani smát. Dokáže se zdravě naštvat i odpustit. Bude si vážit věřících i nevěřících.

Nebude se ohánět doslovným významem Bible, ale objeví v ní víc lásky a porozumění, než by sám čekal. Rozvážná a upřímná víra ho naučí pokoře a naději, která se nikdy nevzdává. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, pomoz nám, abychom našli cestu střízlivé a přitom oddané víry a dokázali po ní jít. A když se ti budeme ztrácet, zavolej si nás a přiveď zpátky k sobě. Amen

PÍSEŇ č. 631 Nám pomoz, Pane milý

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíše Kriste, prosíme, aby náš každodenní život odpovídal tvé vůli a my v něm mohli sklízet plody tvého dobrodiní. Prosíme nejen za sebe, ale i za ty, kteří k tobě volat nedovedou nebo se stydí. Prosíme, za lidi, kteří si život pokazili a zkomplikovali. Prosíme za lidi, kteří trpí bolestmi a osaměním. Prosíme za lidi nešťastné a zklamané. Prosíme, ukaž nám, jak a v čem můžeme druhým pomoci a kdo nás potřebuje nejvíc. Prosíme za náš svět, prosíme za moudrost pro ty, kterým byla svěřena odpovědnost politická a hospodářská, aby netoužili po moci, ale poctivě pracovali pro blaho nás všech. Svěřujeme ti životy své i svých nejbližších a takto k tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

*Žijte v Kristu Ježíši, když jste ho přijali jako Pána. V něm zapustíte kořeny, na něm postavte základy, pevně se držte víry, jak jste v ní byli vyučeni, znovu a z novu vzdávejte díky.
(Ko 2, 6–7)*

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 421 Ach, zůstaň svou milostí

NEDÁVEJ MI CHUDOBU ANI BOHATSTVÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Blaze těm, kteří se bojí Hospodina a mají zálibu v jeho příkázáních! Jmění a bohatství budou mít ve svém domě.

Bůh je milostivý, plný slitování a spravedlivý. Dobře bývá tomu, jenž se smiluje a půjčí a své věci spravuje podle práva. Takoví lidé se nikdy nezhroutí. Jejich spravedlnost nebude zapomenuta. Nemusí se bát zlé zprávy, kdo pevně doufá v Hospodina. Kdo rozděluje a dává potřebným, dojde uznání a slávy.
(Podle Ž 112) Amen

PÍSEŇ č. 62 Vždy přec má se mlčenlivě

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Ty jsi dárce všeho dobrého kolem nás. Ty dáváš všemu život. Od tebe čerpáme sílu a zdraví. Ty dáváš příležitost k práci. Ty jsi nám dal rodinu a přátele. Jsi původcem a zdrojem veškeré energie, která hýbe tímto světem, a my lidé s tím vším jen hospodaříme a objevujeme pouze to, co jsi nám již dávno připravil a umožnil.

Žijeme v podmínkách, kdy si prakticky nemáme nač stěžovat. Nikdo z nás nemusí trpět hladem ani nouzí. Máme svobodu a možnosti, o kterých se mnoha generacím před námi ani nesnilo. Přesto býváme často nespokojeni a zklamaní – protože vidíme, kolik dobrých možností je promarněno, kolik peněz zbytečně utraceno, kolik času nenávratně ztraceno, kolik dobré vůle a snahy nevyužito.

Prosíme, aby každý z nás mohl změnit ten kousíček světa, který je mu svěřen, k lepšímu. Naveď nás, prosíme, svým Slovem k tomu, abychom využili možností, které máme, nejen pro zvýšení svého pohodlí, ale také pro dobro a blaho druhých. Otevři naše srdce, aby se dovedlo rozdělit o to, co nám přebývá. Nauč nás odpovědnosti za vše,

co nám bylo svěřeno – ať už jsou to peníze, schopnosti, čas, důvěra druhých. Ve jménu Pána Ježíše Krista prosíme, vyslyš nás... Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Z Evangelia podle Lukáše vyslechněte oddíl z 12. kapitoly, od verše 13. do 34.:

Někdo ze zástupu ho požádal: „Mistře, domluv mému bratru, ať se rozdělí se mnou o dědictví.“ Ježíš mu odpověděl: „Člověče, kdo mne ustanovil nad vámi soudcem nebo rozhodčím?“ A řekl jim: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí...“

PÍSEŇ č. 689 Proč se svět marností, bohatstvím honosí

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou dvě biblická místa. Ze starozákonní knihy Přísloví, z 30. kapitoly, verše 7. až 9. a z Listu apoštola Pavla Filipským z kapitoly 4. verš 12.:

Nedávej mi chudobu ani bohatství! Opatřuj mě chlebem podle mé potřeby, tak abych nasycen neselhal a neřekl: „Kdo je Hospodin?“ ani abych z chudoby nekradl a nezneuctil jméno svého Boha.

Dovedu trpět nouzi, dovedu mít hojnost. Ve všem a do všeho jsem zasvěcen: být syt i hladov, mít nadbytek i nedostatek.

Chudoba a bohatství! Přečtené dva texty by nám mohly pomoci v této věci se orientovat.

Ten první z knihy Přísloví je trochu šalamounský. Přimlouvá se za zlatou střední cestu. Varuje před bohatstvím i před chudobou. Chápeme, že nikdo nechce být chudý. Ale proč by mělo být nebezpečné bohatství? Biblický člověk přece ještě nebyl ovlivněn komunistickou propagandou. Poctivě nabytý majetek byl považován za Boží dar a po-

žehnání. Když se někomu urodilo na polích, když se mu množila stáda – vzpomeňme třeba na Abrahama a Jákoba, bylo to považováno za projev Boží přízně a nikdo v tom neviděl nic špatného. Podobně jako když někdo mezi námi umí krásně zpívat, dobře se učí nebo je sportovně nadaný. Takový člověk sice může zpychnout a své obdarování promarnit, ale v zásadě si takto obdarovaných lidí vážíme. Proto není důvodu, abychom si nevážili i lidí obdarovaných hmotně. Majetek je stejná hřivna jako zdraví a inteligence. Majetek umožňuje člověku zlepšit své životní podmínky. Majetek pomáhá ke svobodě a nezávislosti. Majetek nám umožňuje pamatovat na potřebné. Bohatí lidé byli proto v biblických dobách vážení a respektovaní. Nikdo v nich neviděl vykořisťovatele, podvodníky ani tuneláře. Bohatá společnost, v níž bude každý sklízet z Boží dobroty víc než potřebuje – to bylo zaslíbení, za který se žádný prorok nestyděl. Starý zákon je takových zaslíbení plný.

A přece věřící člověk prosí Boha, aby mu toho bohatství nedával příliš mnoho. Proč? Protože bohatství sebou přináší iluzi, že všechno, co potřebujeme, máme zajištěno a není třeba o nic víc prosit. Bohatství je požehnání, ale může se stát pokušením, abychom se od Boha odpoutali a chtěli být nezávislími pány svého života.

Někdo řekne: Co je špatného na tom, že se člověk osamostatní a o Boží pomoc nežádá? Není to naopak jeho dospělost? Samostatnost? Kýžený cíl? Ne, je to lež! I ten největší boháč a pán je pořád jen prach ze země. Každé jeho nadechnutí je Boží milost. Každé ranní probuzení nezasloužený dar. Nepotřebovat Boha není cíl, ale hloupost a nesmysl. Na Bohu budeme závislí vždycky.

Bohatství samo o sobě není zlé. Je příjemné, pohodlné a uklidňující. Je to Boží zboží a není třeba se za ně stydět. Znamená však větší odpovědnost a starosti. Je to jako vyšší funkce v zaměstnání nebo v politice. Přináší s sebou možná pocit uspokojení a vlastní důležitosti, ale za cenu toho, že musíte být v práci od rána do večera, a jedno špatné rozhodnutí vás může odsoudit k chudobě a zapomnění.

Být bohatý je úkol a poslání, které bylo, je nebo možná bude některým z nás svěřeno. Není však snadné se v tomto postavení osvědčit a neselhat. Být bohatý a rozhodovat o druhých je náročné a zodpovědné. Člověk musí trvale a dlouhodobě mobilizovat všechny své du-

chovní a mravní síly, aby se nedal svést pýchou a ješitností. Bohatství může být dobré i nebezpečné, podobně jako ostrý nůž nebo rychlé auto. Být bohatý a ve vysokém postavení dokáže jen mravně silný a v Bohu pevně zakotvený muž či žena, kteří nezapomněli, čím jsou a komu patří.

Děti, které vyrůstají v dobře situovaných rodinách a mají, nač si vzpomenou, jsou však ve velkém ohrožení. Většinou neznají skutečnou hodnotu peněz a lidské práce. Neumí si představit, kolik úsilí a rizika stálo, než se jejich rodiče a prarodiče domohli svého postavení. Děti z bohatých rodin jsou na své výhody zvyklé podobně jako jedináčci, kteří se neumí rozdělit, protože nemají s kým. Výchova dětí v zámožných rodinách je proto mimořádně náročná a musí být i tvrdá. Často vyžaduje i navození umělého nedostatku, uložení pracovních povinností a dobrovolné omezení zdrojů. Každý mladý člověk by měl někdy zažít situaci, kdy nemá nic a začíná od nuly. Bez známostí, bez cizí pomoci, bez tatínkova otevřeného účtu. Nejhorší je bohatství, kterého si člověk neváží a nezná jeho cenu.

Je-li to však s bohatstvím takto ošemetné, není lepší být raději přiměřeně chudý a nemuset řešit starosti, které plynou z dobrého bydla (podobně jako nadměrné kilogramy)?

Jenže ani chudoba a nouze není žádoucí a Bohem zamýšlený stav. Chudoba je ponížení. Chudoba znamená, že naše práce a úsilí bylo marné, neúspěšné či zbytečné. Chudý člověk se často cítí, jako by ho někdo okradl. Na poli bylo zaseto, ale nic nevyklíčilo. Nepřátelé všechno pobrali. Dům zachvátil oheň. Úrodu sežraly kobylky. I dnes se může stát něco podobného. Na všechno nám pojistka nepomůže. Stačí, aby dolehla krize, člověk ztratil práci, zdražili mu nájem, dlouhodobě onemocněl, uzavřel špatnou půjčku, ovdověl, rozvedl se – a náhle zjistí, že má výdaje vyšší než příjem. V tu chvíli mnohý zpanikaří a propadne beznaději. Proč právě já musím počítat každou korunu? Proč si nemohu koupit to, co ostatní? Proč si musím pořád půjčovat a žít od jedné dávky ke druhé?

Chudoba je psychicky náročná a namáhavá. Člověk musí stále myslet na to, co bude zítra a jak z toho mála vyžít. Není snadné uchovat si v chudobě důstojnost, hrdost a svobodu. Chudoba nás svádí, abychom se začali tiše mstít a oplácet. Když mi život nedal to, co dru-

hým, vezmu si to sám. Tak jako bohatství svádí k falešnému pocitu nezávislosti na Bohu, tak chudoba zase svádí k falešnému pocitu nepřátelství vůči Bohu, který nám nedal tolik, co ostatním. Chudí lidé bývají často zklamaní, rezignovaní a odevzdání svému osudu. Už ani nedovedou vnímat krásu světa a modré nebe nad hlavou, protože je svírá závist a hněv. Kdyby byl Bůh spravedlivý, nikdy by to nedopustil. To znamená, že Bůh buď není, nebo je mu to jedno!

Ale i to je lež, které žel uvěřilo mnoho chudých. Ve skutečnosti Hospodin chudobu nechce a celou vahou své moci chudým pomáhá. Jeho zákon svěřený Mojžíšovi chránil chudého před bohatým jako žádný jiný zákoník té doby: Zastavená půda se vrací původním majitelům. Dluhy se po sedmi letech odpouští. Chudí mohou sbírat, co zbývá po sklizni na polích. Čtvrtina obětí v chrámu patří chudým. Dlužník dostává na noc zabavený plášť, aby nezmrzl chladem. Biblický Bůh se svým slovem a vlivem zasadil o to, aby chudoba byla snesitelná a dočasná. Pohanští bohové stáli na straně mocných a bohatých. Náboženství posvěcovalo daný stav a nespravedlnost. Hospodin je jediný Bůh, který vyzdvihl chudého a bohaté poslal pryč s prázdnou. Byli to bibličtí proroci, kteří jako první upozornili na nespravedlnost chudoby.

Ale to nic nemění na faktu, že i s Boží pomocí je těžké být chudý. Je náročné nezahořknout, nezávidět a nebýt našťvaný. Kdo z nás dokáže být spokojený, když má méně než druzí? Vyžaduje to silnou vůli a pevnou víru. Být chudý je jako být dlouhodobě nemocný a osamělý. Být chudý nikoho z nás nebaví. Děti, které vyrůstají v chudých rodinách, je proto třeba mimořádně motivovat a povzbuzovat. Co nemají v hmotném zajištění, nahradit láskou a časem, který jim věnujeme. Připomínat jim obdarování, které mají ve svém zdraví a schopnostech.

Bohatě se to však vyplatí. Děti z chudých rodin nejednou bývají zdravě cílevědomé, touží po vzdělání, váží si práce a dovedou šetřit. Vůbec nevadí, když někdo vyroste ve skromných poměrech, je-li to ve společnosti, která mu dá příležitost, aby se mohl uplatnit vlastní pílí a prací. Zní to trochu jako americký sen, ale je to dobrá příležitost, jak se naučit žít.

Nejhorší je být k chudobě odsouzen bez možnosti změny nebo se topit v bohatství a přitom být znuděný a neschopný. Proto biblický

člověk prosí: Bože, nedávej mi ani chudobu ani bohatství. Obojí by mne mohlo svést a zničit. Bohatství by mi zamotalo hlavu, takže bych tě přehlížel, a chudoba by mě svrhla do propasti, z které bych tě už neviděl.

Ale co je tedy ten ideální stav mezi bohatstvím a chudobou? Kudy vede ona „zlatá střední cesta“? Průměrný plat? Mít kde bydlet a co jíst? Záleží, s čím a s kým se srovnáváme. Co je pro někoho chudoba, pro jiného je bohatství, a naopak. Naše česká smůla je v tom, že jsme poměrně bohatá společnost, a přece se cítíme jako chudí příbuzní. Na jedné straně závidíme bohatým německým důchodcům, na druhé straně se máme mnohem lépe než většina lidí na východ od nás. Jsme tedy chudí, nebo bohatí? Těžká odpověď. Přitom není až tak důležitá. Daleko podstatnější je, že to, co dnes mám, mohu zítra ztratit. A co dnes nemám, mohu zítra dostat na starost a zodpovědnost.

Každý z nás tedy musí být stále připraven na obojí! Na bohatství i na chudobu. Na slávu i bezvýznamnost. A podle toho zapnout ty správné charakterové vlastnosti a prosit o moudrost Ducha svatého. Apoštol píše, že právě víra ho naučila obojímu. Když byl bohatý, dělil se s druhými. Když nic neměl, prosil o pomoc. Když měl nadbytek, děkoval Bohu. Když měl nouzi, těšil se z toho, co již dostal, a věřil, že mu Bůh pomůže.

Naším cílem není ani chudoba ani bohatství, ale ani šedý socialistický průměr. To bychom se nikam nedostali a všichni bychom se jen navzájem hlídali. Naším cílem je nezávislost na momentální finanční situaci a společenském postavení. Abychom uměli se ctí obstat a byli připraveni na obojí. Každá situace sebou totiž přináší nejen rizika, ale také příležitosti. O nebezpečích chudoby a bohatství jsme toho už řekli dost. Zkusme nyní říci, v čem nám může být dobré bohatství a v čem je dobrodíní chudoby. K čemu nás mohou tyto situace povzbudit a inspirovat.

Kdo ví, že je chudý, má dobrý předpoklad naučit se skromnosti a pokoře. Chudoba nám pomůže objevovat bohatství i v jiných věcech, než jsou jen peníze a hmotné statky. Chudoba nás nutí mobilizovat své síly, opřít se o víru a bránit se nepřízní osudu. Chudý musí být odolný a vytrvalý. Nic jiného než naděje a modlitba mu často nezbyvá. A to je dobře zažít. My jsme přece v mnoha ohledech chudí a bez Boha nic

nezmůžeme. Chudoba nám otevírá oči a přitahuje nás k Bohu. Chudoba nás učí přijímat a být vděční. Je proto dobré zažít chudobu a poučit se z ní.

A čemu nás může naučit bohatství? Odpovědnosti za druhé. Kdo má víc, než potřebuje, má příležitost udělat pro své bližní mnoho dobrého. Ne tím, že bez rozmyslu rozdává, ale tím, že rozumně investuje, dá druhým práci, rozmnoží svěřené hřivny, udělá někomu radost a zmírní jeho nouzi. Být bohatý není hřích, ale úkol a poslání pro toho, kdo ví, že mu bylo bohatství svěřeno a umí se o ně rozdělit a účinně pomáhat.

Kdo je však opatrný a nechce být ani chudý ani bohatý, bývá často chladný a do sebe uzavřený. Biblicky řečeno – není studený ani horký. Neprosí, ale ani nechválí. Nerozdává, ale ani nepřijímá. Je v ulitě své soběstačnosti. A to není dobré. Kéž by si každý z nás uvědomil, v čem je bohatý a v čem je chudý. V čem je silný a kde je slabý. Co mu Pán Bůh svěřil a co mu odepřel. Zač má děkovat a za co prosit.

Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti za mnoho dobrých věcí, které nám dáváš. Nemáme nouzi ani hlad. Žijeme ve svobodě a míru. Jsou však i věci, které nám chybí. Neumíme být vděční a skromní. Neumíme děkovat a odpouštět. Neumíme si vážit toho, co máme. Nejsme připraveni na to, že bychom se museli vzdát svého pohodlí. Prosíme, nauč nás moudře užívat toho, co máme. A když něco ztratíme, nechť nás povzbudí, co jsme již dostali a co máme jako bezpečný poklad uloženo v nebesích – tvou lásku.

Amen

PÍSEŇ č. 699 Pane, dej, ať nás nic už nerozdvojí

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Dobře víme a uvědomujeme si, že jsme bohatší než miliony lidí v tomto světě. Nemůžeme sice pomoci všem, ale některým ano. Ukaž nám, prosíme, kde bude naše pomoc nejúčinnější a nepotřebnější. Dej nám odvahu a trpělivost dotáhnout mnohé dobré nápady do konce a nezůstat jen u slov a výzev.

Do své modlitby proto vkládáme především ty, kterým my sami pomoci nemůžeme. My neumíme zastavit násilí, kde se lidé nenávidí a odmítají se smířit. Neumíme odstranit hlad, kde je mnoho let sucho. Neumíme přes noc změnit životní podmínky těch, kteří byli vyhnáni z domova. To všechno jsou úkoly a práce na mnoho let a samotné peníze tu mnoho nevyřeší. Proto prosíme, aby tito násilím a nouzí postižení lidé neztráceli naději a odvahu. Mnohé se již pohnulo k lepšímu. Někde byl uzavřen po mnoha letech mír. Jinde byly vykopány studny a postaveny nové domy. Pane, děkujeme ti za všechny, kteří se o to jakkoli zasloužili, a prosíme tě, abychom se i my mohli jednou ohlédnout a vědět, že jsou lidé, kterým jsme pomohli a nečekali za to chválu ani odměnu. Tvůj příklad, Pane Ježíši Kriste, nás zavazuje. Ty jsi kvůli nám obětoval vlastní život. Z tvé lásky žijeme. Dej, ať se tvá láska dostane skrze nás do všech temných koutů tohoto světa. Prosíme za nemocné, prosíme za osamělé, prosíme za opuštěné a zrazené. Svou naději vkládáme do slov, která nás spojují v naší víře a očekávání: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už sama velké bohatství. Nic jsme si totiž na svět nepřinesli, a také si nic nemůžeme odnést. Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím. Kdo chce být bohatý, upadá do osidel pokušení a do mnoha nerozumných a škodlivých tužeb, které strhují lidi do zkázy a záhuby. Kořenem všeho toho zla je láska k penězům. Z touhy po nich někteří lidé zbloudili z cesty víry a způsobili si mnoho trá-

pení. Ty však se tomu jako Boží člověk vyhýbej! Usiluj o spravedlnost, zbožnost, víru, lásku, trpělivost, mírnost. Bojuj dobrý boj víry, abys dosáhl věčného života, k němuž jsi byl povolán a k němuž ses přihlásil dobrým vyznáním před mnoha svědky... Těm, kteří jsou bohatí v tomto věku, přikazuj, ať nejsou pyšní a nedoufají v nejisté bohatství, nýbrž v Boha, který nás štědře opatřuje vším, co potřebujeme; napomínej je, ať konají dobro a jsou bohatí v dobrých skutcích, štedří, dobročinní, a tak ať si strádají dobrý základ pro budoucnost, aby obdrželi pravý život. (1 Tim 6,6–12+17–19)

POŽEHNÁNÍ

At' vás Boží dobrota naplní vděčností, která vyléčí všechno zklamání. At' Kristova láska zahojí bolesti a rány, které vám způsobili vaši bližní. At' moc Ducha svatého znásobí vaše síly, aby váš život byl požehnáním pro druhé a Pán Bůh z vás mohl mít radost. Amen

PÍSEŇ č. 611 Není lepší na tom světě

SPOR O SOBOTU

VSTUPNÍ SLOVA

Tvoje milosrdenství, Hospodine, sahá až k nebi, tvoje věrnost se dotýká mraků. Tvoje spravedlnost je jako mocné horstvo, propastná tůň nezměrná jsou tvoje soudy; zachraňuješ lidi i dobytek, Hospodine. Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože! Lidé se utíkají do stínu tvých křídel. Osvěžují se tím nejtučnějším z tvého domu, z potoka svých rozkoší jim napít dáváš. U tebe je pramen žití, když ty jsi nám světlem, spatřujeme světlo. Amen

PÍSEŇ č. 209 Ó slunce spravednosti

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti především za to, že uprostřed všech tlaků, které prožíváme, smíme vědět o tobě – o dobré Boží vůli, o věrnosti až za hrob, o lásce, která není jen za odměnu, o moci, na kterou žádné násilí nemá, o svobodě od všech zaručených návodů na život. Posiluje nás to, osvobozuje a brání, aby se z života nestal jenom útěk nebo hra na schovávanou. Držíš nás nad vodou, abychom všechno nevzdali, a jsi naší nadějí, když si zoufáme sami nad sebou. Prosíme tě, stále se nám připomínej, abychom v tom, co děláme, nevycházeli jenom ze špatných zkušeností, abychom se nesmířili s mělkostí života, abychom věrnosti předem neupřeli šance a nesedli na lep nějaké zjednodušené demagogii nebo sudičství. Dej, ať tvůj Duch jako vánek občerstvuje všechny unavené a ubité a dává nám volnost k životu v lásce a naději. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Marka, z 10. kapitoly, od 17. do 22. verše:

Když se (Ježíš) vydával na cestu, přiběhl k němu nějaký člověk, poklekl před ním a ptal se ho: „Mistře dobrý, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?“

PÍSEŇ č. 438 Přišli jsme, ó Ježíši

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, 12. kapitoly, od verše 1. do 6.:

V ten čas šel Ježíš v sobotu obilím. Jeho učedníci dostali hlad a začali mnout zrní z klasů a jíst...

Přistihnout někoho, kdo napomíná, káže morálku a vystupuje jako mravní autorita, jak – když zrovna není lidem na očích – všechnu důslednost odloží a kvůli vlastnímu prospěchu se na žádná pravidla neohlíží, to vždycky budí pohoršení. Na tom si lidé rádi smlsnou. Teď mají příležitost dát dotyčnému pěkně sežrat jeho morální převahu, která je jindy tak provokuje. Teď mu můžou vrátit zahanbení, které při jeho kázání pocítili. „Vidíš – kážeš vodu, a sám piješ víno. Když se jedná o tebe nebo o ty tvé, jde najednou závaznost toho, co kážeš, stranou. Je to jenom neskutečná kamufláž. Tak jakou to má celé váhu? Co nám budeš ještě povídat?“

Jenom na vysvětlenou – o co vlastně šlo: Příčinou pohoršení farizeů nebyl polní pych. Na rozdíl od těch, kdo by dnes chtěli příkázáním 'nepokradeš' zdůvodňovat svojí škudlivost, pamatoval Mojžíšův zákon výslovně na pocestné. Zakazoval dokonce majitelům vyžínat pole až do kraje, aby se nemajetní měli jak nasytit. Ve hře je tu jiné příkázání: „Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. Ale sedmý den je den odpočinku Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci...“ A trhat klasy a mnout je, to je žeň, to je práce! To se v den odpočinku nesmí.

Možná řeknete, že je to prkotina. Ale kde je hranice mezi prkotinou a opravdu podstatnou věcí? Nezačínají vážné věci právě u zdánlivých prkotin? Vždyť na to Ježíš zrovna v Matoušově evangeliu upo-

zornuje. Například v přikázání „Nezabiješ“ nejde podle něho až o vraždu, ale už o to, když se někdo hněvá na svého bratra, nebo když ho označí za blázna, za neznaboha. Hloupými vtipy nebo i rádoby zbožným nálepkováním druhých se rozjíždí neúcta k životu, která může skončit jeho likvidací. Právě kvůli podstatným věcem je třeba všimnout si zdánlivých prkotin.

A přikázání o dni odpočinku není o nic méně závažné než „nezabiješ“. Chrání život před tím, aby se jeho jediným kritériem nestala práce a praceschopnost, chrání ho před zotročením a bezmyšlenkovitostí, která se ani jediný den v týdnu nebude ptát, proč vlastně pracuje a oč v životě vlastně jde; chrání svobodu lidského života od věčné ustaranosti – odkazem na Boha, který je jeho štědrý dárce a dává možnost spočinout. To je něco, co stojí za to hájit.

A je třeba říct, že i jinak je ta námitka farizeů v podstatě oprávněná. Kdo něco káže, měl by to také sám žít. A nejen, když jsou kolem zástupy. Opět – zásadní důležitost souladu mezi zastávanými hodnotami a vlastním životem potvrzuje sám Ježíš v kázání na hoře.

Zde ovšem svoje učedníky hájí. Odkazuje na příklad Davida – pro farizeje jistě uznávané autority, který na útěku před králem Saulem kvůli hladu své družiny také překročil nařízení Božího zákona. Tahle argumentace má ovšem jednu slabinu: tehdy šlo o život, kdežto v případě učedníků snad jenom o to, že by pro jednou zůstali bez snídane. Kdyby zůstalo jen u tohoto argumentu, zavánělo by to zbožnou demagogií.

Ježíš ovšem pokračuje. Připomíná, že samotný Boží zákon zná výjimky z přikázání. Faráři přece pracují právě v den odpočinku, porušují tak přikázání, a jde přitom také o nařízení Zákona. Kdo mu chce být věrný, ten asi nevystačí jenom s principiální důsledností.

Boží zákon sám potvrzuje relativitu přikázání. Odhaluje, že je tu ještě něco víc, něco důležitějšího, co má přednost, co stanovuje přikázáním meze, co podmiňuje jejich platnost, co jim teprve dává smysl a bez čeho ho pozbývají. Ani vyhnout se práci v den odpočinku není žádná absolutní hodnota sama o sobě. Služba Bohu má přednost.

Boží zákon má jakýsi svůj vnitřní řád. Všechno v něm nemá stejnou váhu. Jsou věci prvořadé a věci, které přijdou na řadu až po nich. A je také něco, co tohle pořadí určuje, co rozhoduje, kdy, zda

a jak je nebo není vnější poslušnost přikázání na místě. Teprve v souladu s tímto vnitřním principem, teprve stanou-li se jeho nástrojem a jsou-li jeho výrazem, mají jednotlivá přikázání svoje oprávnění. Bez toho můžeme být i při naprosto vzorném a důsledném dodržování Desatera úplně vedle. Můžeme se dokonce zrovna jím provinovat.

A právě o téhle nejvyšší hodnotě, která určuje, co je kdy na místě a co Boží vůli odpovídá, Ježíš mluví. Ani bohoslužba není tou nejvyšší hodnotou. Ani ta nemá smysl sama v sobě a nemůže být samoučelná. „Pravím vám, že zde je víc než chrám“, říká Ježíš. A totéž už dávno před ním připomínali proroci.

Celou Bibli se táhne linie, která klade důraz na to, že Bůh nechce náboženství pro náboženství, ani přikázání pro přikázání, že netouží po obřadech a formálních výkonech, ale po proměně vztahu k druhým. Ježíš také cituje proroka Ozeáša, který oznamuje podstatu Boží vůle: „Milosrdenství chci, a ne obět“.

To je to „víc“, které dává všemu ostatnímu smysl a přiměřenost. Pouze pokud jsou bohoslužby a poslušnost přikázání výrazem a nástrojem milosrdenství, dějí se v souladu s Boží vůlí a mají svoje oprávnění. Není-li tomu tak, ztrácejí je a stávají se nebezpečnou iluzí zbožnosti a poslušnosti, která ve skutečnosti Boží vůli odporuje.

Teď jde ale, bratři a sestry, o to, jak konkrétně mění tato prvotní radost milosrdenství vztah k přikázáním. Znamená to snad, že je možné udělat výjimku, jde-li o neodkladnou pomoc nebo záchranu života? Jistě, ale o to tu nešlo. V případě učedníků nešlo o život, ale jenom o snídani. A v následující epizodě, kdy Ježíš v den odpočinku uzdraví v synagoze člověka s odumřelou rukou, by se také jistě nic nestalo, kdyby s tím počkal do zítřka.

Jde tu o víc. Milosrdenství nemá přednost jen ve vážných a neodkladných případech, milosrdenství je naplněním přikázání. Proto to, co slouží pomoci, pochopení pro druhého a pro jeho situaci a nouzi, co slouží přejnému vztahu k němu a zájmu o něj, nikdy nemůže stát proti nim, nikdy nemůže být jejich porušením. A naopak přijímáme-li přikázání jen jako metr na druhé, jako ospravedlnění našeho nezájmu a nepochopení, jako překážku dobré vůle, provinujeme se proti nim, i kdybychom je sebedůsledněji zastávali a vnějšně přesně dodržovali.

Otázku „Co je dobré?“ prostě neřeší ani biblická přikázání. Je omyl domnívat se, že je stačí důsledně dodržovat. Ne všechno, co je správné, je vždycky také dobré. Je třeba přemýšlet o tom, o co v té poslušnosti vlastně jde. Je třeba vědět, co to znamená „Milosrdenství chci a ne obět“.

A nakonec ještě takovou doušku: Dneska by nám asi málokdo vyčetl, co děláme v neděli. Přikázání bere málokdo vážně, a když, tak se takovými prkotinami, jako je pár vymnutých klasů nebo rohlíků z Billy, nezabývá. A tak se většinou k té podstatě přikázání ani nemáme šanci dostat. Vlastně bychom měli říct: „Díky, farizeové! Díky vám to vyšlo najevo, oč vlastně jde. A z nás se tak nemusejí stát ani v upřímné zbožnosti nemilosrdní sudiči.“ A to je skvělé, ne? Amen

MODLITBA

Prosíme tě, Pane Bože, odpusť nám, že při slyšení tvého Slova zůstáváme při jeho povrchním chápání. Veď nás svým Duchem k tomu, abychom pronikali k jeho pravému a plnému smyslu, tak aby se i při nás naplňovala tvá vůle. Amen

PÍSEŇ č. 478 Pán nás učil v svém svatém kázání

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jenom nepotvrzuješ naše soudy a naše jistoty; děkujeme ti, že pro nás otvíráš nový pohled a svobodu k lásce; děkujeme ti, že jsi zjevil, jak překvapivě jedná Bůh; jak to, co my pohřbíváme, on křísí k životu; jak ty, kterým nedáváme šanci, vrací do hry; jak málo naše odhady rozhodují o naději.

Proto nechceme skončit jenom u toho, co sami považujeme za možné. Chceme se v modlitbě otevřít naději, která nás přesahuje, aby se i skrze nás mohla naplňovat. Proto tě prosíme za to, co se nám jeví jako osudové, nezměnitelné a marné ve vztazích mezi námi – v rodinách, v manželství, v práci, v našem sboru, v naší obci,

v republice i ve světě. Prosíme tě proto o dobrou vůli, o sílu tvého Du-
cha, o moc tvé milosti. Proto se také modlíme společně k Bohu tvými
slovy: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

*Nikomu nebývejte nic dlužni, než abyste se navzájem milovali,
neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon. Vždyť přikázání
nezcizoložíš, nezabiješ, nepokradeš, nepožádáš a kterákoli jiná
jsou shrnuta v tomto slovu: Milovati budeš bližního svého jako
sebe samého. Láska neudělá bližnímu nic zlého. Je tedy láska
naplněním zákona. (Ř 13,8–10)*

POŽEHNÁNÍ

*Bud' s vámi milost, milosrdenství a pokoj od Boha Otce i od
Ježíše Krista, Syna Otcova, v pravdě a lásce. Amen*

PÍSEŇ č. 489 Tvé požehnání, dobrý Otče

CHCEŠ-LI MILOVAT ŽIVOT

VSTUPNÍ SLOVA

Pojďte, synové, poslyšte mě, vyučím vás Hospodinově bázni. Jak je tomu s mužem, který si oblíbil život, jenž miluje dny, v nichž by užil dobra? Střeží před zlobou svůj jazyk a své rty před záluďnými řečmi. Vyhýbá se zlu a koná dobro, vyhledává pokoj a snaží se o něj. Oči Hospodinovy jsou obráceny k spravedlivým, když volají o pomoc, on nakloní své ucho. Hospodinova tvář se však obrací proti pachatelům zla, vymýtlí ze země každou památku po nich. (Žalm 34,12–17) Amen

PÍSEŇ č. 167 Chci Pána slaviti (1–3.6–7)

MODLITBA

Hospodine, Bože věrný a pravý, ty jsi základem všeho, co je skutečné, v tobě a tebou žijeme, není života bez tebe. Můžeme si tě nevšímat, žít jako by tě nebylo, vymýšlet sami, o čem život je, a napovídat o tobě všechno možné, ale je to stejně pošetilé, jako kdybychom vymýšleli vzduch nebo slunce, jako kdybychom si mysleli, že jeho světlo a teplo tvoří a řídí až naše nápady. Přiznáváme, že takhle pošetile někdy jednáme. Místo abychom se tě na život ptali, chceme předepsat, jaký má být. Místo abychom u tebe hledali, co je dobré, chceme jen prosadit vlastní představy o něm.

Děkujeme ti, že i přesto s námi zůstáváš. Děkujeme ti, že svému slunci dáváš svítit na dobré i na zlé. Děkujeme ti, že se s tvoji věrností můžeme setkat i navzdory vlastní nevšímavosti. Děkujeme ti za tvoji svrchovanost a nezávislost. Díky ní nejsou ani naše neúspěchy osudové, díky ní všechno nezávisí jenom na naší jistotě.

Bože, nechceme proto v té pošetilosti pokračovat a prosíme tě, sjednot' nás se sebou. Dej, ať tě skrze slova Bible, písniček a kázání slyšíme, ať jsme pro tvůj hlas otevření a dovedeme se ho přidržet.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 12., od verše 22. do 37.:

*Tehdy k němu přivedli posedlého, který byl slepý a němý;
a uzdravil ho, takže ten němý mluvil i viděl...*

PÍSEŇ č. 671 Dej mi, Pane, bdělé srdce

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Prvního listu Petrova, z 3. kapitoly, 10. verš:

*Chceš-li milovat život a vidět dobré dny, zdržuj jazyk od zlého
a rty od lstivých slov.*

Chceš-li milovat život..., není to, bratři a sestry, nesmyslná podmínka? Kdo by nechtěl? Kdo by život nemiloval? Na čem nejvíc lpíme, ne-li na životě? Na to není třeba se ptát. To je přece samozřejmé.

Je to ale opravdu tak samozřejmé? Lpět na něčem a milovat to, to je přece rozdíl. Dobře je to vidět třeba na partnerských vztazích nebo na vztahu rodičů a dětí. Jeden na druhém lpí, nemůže být bez něho, ale o lásce bychom přitom vůbec nemluvili. Může jít jenom o závislost, někdy až chorobnou, patologickou. Jeden druhého v ní ničí, ubíjí, roste v ní často vzájemná nenávist, ale nedovedou s tím nic dělat, ani se z toho vztahu vymanit. O lásce nemůže být vůbec řeč.

A s životem to může být velmi podobné. Lpíme na něm, ale přitom žijeme otráveně, bez chuti, našťvaně. Smiřujeme se s životem jako s osudem a jsme jen v jeho vleku. Nebo ho zbůhdarma utrácíme, jako něco, na čem nezáleží a co pro nás valnou hodnotu nemá.

Láska je ale přece něco úplně jiného. V té člověk dělá věci s chutí, se zájmem, se zalíbením. Tomu, koho nebo co milujeme, se rádi věnujeme, baví nás to, nesmiřujeme se s tím jako s osudem.

Ale ta láska k životu nemusí být samozřejmá ještě z jiného důvodu. Lze vůbec milovat život se vši jeho krutostí a absurditou, s nespravedlností, s kterou se v něm setkáváme, a s tím někdy smutným závěrem ve stáří a smrti? To není jen lehkovážná a dekadentní otázka těch, kterým v životě o nic nejde. Taková palčivá otázka se někdy vynoří právě uprostřed víry. V Bibli můžeme opakovaně číst, jak Hospodinův prorok nebo spravedlivý Job křičí Bohu do tváře: „Kdybych se raději vůbec nenarodil!“ Možná, že právě ten, kdo v životě něco ctí, komu opravdu o něco jde a vidí dál než na okraj svého talíře, má mnohem víc důvodů, aby se takhle ptal: Lze vůbec život milovat?

A v tom je právě, bratři a sestry, obrovská naděje a důvěra autora toho biblického listu, který jistě i ty krizové polohy víry znal, že přece jen píše: Ano, ta možnost tady je. Budeš-li chtít, můžeš život milovat! Je to na tobě, bude-li pro tebe život lásky hodný. Život není osud, není jednou provždy daný, je v něm naděje dobrých dnů, je možné k nim přispět, je možné si ho zamilovat. Nechceš-li zůstat jen u děsu a zoufalství ze života, nebo u zatrpklosti a otrávenosti, máš možnost. Skutečnou. Nejen nějaký nereálný optimismus. Tvá vůle k lásce může život opravdu proměnit.

Ta vůle k lásce má ovšem konkrétní podobu. Něco k ní bezpodmínečně patří. Má svůj určitý obsah: *Chceš-li milovat život a vidět dobré dny, zdržuj svůj jazyk od zlého a rty od lstivých slov.* Chceš-li milovat, záleží na tvých slovech. Ani ne tak na jejich vřelosti či sladkosti, ale na tom, zda je udržíš na uzdě. Záleží na zdrženlivosti tvé řeči.

Lidské slovo má neuvěřitelnou moc a nebetyčný dosah. Nejenže popisuje, označuje a slouží k dorozumění, ale také vytváří skutečnost, ovlivňuje konání, je nástrojem a prostředkem k životu. Tak jako platí, že lidská řeč vyjadřuje naše myšlení a naše city, tak platí i obráceně, že lidská řeč přímo naše city tvoří a formuje. Nitro člověka se sytí ovocem úst, sytí je úroda rtů, v moci jazyka je život i smrt. Takhle poeticky vyjadřuje kniha Přísloví toto přesvědčení biblické víry o závažnosti a nedělitelné provázanosti slov a podstaty našeho života a jednání. Jedno od druhého nelze oddělit, alespoň ne nadlouho. Není možné být zlý a přitom mluvit dobře a něco dobrého svým slovem vytvořit. A není možné mluvit zle a zůstat dobrý a k něčemu dobrému přispět.

Proto tolik záleží na tom, co a jak říkáme. Naše řeč může budovat prostor důvěry, uzdravovat duši i společnost, otvírat možnosti, spojovat k lásce, ale stejně tak může bořit, zraňovat, ubíjet důvěru a ničit život, včetně toho našeho.

Každý asi zažil, jak obrovský rozdíl je mezi úřednicí nebo prodavačkou, která k vám hovoří vlídně, zdvořile a vtipně, a jinou, která na vás štěká povely a výčitky, jako byste mohli i za to, že jste se vůbec narodili. A nejde jen o to, že ta první potěší, i když třeba nemůže vyhovět, zatímco ta druhá vám dovede otrávit celý den. Vždycky mě napadá, v jak strašném světě ta druhá musí žít.

V tom textu, který dnes máme vyslechnout, ale nejde jenom o vlídnost nebo hulvátství, o zdvořilost či sprostotu. Autor tu má na mysli víc než příjemnou komunikaci. On píše do vypjaté situace, kdy hrozilo pronásledování křesťanů, kdy nepřátel přibývalo a šlo doslova o krk. Píše do situace tísně a napětí, do ovzduší nepřátelství. A ty jsou pro náš jazyk, pro naše slova zvlášť náročné a nebezpečné. Především asi ve dvojím smyslu.

Zaprvé tam, kde jsme vystaveni nepřátelství, urážkám, pomlouvám a očerňování, tam máme blízko k tomu, abychom se nechali strhnout a oplatili stejnou mincí, abychom se cítili oprávněni použít stejných zbraní. Z řeči se stane jen prostředek boje. Slova pak slouží jen k tomu, aby druhého srazila, ponížila, ubila, znemožnila v očích ostatních. Člověk přitom použije všechno, co se nabízí – od zlých nárážek a řečí, které o druhém ochotně opakuje, aniž by se zajímal o to, zda jsou pravdivé, až po vyložené a vědomé pomluvy a urážky. A je schopen nařknout ze zlých pohnutek a motivů i jednoznačně kladné jednání druhého, jak jsme o tom četli v evangeliu. Právě v této souvislosti mluví Ježíš o hříchu proti Duchu svatému, který nebude odpuštěn. Ano, tou schopností vykládat dobré jednání druhých jen jako dílo těch nejnižších pohnutek člověk nejen zraňuje ostatní, ale sám se osudově propadá do světa beznaděje. Formuje přitom totiž vlastní srdce. Sám se připravuje o možnost, aby napříště mohl uvěřit v něco dobrého. Osudově si kalí zrak, takže nebude schopen vidět dobré dny, ani když přijdou, a zamilovat si život. Odsuzuje se k životu bez lásky.

Anebo – a to je druhé nebezpečí pro naši řeč v té atmosféře tísně – že se člověk, když je v úzkých, uchýlí ke lsti, že začne chytračit

a žonglovat se slovy, že začne klamat, mást a používat slov k tomu, aby pravdu skryl, aby se z té tísně vymluvil. Začne si vymýšlet složité věty a konstrukce, nazývat věci jinými jmény a vytvářet ze slov jinou skutečnost, než jaká je, aby obhájil sebe a druhé obvinil, aby se zachránil. Kde se to stane, kde člověk kvůli sobě dovede slovo jakkoli převrátit a ohnout, tam končí důvěra, tam končí každý vztah, tam se lest usadí i v srdci člověka. Ztratí-li slovo váhu, život se rychle může stát bezcenným.

K dobrým dnům, pro které je možné život milovat, nevede žádné žonglování se slovy a žádná lest, ale naopak řeč zbavená všech postranních úmyslů, přímá a pravdivá. Kdo chce život milovat a vidět dobré dny, ten ať se lstí a záludných a ponižujících polopravd vystříhá, i kdyby na to měl momentálně doplatit.

Aktuální prohra nebo těžkosti nejsou vším. Mnohem horší je připravit se o naději, připravit se o život, který je možné si zamilovat. Proto ať je naše řeč prostá zloby. Proto ať naše slova platí. Jde v nich víc, než jen o ně. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, ty jsi to Slovo, které tvoří skutečnost, které bylo od počátku a všechny věci v něm mají svůj život a dobré dny. Ty jsi Slovo, které má váhu života i smrti, na které je možné se spolehnout a postavit na něm svůj život, které je zdrojem důvěry, a proto i ryzosti a lásky. Prosíme tě, vstup i do našeho srdce, myšlení a konání, aby také na naše slova bylo spolehnutí, aby v nich nevládla zloba a sebestřednost. Amen

PÍSEŇ č. 373 Ó sešli Ducha svého

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, prosíme tě, proměňuj nás, abychom skutečně milovali život a v lásce přispívali k dobrým dnům na zemi. Myslíme

přítom na svůj osobní život, na vztahy k těm nejbližším, které jsou často zatíženy slovy, která jsme nedomysleli; v návalu hněvu jsme je pleskli, jen aby zranila. Myslíme na náš veřejný život v této zemi, ve kterém se slova stávají jen udičkou, na kterou se loví, a málokdo se jimi cítí být vázán. Přiznáváme, že i my k tomu svou bezmyšlenkovitostí přispíváme. Dej, ať jenom neopakujeme, co kde zaslechneme, ať nešíříme zlé řeči, ať se nesnažíme vymluvit z odpovědnosti.

Myslíme i na církev, kterou spolutvoříme a ve které často neumíme svým velkým vyznáním dostat životem a místo jasného slova se uchylujeme ke zbožným frázím.

Buď s námi, Pane, ať se i skrze nás tvoje Slovo děje, ať léčí a uzdravuje a vnáší naději do tohoto světa.

Modlíme se společně tak, jak jsi nás to naučil: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Všechny druhy zvířat i ptáků, plazů i mořských živočichů mohou být a jsou kroceny člověkem, ale jazyk neumí zkrotit nikdo z lidí. Je to zlo, které si nedá pokoj, plné smrtonosného jedu. Jím chválíme Pána a Otce, jím však také proklínáme lidi, kteří byli stvořeni k Boží podobě. Z týchž úst vychází žehnání i proklínání. Tak tomu být nemá, bratři moji... Kdo je mezi vámi moudrý a rozumný? Ať ukáže své skutky dobrým způsobem života, v tichosti, kterou dává moudrost. Máte-li však v srdci hořkou závist a svárlivost, nechlubte se moudrostí a nelžete proti pravdě. (Jk 3,7–10. 13–14)

POŽEHNÁNÍ

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu.

Amen

PÍSEŇ č. 579 Ó Králi věků důstojný

VÍRA KANANEJSKÉ ŽENY

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodine, pamatuj na svoje slitování, na své milosrdenství, které je od věčnosti. Nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti, pamatuj na mě svým milosrdenstvím pro svou dobrotivost, Hospodine. Hospodin je dobrotivý, přímý, proto ukazuje hříšným cestu. On pokorné vede cestou práva, on pokorné učí chodit po své cestě. (Ž 25,6–9) Amen

PÍSEŇ č. 25 K tobě duši pozdvihuji (1–5)

MODLITBA

Hospodine, Bože milosti a plný lásky! Tobě patříme, jen tobě za vše vděčíme. Za svůj život i život svých blízkých, za své bratry a sestry, za svůj sbor, za svou církev. Jen díky tobě, tvému vyvolení a tvému odpuštění, patříme ke tvému lidu, smíme k tobě volat, chválit tvé jméno, předkládat ti své starosti a prosby, a především své viny. Ty je z nás snímáš a osvobozuješ od nich, pro lásku a oběť tvého Syna a našeho Spasitele Ježíše Krista. Za to vše ti děkujeme, nic z toho jsme si nezasloužili. Ty však o nás nepřestáváš pečovat. Dáváš nám chléb k životu, slunce i déšť, krásnou zemi i sílu k práci na ní. Děkujeme za to a vyprošujeme si tvé požehnání pro vše, co konáme. I pro toto shromáždění a službu, která se tu mezi námi i po vší tvé církvi děje. Jen na tebe spoléháme, Pane, smiluj se nad námi! Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Poslyšte první čtení Písma svatého, jak je zapsáno v První knize Mojžíšově, v kapitole 32., od 23. do 31. verše:

A té noci (Jákoab) vstal, vzal obě své ženy i obě své služky a jedenáct svých synů a přebrodil se přes potok Jabok...

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, 15. kapitoly, od verše 21. do 28.:

Ježíš odtud odešel až do okolí Týru a Sidónu. A hle, jedna kananejská žena...

Milí bratři a sestry! Jak mohla pohanka z končin Týru a Sidónu znát Ježíše? Jak přišla na to, že by jí mohl pomoci? Kde se dozvěděla, že je Syn Davidův? V Týru a Sidónu Mesiáše nečekali, v Hospodina nevěřili, zaslíbení o Synu Davidovu neznali. Muselo to být překvapení, když ta cizinka vstoupila Ježíšovi do cesty, oslovila ho mesiášským titulem a vyslovila modlitbu, která svědčila o její víře, že Ježíš je Spasitel: „Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův!“

Jako kdyby se dnes mezi námi objevil člověk úplně cizí (jak se říká „ze světa“) a chtěl se tu modlit k Ježíši Kristu za své nemocné dítě. Bylo by to možné? Doufejme, že ano. Doufejme, že i dnes se děje to, co se dalo tenkrát, když Ježíš chodil po zemi. Už ve 4. kapitole evangelista Matouš píše: „Pověst o něm se rozšířila po celé Sýrii.“ O Ježíši si lidé vyprávěli, jeden druhému předávali zprávu o Zachránci, který přichází. Od Židů se to rozneslo i mezi pohany, a ač to byly jen takové lidské řeči – nic, co bychom nazvali kázáním, svědectvím, misí, přece to v té nešťastné ženě vzbudilo víru a naději.

A tak snad můžeme mít naději, že i dnes – kdy si nevíme rady s misí a trápí nás, že neumíme svědčit nevěřícím – lidé o Pánu Ježíši přece jen slyší: že někomu pomohl, že někdo jiný v něj uvěřil, že se k němu mnozí modlí a že je jim to posilou... I jen taková „pověst“ o církvi a o Kristu může vzbudit zájem, ba dokonce víru.

Jenže my věřící se můžeme také chovat úplně jinak. Co dělali Ježíšovi učedníci, když ta žena na něj volala? „Zbav se jí, vždyť za námi křičí!“ radí Ježíšovi. Zase jednou vědí lépe než Mistr, co má dělat. Naléhají na něj, ať ji pošle pryč. Ta křičící žena, matka šílené dce-

ry, jim dělá jen ostudu. Od takových, jako byla ona, chtějí mít klid, a kromě toho oni chtějí mít Ježíše pro sebe.

Pozor, abychom se někdy nechovali jako oni! Abychom se za zdmi svých kostelů nezavírali před světem, před vším rušivým a znepekujícím. Abychom neodpírali přístup k Pánu ubohým, cizincům, lidem, kteří mezi nás nezapadají, neboť dosud žili všelijak – tak jak už pohané žijí. Abychom třeba nebránili těm, kteří se podle nás chovají nevhodně – tak jako učedníci odmítali tu ženu, že dělala povyk kvůli své posedlé dceři. Kdo je zvědavý na takové lidi? Ať je rodiče raději umístí někam do ústavu a se svou ostudou se drží se stranou. – Copak si toto lidé občas nemyslí?

Jenže matka postiženého dítěte to vidí jinak. Ona je nedokáže odepsat, a to své nepovedené, trpící dítě tím víc miluje. Nemůže se dívat na jeho strašné záchvaty. Nepřestává hledat pomoc – u kohokoli. A teď se ta zoufalá maminka dozvěděla o Ježíši. Že léčí nemocné, že má soucit s ubožáky, že je milosrdný a laskavý. A tak za ním běží, a když ho uvidí, propukne v křik. Teď už se přece nemusí ovládat, tlumit svou bolest, chovat se slušně a zdvořile, když je konečně nablízku někdo, komu není jedno, že lidé trpí. Matka už nebude mlčet o svém trápení, třebaže to vypadá trapně, když tropí scény na veřejnosti. Na nic se neohlíží a křičí a křičí. Jako trosečníci, když vidí na obzoru loď, která by je mohla zachránit: teď má jejich volání smysl.

A v tom, jak volá a co volá, se ukazuje její víra, její veliká víra. Prosí o smilování – ale Ježíš neodpovídá! Křičí, ale on mlčí! Neřekne ani slovo. A přitom by stačilo jediné slůvko. Tak jako stačilo jinému pohanovi, který žádal Ježíše o uzdravení. „Řekni jen slovo a můj sluha bude uzdraven!“ řekl setník z Kafarnaum Ježíši – a tak se i stalo. Ale tady nic.

Když konečně Ježíš promluvil, bylo to odmítnutí: „Jsem poslán jen ke ztraceným ovčím lidu izraelského,“ odpověděl. Ježíš má dost práce s tím, aby zachránil svůj vlastní lid. Jeho lid, vyvolený lid, byl jako ztracené ovce. Jeho pastýři jej nevedli dobrou cestou. „Slepí vedou slepé,“ řekl o nich Ježíš jen o pár veršů dřív. Boží vyvolený lid je v ohrožení, jej nejprve musí Ježíš vykoupit, jemu pomoci, za ním nejprve přišel. Proto jde Ježíš do Jeruzaléma. Jeho cesta – i ta krajinou Týru a Sidónu – je cestou na kříž. Pohané přijdou na řadu až později,

až učiní to hlavní, co ke spáse patří, až po Velikonocích. Pak Ježíš vyšle učedníky: „Jděte, učte všechny národy...“ Ano, jeho spasení bude nabídnuto i pohanům. Ale nejprve musí Ježíš kázat Židům. Takový je Boží plán, který Ježíš jako poslušný Syn dodržuje. Pohanka zde jakoby předbíhá událostem, proto jí Ježíš neodpovídá.

„Ale ona přistoupila, klaněla se mu a řekla: Pane, pomoz mi!“ Neurazila se, že jí Ježíš svým mlčením a pak svým odmítnutím připomněl její nečistý původ. Přiznala: Ano, jsem žena kananejská, patřím k těm, kteří jsou odedávna známi svým pohanstvím, svou modloslužbou. Tvoji učedníci právem pocítují odpor k někomu z těch míst, odkud já pocházím. Vaši proroci odedávna odsuzovali bezbožnost a nevěru Kananejců. Není divu, že má dcera je posedlá zlem, když se narodila v prostředí, kde zlo přímo bují.

Nic z toho pohanka nepopírá. Ale ani se neobrátila k Ježíši zády a neodešla od něj zahořklá, zklamaná. Neuzavřela se zpět do své beznaděje. Když už jednou k Ježíši přistoupila, nevzdá to. Pokorně se před ním sklání a znovu prosí: „Pane, pomoz mi!“ To je veliká víra. Nehádá se, nedovolává se svých práv. Dobře ví, že žádná práva nemá.

Tak stojíme před Bohem se svými prosbami my všichni. Nemáme na nic nárok, ničím jsme si nezasloužili, aby nás Pán Bůh vyslyšel. Naše minulost není dobrá, ničím se nemůžeme před Bohem vykázat, ani dobrým původem ani dobrým životem. A přece je nám příklad té ženy povzbuzením, abychom jako ona pokorně, ale neodbytně prosili Boha o pomoc, zvláště tam, kde ji potřebují naši bližní. Jako ona prosila za dceru, tak prosme za všechny trpící kolem nás a ve světě.

„Pane, pomoz mi!“ Dává Ježíši ten nejvyšší titul, jaký pohan mohl vymyslet. A zcela se mu jako svrchovanému a svobodnému Pánu podrobila. Rozpoznává v něm Boha samého.

A teď, co jí Ježíš na toto vyznání a na tuto prosbu odpoví? „Nesluší se vzít chléb dětem a hodit jej psům.“ Je to vůbec Ježíš? Snad měl raději dál mlčet. Člověk se smíří s tím, že někdy Bůh mlčí, že na naše volání neodpovídá. To přece on může. On je Pán. Ale aby nazval modlíciho se člověka psem? To byla hrozná nadávka. „Ti pohanští psi!“ Jako by jí dnes řekl „čubko“!

My už dnes ty rozdíl tak nevnímáme. Zvykli jsme si ve všech lidech vidět Boží děti. Třeba neposlušné i zlé, ale přece Bohem milo-

vané. Jenže Izrael byl Boží vyvolený lid a Kenán jeho nejhorší nepřítel. Po celé generace ho svým pohanstvím ohrožoval. Ježíš má pravdu v tom, co ženě namítá: „Nesluší se vzít chléb dětem,“ přestat se starat o vyvolený národ. Nesluší se vzít mu daná zaslíbení a plnit je mezi pohany. Nesluší se odstoupit od smlouvy dané Mojžíšovi a jeho potomkům a spojit se s jinými pronárody.

„Ovšem, Pane!“ Tak jest, ano, máš úplně pravdu. Ta ubohá žena se u Ježíšových nohou snaží získat jeho přízeň. Znovu se pokoří a dá Ježíši zapravdu. Jak my býváme proti tomu ve svých modlitbách pyšní! Jak často Bohu jen předkládáme, co by měl udělat, a čekáme jeho chválu za to, že jsme si na něj vůbec vzpomněli! Je to zahanbující – tato pohanka a její veliká víra, odvážná, pevná! Dodá jí sílu k námitce: „Jenže i psi se živí z drobtů, které spadnou ze stolu jejich pánů.“ Ano, s námi pohany Bůh žádnou smlouvu neuzavřel. My můžeme být do ní zahrnuti až dodatečně. Ale u tebe je přece chleba dost pro všechny. Však nám stačí drobtý, ale těch je u tebe přece dost!

Jako by mezi těmi pověstmi o Ježíši zaslechla i vyprávění o syčení zástupů a o těch koších drobtů, které zbyly. A tak se teď o ty drobtý hlásí. O ty zbytky, které ukazují, že tam, kde je hostitelem Ježíš, nemá místo nouze, skrbení a odměřování. Že tam se člověk nemusí tlačit a drát a odstrkovat druhé, aby si přišel na své. Tam, kde rozdává Ježíš Kristus, dostane se na všechny. Na děti i na štěňata, na Židy i na pohany. Na všechny, kdo o to stojí, aby byli nasyceni Božím chlebem – chlebem života.

„Tomu, kdo prosí, bude dáno, a kdo hledá, nalézá,“ řekl Ježíš jindy. To platí všude, i v pohanské krajině. Když ta žena rozpoznala čas milosti a upřímně o tu milost stála, když tak pokorně i tak vytrvale o ni prosila, Ježíš ji nenechal odejít bez pomoci. „Ženo, tvá víra je veliká; staň se ti, tak jak chceš.“ Veliká víra vítězí. Tak jako zvítězil Jákob v zápasu s Hospodínem, s andělem u potoka Jabok. „Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš.“ Tak zápasila tato pohanka s Ježíšem. A její vítězství je příslibem toho, co přijde po Velikonocích pro všechny pohany.

Ta doba je teď. Nyní je čas, kdy jsou služebníci Ježíše Krista vysláni do všech končin země a ke všem národům, aby jim nesli radostnou zvěst o záchraně, kterou Ježíš Kristus vybojoval i pro ně. A to

pozvání může znít právě tak jako tehdy: nenápadně, jen od úst k ústům, od nedokonalých a nesmělých svědků.

Ale smíme se dát povzbudit: Jako se to neutajilo tehdy a jako se ty tiché hlasy nepodařilo utajit a umlčet ani v těch nejpohanštějších zemích a nejhorších časech, tak ani dnes nebude pozvání ke Kristu utajeno, umlčeno nebo přeslechnuto. Ani dnes není zvěst o Ježíšově blízkosti ohlašována marně.

Naše země se pomalu stává pohanskou končinou, kam je třeba znovu posílat učedníky, misionáře. Právě na nás je, abychom své dveře – dveře svých domovů i ty kostelní – nezavírali před nikým cizím, abychom se naopak z každého zaradovali, každého přivítali a spolu se nechali hostit, potěšovat, očišťovat a uzdravovat samotným Kristem. V něm přišel čas milosti pro všechny. On je zde a všechny k sobě volá.

Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, povolal jsi nás, abychom byli tvými svědky. Veď nás svým Duchem, naplňuj nás odvahou i moudrostí, abychom tomuto poslání byli věrni.

Amen

PÍSEŇ č. 250 Z milosti tak hojné

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste! Ty vedeš svou církev k jednotě a svůj lid k pokoji. Prosíme tě za své bratry a sestry po celém světě, mezi všemi národy, v jiných zemích i jiných církvích: Dej, abychom společně o tobě svědčili světu, ve vzájemném uznání a lásce, ochotě k rozhovoru a ke spolupráci. Prosíme za všechny křesťany v naší zemi, aby nepropadali strachu z budoucnosti, nepodléhali únavě a malomyslnosti, aby se nebáli k tobě přiznávat a k tobě zvát. Prosíme za děti, které toužíme vychovávat k víře. Prosíme za smíšená manželství, za jednotlivce, kteří žijí osaměle mezi nevěřícími. Prosíme za ty, kdo pro svou víru

trpí, snášejí posměch a přinášejí oběti. Buď s kazateli, učiteli, seniory i presbytery. Se všemi, kdo ti slouží, tak jak jsi je k tomu povolal. Prosíme tě za svůj sbor. Za ty, kteří zestárli a ubývá jim sil, za ty, kteří nepřestávají toužit po tvém Slově a věrně přicházejí do shromáždění, i za ty, kteří se ti vzdálili. Prosíme za ty, kdo nemohou přicházet pro nemoc či starost o své blízké, kteří je potřebují. Prosíme za všechny, kteří obětavě přispívají na sbor i všelijak potřebné. Nepřestávej si povolávat další služebníky a pečovat o to, aby zvěst evangelia neumlkala, ale šířila se. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Pán Ježíš Kristus řekl: Zůstanete-li ve mně a slova má zůstanou-li ve vás, proste, oč chcete, a stane se vám. Tím bude oslaven můj Otec, když ponesete hojné ovoce a budete mými učedníky. Jako si Otec zamiloval mne, tak jsem si já zamiloval vás. Zůstaňte v mé lásce. Zachováte-li má přikázání, zůstanete v mé lásce, jako já zachovávám přikázání svého Otce a zůstávám v jeho lásce. To jsem vám pověděl, aby moje radost byla ve vás a vaše radost aby byla plná. (J 15,7–11)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi. Amen

PÍSEŇ č. 25 K tobě duši pozdvihuji (6–7)

GAMALIELOVA RADA

VSTUPNÍ SLOVA

Pozvedám své oči k tobě, jenž v nebesích trůníš. Hle jako oči služebníků k rukám jejich pánů, jako oči služebnice k rukám její paní, tak vzhlížejí oči naše k Hospodinu, našemu Bohu, dokud se nad námi nesmiluje. (Ž 123, 1n) Amen

PÍSEŇ č. 441 Svatá doba, Páně den

MODLITBA

Pane Bože, svatý a láskyplný, chválíme tě, že jsi slíbil přicházet do shromáždění svého lidu, oživovat naše pravé lidství a dopravit nám radostné obecenství bratří a sester. Pane Ježíši Kriste, chválíme tě, že ty nás přijímáš takové, jací jsme, hříšné a zadlužené; jako ty, kteří mnoho ze svěřeného promarnili ve svém sobectví. Před tebou a proto ani před sebou si nemusíme na nic hrát. Nemusíme se dělat lepšími, než jsme. Pane, vyznáváme ti svůj hřích. Vyznáváme ti, že ve své malověrnosti si stále znovu dáváme namluvit, že to nejde cele se ti odevzdat. Prosíme tě, chraň nás před postranními pohledy a pokusy zajišťovat se sami, bez tebe. Přijď svým Slovem dovnitř našich srdcí – vyčisti je od strachu a pýchy i od pochybností. Dej, aby spolu s námi přicházeli mnozí další ke Kristu. Nacházeli v něm radost a pokoj. Pro jeho svaté jméno prosíme o požehnání tomuto shromáždění. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, z kapitoly 9., od 18. do 26. verše:

Když se (Ježíš) o samotě modlil a byli s ním jeho učedníci...

PÍSEŇ č. 614 Vzdávám ti, Bože, chválu svou

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z knihy Skutků apoštolských, z 5. kapitoly, od verše 34. do 42.:

Tu vstal ve veleradě farizeus jménem Gamaliel...

Milí bratři a sestry, církve v Jeruzalémě se slibně rozrůstala, sílila a budila zájem díky moci, která ve vyznáváním jménu Ježíše Krista působila – v uzdravování a divech, v obětavosti a péči o chudé, v horlivosti vyučování evangelia i v bratrských vztazích křesťanů. Zvnějšku však také přibývalo nesnází – mocní představitelé židovstva vnímali toto nové kristovské hnutí jako ohrožení svých pozic, a tím i pozic věroučných. Proto sledovali a co nejvíce omezovali působení apoštolů a církve vůbec. Strach z nich mohl nebezpečně oslabovat víru některých křesťanů. O to více záleželo na příkladu apoštolů, jak se oni budou k vládnoucí moci stavět.

Našemu oddílu předchází úsek, v němž Lukáš líčí již druhé zatčení apoštolů – tentokrát zřejmě všech, a pak jejich zázračné osvobození, kdy anděl Páně v noci otevřel dveře vězení a poslal je znovu kázat do chrámu. Následuje výslech veleknězův a krátká Petrova řeč, v níž zazní ono slavné „Boha je třeba poslouchat, ne lidi“. Opakované odvážné svědectví o vzkříšení Ježíše, jehož právě tyto vězňové a soudcové ukřižovali, rozběsí veleradu do takové míry, že odhazují všechny zábrany a chtějí apoštoly zabít (v. 33). Ve svém rozlícení však nejsou úplně jednotní. Objevuje se mezi nimi farizeus jménem Gamaliel, učitel zákona, kterého si vážil všechen lid.

Tento Gamaliel svou radou vlastně zachránil apoštolům život. Jeho rada se často chápe jako vzor opatrné moudrosti a umírněnosti. Není však tak docela jisté, že tu autor Skutků chtěl předložit vzor. Spíše chtěl jen zaznamenat, jak Pán Bůh tehdy Gamaliele použil jako svůj nástroj k záchraně apoštolů – ať už jeho stanovisko bylo ve všem vzorné či nebylo. O milosrdenství Božím, a ne o lidské vzornosti je tu řeč na prvním místě. A je to v každém případě otázka, jak dalece a v jakém smyslu byla Gamalielova rada opravdu moudrá, zbožná a příkladná. Všimněme si toho: Gamaliel se doopravdy a otevřeně nepřidal na stra-

nu apoštolů. Nezastal se pravdy; nevyzýval nejvyšší radu, aby sama zkoumala, zda a v čem apoštolové opravdu přicházejí od Boha. On v podstatě radil: Počkejte! A možná dokonce ve smyslu: Počkejte, jak to dopadne! Počkejte, až uvidíte, kdo bude mít úspěch, kdo zvítězí, abyste se snad nepřidali na špatnou stranu.

Jestliže to Gamaliel myslel takto, pak jeho opatrnost není vlastně nic jiného než opatrnictví. Gamaliel mluvil sice pobožně – aby nebojovali proti Bohu. Ale pokud by přitom vlastně sledoval názor, že „Bůh je vždycky na straně vítězů“, pak by bylo třeba jeho radu odmítnout. Kde jde o věci Boží, tam není na místě žádné opatrnictví; tam je na místě jen hledat pravdu a pak za ní jít, ať v tom budeme mít úspěch či utrpíme škodu. Ale jako bychom to i dnes neznali! Příliš mnoho lidí zbožňuje jen a jen vnější úspěch, a podle toho měří hodnotu myšlenek, lidí i hnutí. A platí to i na mezinárodní půdě. Většina se sklání před silnými a mocnými; práva menšin a nevýznamných států jsou pak opomíjena. Proti tomu všemu si musíme hlasitě připomenout: není pravda, že Bůh je vždy s většími zástupy, není pravda, že mít úspěch je totéž co „mít požehnání“. Naopak, Ježíš nám připomněl, že Bůh je často s poníženými, trpícími a zneuznanými. A přitom nemůžeme čekat, až se i navenek ukáže, kdo měl pravdu, až ti trpící zvítězí. Ve svém svědomí a podle Slova Božího musíme už teď hledat pravdu a už teď za ní stát celým srdcem. A jestli by nám Gamaliel chtěl radit k nějakému opatrnictví, pak bychom museli říci: „Ne, v tom s tebou nepůjdem. Opatrnictví vidíme na všech stranách příliš mnoho – my opatrníky být nechceme!“

Je ovšem možné, že to Gamaliel přece jen myslel jinak; nezapomeňme, že on svou radu vyslovil, aby se zastal pronásledované menšiny. Nechtěl tím odradit někoho, kdo měl v úmyslu uvěřit. On chtěl odradit úhlavní nepřátele církve Páně od vražedného úmyslu. To není malý rozdíl. Starost, abychom se nepostavili proti klíčicímu dílu Božímu, není malá a nízká starost.

A je ještě jedna věc, ve které by Gamaliel patrně mohl být naším vzorem: Když se nad tím zamyslíme, dojdeme k závěru, že hlavním důvodem nepřátelství nejvyšší rady proti apoštolům byl strach! Ne zrovna strach o vlastní kůži nebo prospěch. Oni měli spíš strach o ideály a hodnoty, které jim byly drahé. Byli to horliví Izraelští, kteří si ce-

nili dědictví po otcích a nedovedli si představit nic jiného. A teď na-
jednou v apoštolech se setkávají s něčím naprosto novým. A to nové se
jim zdálo podezřelé a nebezpečné. Bojí se, že to podkope celou stavbu
Izraele, že Zákon bude zlehčen, ano, zdá se jim, že je ohrožena sama
Boží pravda. Nezapomeňme, jaká to byla tehdy přelomová doba pro iz-
raelský národ a židovské dědictví. A nejvyšší rada to asi cítila, a proto
se poháněna strachem s takovou prudkostí obrátila proti apoštolům.

I my se často obáváme, že jako křesťané v národě ale i v Evro-
pě příliš snadno opouštíme pozice, které bychom měli držet. Stačí při-
pomenout sestavování Evropské ústavy, není to tak dávno, nemáme
pocit nevěrnosti, že se nikdo z nás nezasazoval o alespoň zmínku
o křesťanských kořenech naší kultury? Necháváme tvořit stále nové
osnovy ve školách, aniž bychom usilovali o zařazení křesťanské etiky,
když už ne náboženství. Atd. Nebojujeme o své dědictví, jako o ně bo-
jovali jeruzalémští židovští představitelé. Nad tím bychom se měli za-
myslet.

Ale pozor: Vždyť oni v tom boji chtěli užít násilí, strach jim
velel zbavit se narušitelů dřív, než napáchají moc škody. Jako oni jistě
nebojujeme, ale že bychom neměli strach? Možná máme ještě větší,
protože už předem víme, že my stejně zasahovat nebudeme, až se po-
stupem doby ještě více rozvolní tradiční vazby, jako je manželství
a rodina, jako je postavení žáků vůči učitelům, jako jsou základní prá-
va pro nejrozumnější skupiny. Copak z toho všeho nemají dnešní křesťá-
né, evangelíci v Čechách strach? V tom jsme tehdejšími představiteli
židovstva podobní.

Tady nám z Gamalielových slov může zaznít i potřebné napo-
menutí: Nebojte se tak moc a buďte klidní. Strach je vždycky špatný
rádce. Upokojte se. I ve zmatcích a v převratech, i tam, kam sami ne-
vidíte, zasahuje mocná Boží ruka. A proto se nebojte - dokonce se už
nebojte o Boha a o jeho pravdu v církvi, v naší společnosti, v dějinách.
Možná že se všechno docela převrátí a zásadně změní, ale Boží pravda
nezahyne! Snad vymizí některé formy naší zbožnosti, snad se změní
způsoby, v nichž bude Boží pravda uchovávána – třeba i podoba boho-
služby, snad i obecnství církve Páně bude mít docela novou podobu.
To všechno je možné, ačkoli o tom dnes ještě nic nevíme a nijak si to
asi ani nepřejeme. Ale pravda Boží, jeho Slovo, jeho spasení nezahy-

ne – o to se nemusíme vůbec bát. A proto buďme klidní, i uprostřed všech svých pochopitelných strastí a strachů, protože co je opravdu z Boha, to nikdo nevyhubí – ani násilím, ani strategií. Zmizí jen to, co z Boha nebylo, i když jsme k tomu měli třeba staletou úctu a ztráta pro nás bude bolestná.

K tomuto klidu víry v Hospodina se však můžeme doopravdy dostat jen za jedné podmínky. A tou je, aby i o nás platilo, co je o apoštolech napsáno v posledních verších našeho oddílu: Oni odcházeli z velerady s radostnou myslí, že se jim dostalo té cti, aby nesli potupu pro jméno Pána Ježíše. U něho je kotva naší víry, která dá odvahu nebát se. Ba dokonce v utrpení vidět vyznamenání, projev Boží blízkosti. Takoví lidé, jako byli apoštolové, kteří se z protivenství radují, se hned tak něčeho nezaleknou. A to je také vidět hned v tom, co bylo dál. Ať jim zakazovali, jak chtěli, oni dále den co den učili v chrámě i po domech a zvěštovali Ježíše Krista. O to jde i v dnešní církvi. Nezaleknout se a konat věrně Boží dílo. Aby tu vždycky byli lidé, kteří nejen v chrámě, ale i v těch domech, to znamená v domácnostech, docela prostě povzbudí, připomenou, na čem stojí život křesťana. A co naopak jsou jen zbytečnosti, které nás na cestě do Božího království zatěžují. A že Kristus čeká, až u něho budeme hledat útěchu v bolesti, v únavě, trápení, a že u něho ji opravdu najdeme. Církev, kde se tohle neděje, kde se takto bratři a sestry navzájem nepodpírají, taková církev propadla povážlivé mdlobě, a tam by snad bylo čeho se obávat.

Ale přece: nebojme se! Boží milosrdenství je větší než všechna naše lidská slabost a nevěrnost. Nebojme se, prosme o Ducha svatého a o to, abychom měli větší radost z Božího spasení i z případného protivenství pro jeho jméno. Prostě se postavme do Božích služeb. Nečekejme chytře, až jak to tu dopadne, ale věřme, že i když já klesnu, tak Hospodin i to mé dílo dokončí za mne. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, čerpáme odvahu i rozhodnutí pro tvou věc také z příběhu první církve. Projev svou moc i na nás, ukaž dnešní lidské společnosti, že jsi stejně mocný a strhující, jako tomu bylo tehdy

při apoštolském společenství. Dej, ať neumdléváme, když je tu zrovna období, kdy tvá znamení a divy nevidíme. Amen

PÍSEŇ č. 426 Tvá, Pane Kriste, věc to jest

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Dobrý Bože, pro svého Syna Ježíše, vyslyš naše prosby za ty, kteří nám leží na srdci.

Přimlouváme se za svědky evangelia, kteří se dostávají do ohrožení života, do ohrožení soukromí, ano i do ohrožení svědomí. Dej jim i nám statečnou víru, řeč vzbuzenou tvým Duchem a citlivé srdce pro potřeby svých bližních. Přimlouváme se za tento sbor. Probouzej v něm úctu vůči tvému Slovu, lačnost po pravdě Písma svatého, ochotu navzájem spolu mluvit o víře i usilovat o smíření a vzájemnou pomoc. Přimlouváme se za naše nejbližší: rodiny, manžele, přátele. Buď při nemocných, nešťastných, osamělých, umírajících. Tvá moc, Bože všemohoucí, kéž jim dopomůže k víře a úlevě. Přimlouváme se za mocné tohoto světa. Nedovol slepé prosazování síly nad slabými. Ukrať vykořisťující ruce. Zmař fanatické násilné plány. Dej, aby lidé poznali, co vede k pokoji, a o pokoj usilovali všemi svěřenými prostředky.

K tobě, jehož království se nezadržitelně blíží a prosadí i bez našeho přičinění, se takto spolu modlíme slovy tvého Syna: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Věrný je Bůh, který vás povolal do společenství se svým Synem, naším Pánem Ježíšem Kristem. Prosím vás pro jméno našeho Pána Ježíše Krista, abyste všichni byli svorní a neměli mezi sebou roztržky, nýbrž abyste dosáhli plné jednoty smýšlení i přesvědčení. (1K 1,9n)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 469 Kdož by chtěl erbován býti (1–5)

UZDRAVENÍ OCHRNUITÉHO

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého.

Amen

Chvalte Hospodinovo jméno, chvalte je, Hospodinovi služebníci, kteří stojíte v Hospodinově domě, v nádvořích domu našeho Boha. Chvalte Hospodina, neboť Hospodin je dobrý, přejte žalmy jeho jménu. (Ž 135,1–3)

Amen

PÍSEŇ č. 169 Pánu novou píseň zpívejte (1–5)

MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče, děkujeme ti za tvou dobrotu. Děkujeme ti za všechny dary, které nám dáváš a činíš tak náš život bohatým, plným a pestrým. Nic jsme ti nedali, všechno dostáváme od tebe. Den co den poznáváme a zakoušíme tvou štědrost. Nic jsme si nezasloužili, všechno jsme od tebe dostali zadarmo. Svůj život, své blízké, všechny malé i velké radosti. Moc ti děkujeme.

Pane náš, ty víš, že nám scházejí slova pro to, abychom ti vzdávali takovou chválu, jaká ti doopravdy náleží. Vždyť mnoha tvých darů si ani nedokážeme všimnout, mnohé věci přehlízíme, mnohé zmařujeme, mnohé odmítáme. Prosíme, odpusť nám všechnu polovičatost i nedůslednost.

Děkujeme, že jsi nám v Ježíši Kristu daroval nový život. Přijal jsi nás za své syny a dcery, připojil jsi nás ke svému lidu. Svátostí křtu sis nás k sobě navěky připoutal. Radujeme se z toho, že patříme tobě a že všechny naše dny jsou ve tvých rukou.

Prosíme, sešli nyní svého svatého Ducha. Do tohoto shromáždění i do všech jiných míst, kde se dnes konají bohoslužby. Spojuj nás v naší různosti. A proměňuj nás svým Slovem tak, abychom kolem sebe šířili naději a žili ke tvé cti a slávě.

Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, ze 7. kapitoly, od 18. do 23. verše:

O tom všem se dověděl Jan od svých učedníků. Zavolal si dva z nich...

PÍSEŇ č. 639 Hned zrána vzdej díky

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z knihy Skutků apoštolských, z 3. kapitoly, prvních 10 veršů:

Petr a Jan šli o třetí hodině do chrámu k odpolední modlitbě. Právě tam přinášeli nějakého člověka, chromého od narození...

Ne vždy je kostel příjemným místem, kde je člověku dobře, kde se může ztišit a vnitřně usebrat. Jsou také chvíle, kdy právě tady – v kostele – je člověku dáno zahlédnout celou bídu lidského života i bídu našeho světa. Něco podobného se odehrává i v tom našem dnešním příběhu.

Apoštol Petr a Jan jdou v Jeruzalémě do chrámu. Blíží se čas odpolední modlitby. Ale ještě dříve, než vstoupí dovnitř, zahlédnou muže, který byl od narození chromý. Před očima mají žebráka. Kdosi ho posadil u chrámové brány, které se říká Krásná. Slyšíte v tom také tu ironii? Jaký je to paradox! Svaté místo, chrám, kam lidé přicházejí modlit se, Krásná brána – a u ní žebrák, od narození chromý, čekající na almužnu. Větší kontrast si snad ani nedokážeme představit. Petr a Jan mají najednou před očima ztělesnění lidské bídy!

Nevíme, jak se ten chromý člověk jmenoval. Důležité je právě to, že je to bytost, odkázaná na milost. Na pomoc okolí. Sám si nevystačí. Je chromý. Nemůže jít, kam by chtěl; nemůže dělat, co by chtěl. A prý byl takový od narození – tedy pořád. Žije z milodarů, odkázaný

na druhé, vždy a ve všem závislý. To, že neznáme jeho jméno, je možná záměrem. Je to postava, kterou nelze omezit na jednoho člověka. Je to takový „sběrný typ“, který v sobě zahrnuje mnoho jednotlivých osudů. Právě u vstupu do chrámu mají Petr s Janem pohlédnout do očí lidské bídy.

Máme slyšet z toho příběhu, že je mnoho chromého v tomto světě. Je mnoho nemocného v nás i mezi námi. A my si s tím prostě nevíme rady. Tak jako nevíme, kde se vzal onen muž a proč byl chromý; stejně tak nevíme, proč se v lidských dějinách i v našich životech děje to nebo ono. Nevíme, proč se stávají zlé věci! Nevíme, proč jedni trpí a druzí se mají dobře! Ani proč se dějí věci, nad kterými zdravý rozum zůstává stát! Proč si lidé navzájem ubližují! Nebo trpí vinou druhých! Nevíme. Dlouho bychom v takových „proč“ mohli pokračovat. A potom bychom jistě mohli rozvíjet i apologetické úvahy o lidském hříchu a porušenosti celého stvoření.

Zůstaňme raději ale u našeho příběhu. Petr s Janem jdou do chrámu a právě tam, v osobě toho žebráka, zahlédnou lidskou bolest. Lidské trápení, ubohost, bídu. Ten chromý muž je jako veliké zrcadlo! Vlastně se v té bezejmenné postavě můžeme zahlédnout všichni. To jsme my! Lidé všelijak ochromení, kteří v sobě neseme nejrůznější rány na těle i na duši. Rány, které nám brání v pohybu, které nás paralyzují a všelijak omezují. Ať jsou to traumata, konflikty, krize, rozbité vztahy mezi blízkými, všelijaké křivdy a rozchody, ale také vzpomínky nebo bolestná minulost. „Je to chůze po tom světě,“ zpívá se v jedné kostelní písni. A někdy je ta chůze namáhavá, ba převelice klopotná. Hluboce pravdivá je věta, kterou prý řekl Martin Luther v okamžiku, kdy umíral: „Jsme žebráci! Je to pravda!“

Jak z toho ven? Dá se najít nějaké řešení? Na nemoci těla se snad nějaké léky najdou. Ale co najít na nemoci duše? Co dát chromému člověku, který sedí u dveří chrámu v Jeruzalémě? Chtěl by almužnu, nic víc nečeká. Protože si nic jiného ani neumí představit! Najíst se. Napít. Přečkat další den. Možná by se s penězi spokojil. Ale ty Petr ani Jan nemají. A kdyby je měli, nebylo by to zase jenom alibi? Takový úplatek, náplast, která má zavřít jeho křičící ústa? A utišit jejich svědomí? Často i my dáváme druhým takové „úplatky“, jen aby-
chom nemuseli dát kus sebe.

„Zlato ani stříbro nemám,“ řekne apoštol Petr. A dobře ví, že i kdyby je měl, bylo by to málo. Copak se dá zlatem nebo stříbrem uzdravit lidský život? Srdce člověka? Vztahy mezi lidmi? Dokáže zlato nebo stříbro probudit v člověku něco nového? A chromého postavit na nohy? Jistěže ne!

„Zlato, ani stříbro nemám, ale to, co mám, ti dám. Ve jménu Ježíše Krista Nazaretského vstaň a chod!“ Vzal ho za ruku a pomohl mu vstát. Muži se zpevnily klouby a začal pomalu chodit. Je to víra v Krista, která uzdravuje. Nás, naše vztahy, celý svět! A tak i pro nás platí, že to, co máme, si můžeme navzájem dávat. Jako Petr s Janem. Nabízí druhému to, co sami přijali. Totiž Boží lásku, odpuštění, smíření, přijetí. Jedním slovem: Evangelium! Boží milosrdenství, které poznali v Kristově kříži, nabízejí teď dále druhým. Jako lék na nemoci tohoto světa. Vskutku, evangelium je lékem, který člověka staví na nohy.

Ve jménu Ježíše Krista můžeme i my chodit. Můžeme se setkávat, navzájem si nabízet své ruce, pozvedat se a dělat drobné kroky. Není to naše zásluha, není to naše umění. Je to Bůh v Ježíši Kristu, kdo nás uzdravuje z veškerého ochromení. Ruka je Petrova, moc patří Kristu. Tak tomu má být i dnes s námi: Mají to být naše ruce, které se nabízejí potřebným; naše ruce, které drží, táhnou, pozvedají – ale moc je to vždy Kristova. Ten div není z nás! Anebo řečeno jinak: Je to Bůh v Kristu, kdo přemáhá lidskou ochromenost. I ochromenost celého stvoření. Obrazně řečeno: To on zpevňuje naše klouby, napřimuje nás, dodává sil. A to je vskutku zázrak!

A zvláštní je, že se tak děje při vstupu do chrámu. Když člověk přichází na bohoslužby – neděli co neděli, je konfrontován se svou vlastní bídou i s porušeností celého světa, ale zároveň také s Boží velikostí, s Boží mocí a slávou. Ale také se zde může stávat Božím nástrojem k obnově světa.

Můžeme se v tom příběhu zhlédnout ve všech těch postavách: Jednou jsme těmi chromými, kteří ve své nemohoucnosti leží na zemi a nedokáží jít dále. Kteří jsou zdecimovaní vlastní slabostí a hříchem. Jindy jsme ztotožnění s Petrem a Janem, kteří nabízejí druhému svou ruku. A jsme těmi, kteří říkají: Pro Kristovy zásluhy, v jeho jménu vstaň a chod'. Jednou tato slova potřebujeme sami slyšet, jindy je sami

druhým říkáme. Jde o to, že ochromení nemusí být tím definitivním stavem člověka, ani definitivním stavem našich vzájemných vztahů. Boží možnosti jsou větší, než ty naše lidské.

Ten, který nemohl udělat krok, najednou chodí. Ba co víc, on radostně skáče a chválí Boha. Skrze Krista tento div můžeme zakoušet i my. A jistě mnozí z nás to i prožili. Moc Božího doteku, jeho uzdravení i radost z prvních kroků na nové cestě. Pán Bůh mezi námi koná velké divy. A tak ten příběh směřuje právě k tomu: Že ten ochromený se zvedá, raduje se a velebí Boha za milost, kterou prožil.

A všichni to viděli, žasli a byli u vytržení nad tím, co se stalo. Těmito slovy náš příběh vrcholí. Ti, kteří tam tenkrát byli, to viděli a žasli. Není snad většího svědectví o Kristu v tomto světě, než to, když se proměňuje život člověka. A když ti, kteří byli chromí, jdou radostně dál. Kéž takové svědectví o Kristu vydáváme i my. Amen

MODLITBA

Děkujeme ti, náš nebeský Otče, za to, že jsi k nám poslal svého Syna Ježíše Krista. V něm jsme mohli poznat tvé odpuštění, slitování, smíření i uzdravení. Děkujeme za tvou vstřícnost k člověku i celému stvoření. To, co jsme poznali u tebe, dej, ať v síle Ducha svatého předáváme dál. Amen

PÍSEŇ č. 553 Můj Pane, srdcem tě i rty

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Hospodine, Pane a Bože náš, ty jsi poslal na svět svého Syna Ježíše Krista jako znamení svého slitování nad člověkem i celým stvořením. On je dotekem tvé lásky.

Dej, ať také my smíme zakoušet tvou moc ve svých životech. Moc tvého slitování, moc tvého doteku, moc tvého Slova. Tu moc, která proměňuje, uzdravuje a očišťuje.

Prosíme, dej, ať se s tebou a s tvou mocí setkávají všichni ti, kteří se trápí, prožívají bolesti těla nebo duše. Odevzdáváme ti všechny ty, kteří se cítí ve svém životě ochrnutí. Přimlouváme se za všechny, kteří si uvědomují tíhu svého odcizení vůči tobě. Odevzdáváme ti ty, kteří přestávají doufat, ztrácejí nad sebou veškerou naději. Odevzdáváme ti také ty, kteří se stali otroky svých vin, svých selhání, nedobré minulosti, výčitek i promarněných příležitostí.

Prosíme, dej, ať se s tebou setkávají všichni ti, kteří tě hledají, tebe vyhlížejí a po tobě touží. Přimlouváme se za ty, kteří tě ze všech sil chtějí nalézt. A tuší, že právě ty můžeš jejich život proměnit. Dej, ať jsou tebou osloveni všichni, kteří si nevědí sami se sebou rady a bojí se dalších dnů.

Prosíme tě za tvou církev ve všech jejích tradicích a vyznáních. Dej, ať je místem, kde lidé slyší tvé Slovo a zakoušejí tvůj dotek. Dej, ať je místem lidského uzdravení, smíření, místem získání nových sil. Odevzdáváme ti evangelickou církev, do které jsi nás postavil.

Dej ať se místem působení tvého svatého Ducha stává i tento sbor. Prosíme, aby toto společenství mohlo vnitřně i vnějšně růst. Ukaž nám, co máme kde dělat, kde je naše místo, jaké máme úkoly. Uč nás poslušnosti tvému Slovu, braň nám v naší svéhlavosti.

Odevzdáváme ti nemocný svět a celé tvé porušené stvoření. Dej, ať v něm i mezi námi roste tvé Království, rozhojňuje se pokoj a odpočinutí vítězí nad sváry. Modleme se nyní společně slovy modlitby Páně: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Láska necht' je bez přetvářky. Ošklivte si zlo, lněte k dobrému. Milujte se navzájem bratrskou láskou, v úctě dávejte přednost jeden druhému. V horlivosti neochabujte, buďte vroucího ducha, služte Pánu. Z naděje se radujte, v soužení buďte trpělivi, v modlitbách vytrvalí. Sdílejte se s bratřími v jejich nouzi, ochotně poskytněte pohostinství. Svolávejte dobro na ty, kteří vás pronásledují, dobro a ne zlo. Radujte se s radujícími, plačte s plačícími. Mějte porozumění jeden pro druhého. (Ř 12,9–16a)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 699 Pane, dej, at' nás nic už nerozdvojí

EVANGELÍCI, BDĚTE!

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodin jest můj pastýř, nebudu míti nedostatku... Strojíš stůl před obličejem mým naproti mým nepřátelům, pomazuješ olejem hlavy mé, kalich můj naléváš, až oplývá. Nadto i dobrota a milosrdenství následovati mne budou po všechny dny života mého, a přebývati budu v domě Hospodinově za dlouhé časy.
(Ž 23,1.5n) Amen

PÍSEŇ č. 23 Hospodin ráčí sám pastýř můj býti

MODLITBA

Hospodine, náš dobrý pastýři, děkujeme, že u tebe jsme našli domov. Nehledali jsme tě a ty jsi nás přesto našel. Neznali jsme tě, a ty se k nám znáš. Mnoho událostí a tlaků nás vede od tebe pryč, a ty nás přesto k sobě zveš a ujíšťuješ: Počítám s vámi včas i nevčas.

Děkujeme za Ježíšův příběh, tady jsme se to vše dozvěděli na-prosto přesvědčivě. Děkujeme za tvé věrné svědky a služebníky, skrze jejich vytrvalost a pokoru i nám zasvitlo na kus cesty světlo tvého království. Děkujeme za všechny, podle jejichž slov, rady či mlčenlivého příkladu jsme se mohli a můžeme v životě orientovat – dokud ty sám nepřijdeš a nezjevíš, že tvé je vítězství i moc i sláva. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 24., od verše 1. do 14.:

Když Ježíš vyšel z chrámu a odcházel odtud, přistoupili k němu učedníci a ukazovali mu na chrámové stavby...

PÍSEŇ č. 440 Ozvi se, Pane můj

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova Pána Ježíše Krista, zapsaná v Evangeliiu podle Matouše ve 24. kapitole, od 42. do 51. verše:

Bděte tedy, protože nevíte, v který den váš Pán přijde. Uvažte přece: Kdyby hospodář věděl, v kterou noční dobu přijde zloděj...

Evangelíci, **bděte**! Výzvy k bdělosti chtějí, milé sestry a bratři, upoutat pozornost, a obvykle se jim to i daří. Zejména tehdy, když se valí pohromy či zprávy o nich, když se nám pod rukama hroutí zaběhané jistoty, když se cítíme ohroženi, když se nás zmocní pocit, že svět se řítí kamsi, o čem lépe nemluvit a nepřemýšlet...

Výzva **bděte** je výzvou do časů tísně a ohrožení. I ta Ježíšova. Doby ohrožení totiž nutí lidi ke zkratovitým řešením. Když se valí hrozba nepřátelství nebo choroby nebo pohromy – a ještě spíš fámy o takových hrozbách, ta první moudrost, která se namane, zní „Zachraň se, kdo můžeš“. Vykašli se na druhé, zapomeň na přátele, zapomeň na solidaritu, milosrdenství, slušnost a poctivost..., měj na mysli vlastní kůži nebo ještě tak vlastní rodinu, všechno ostatní musí stranou, klidně jdi přes mrtvoly, hlavně zachraň sám sebe.

Na to, aby lidé zapomněli na přátelství, slušnost, solidaritu, na to nemusí přijít nějaká přírodní pohroma nebo válka. Dneska se dokážou lidi nechat vydivočit kdečím, třeba zprávami o prasečí chřipce, které pak stačí na to, aby se vyprodaly sklady léta nepoužívaných léků. A navíc, jak si všímá už evangelista, platí: Čím dál od skutečně děsivé pohromy – jako katastrofální zemětřesení, které předloni zažili Japonci (kteří ho zvládali s obdivuhodnou ukázněností a s vědomím povinností k druhým) – tedy čím dál od pohromy, tím snáze se prosazují fámy či strachy a přístrachy, a s nimi spojené projevy sobectví a nelidskosti.

Když nám Ježíš říká svoje **bděte**, říká nám to jako svým učedníkům. Jako těm, na kterých mu záleží. Říká to jako Spasitel, jemuž záleží na záchraně druhých. A proto má ta výzva k bdělosti jednoznačné **nasměrování**, jednoznačný cíl. Bděte, abyste se nenechali zmást. Abyste nepodlehli fámám a strachu z nich. Bděte, abyste se nenechali

vydivočit a nezřekli se Příteli z nejvěrnějších, Pána Ježíše. Bděte, aby se vám kvůli touze zachránit vlastní kůži neztratila z očí jeho lidskost, jeho solidarita, jeho služba. Bděte, abyste si v dobách zmatků a nejistot uchovali jeho – kristovskou – perspektivu. Výhled k jeho příchodu. A kdy ten bude, to neodhadnou ani na Nově, ani v Blesku. A tak bděte, neboť nevíte, kterého dne váš Pán přijde.

Jak se takováto bdělost projevuje? Projevuje se po způsobu věrného služebníka. Slyšel příkaz svého pána, aby ve stanovený čas chystal pro domácí čeleď vydatný pokrm. Dostal k tomu účelu nejspíš i klíče od spižírny a na povel kuchaře. Skutečný pán domu je pryč, co bude dělat služebník? Věrný služebník ve své bdělosti má na zřeteli především to, oč jde jeho pánu. K čemu ho pán ustanovil. Nezačne přemýšlet, bez kterých lahůdek ze spižírny se domácí čeládka jistě obejde a jak by se na jeho postavení mohla přiživit jeho vlastní rodina. Věrný služebník činí slovo svého pána. A pokládá to za moudré, i když pán nepřichází a ostatní v domě si klepou na čelo. Co blbne? Já být v jeho postavení, dokázal bych si jinak užívat...! Ale věrný služebník činí slovo svého pána. Tak projevuje svou bdělost.

Jako evangelíci přitom víme, nebo aspoň máme vědět, že k tomu, aby Ježíšův učedník činil slovo svého Mistra a Pána, musí tomu slovu nejprve sám pečlivě **naslouchat**.

Evangelicky bdít tedy nejprve znamená naslouchat evangeliu. Nezanedbávat příležitosti, kdy můžeme být osloveni. Ono už to naslouchání mívá dobré ovoce: tvoří z nás svědky, kteří se nevydělají, když slyší zprávy, které zavánějí katastrofou. Když třeba krajský úřad katastrofálně zkrátí dotace na středisko diakonie, jako učedníci, kteří naslouchají svému Pánu, nepropadáme hysterii a neřekneme: musíme to zabalit. Ale snažíme se hledat řešení. S důvěrou, že náš Pán, který sám sloužil potřebným, tuhle službu jednou ocení jako věrnost jemu samému.

V tom Ježíšově příměru je něco osvobodivě uklidňujícího. Celou 24. kapitolu si vyprávěl s učedníky o katastrofách, pronásledování, situacích, kdy lidé mají pocit, že nastal konec světa. Kdy se hrozně snadno začnou šířit zvrácenosti a nelidskost, protože se lidi řídí tím „zachraň se, kdo můžeš“. Kašli na druhé. A pak Ježíš celé tohle líčení zakončí příběhem, kde hlavní ctností je – nezapomenout včas mužstvu

připravit večeři. Po celodenní dřině je nasytit, a postupně kolegy a kolegyně či bližní vybavit trpělivou důvěrou, že zítra je taky den a my se zas večer u tohohle stolu sejdeme.

I když tu s námi náš Pán není fyzicky přítomen, jeho pravidla platí. A jeho správce se řídí jeho slovem. Tak se – třeba v časech nejistoty – může stát společenství učedníků záštitou lidem ohroženým úzkostí. Azylem pro ty, kdo ztratili domov. Jistotou těm, kdo o jistoty přišli. Přístavem, kde se dá po celodenní vyčerpávající bouřlivé plavbě spočinout – a odkud můžeš dalšího rána zas klidně vyrazit dál. Společenstvím, kde se nevyprávějí odstrašující či senzacechtivé historky, čeho všeho jsou lidé schopni, ale kde se naslouchá evangeliu. Příběhu toho Mistra, který věrnost a službu druhým vyučoval a také sám ztělesňoval.

Když Ježíš říká své **bděte**, říká to proto, abychom nezapomněli takto naslouchat a takto věrně sloužit. A neříká to však jen pro doby velikých nesnází nebo pronásledování či hroučících se jistot. On to svoje **bděte** říká i pro doby klidu a pohody. Pro doby, kdy se zdá, že pán onoho hospodářství se vzdálil na tak dlouhou dobu, že už možná ani nepříjde – a že tedy my, jeho služebníci, bychom mohli mít v tom jeho hospodářství hlavní slovo.

V takovém případě se snadno dostane ke slovu opak věrného služebníka, totiž služebník zlý. Není to nějaký kručas. Je to prostě vychytralec, který si všimnul: pán prodlévá. Odložil návrat. A to znamená, že mám volnou ruku já! A protože spižirna je pořád ještě plná, začne pořádat mejdany pro své kumpány. A když na to po čase nějaký spoluslužebník z mužstva poukáže, nechá ho ponížit a zmlátit. Zlý služebník, to je tedy takový služebník, který kalkuluje s tím, že se pán zpozdl – a kdoví, jestli se ještě vrátí. A navíc, jak čas běží, čím dál míň lidí pamatuje, kdo je pán domu a jaká byla jeho slova. A čím vybledlejší je obraz pána, tím snáze může jeho místo obsadit zlý služebník.

Zlý služebník ztělesňuje církev, která zaclání svého Pána – Krista. Vesele si hospodaří ve skladech jeho milosti, určuje, komu dá a komu nedá, s kým se bude veselit a komu zbudou oči pro pláč. Z příbytku, kde bylo pro každého místa a jídla dost, se stává podivná vy-

braná společnost, která mezi sebe nikoho nepustí. A když za čas někdo na ty nešvary upozorní, dokáže mu nachystat i to bití.

Když propadneme pocitu, že můžeme samovolně rozhodovat v Kristových věcech, může nám taková svévole dlouho procházet. A pak dojde i na to násilné umlčování věrných svědků, kteří upozorňují, do jakého stavu se společenství Kristova lidu dostalo.

Takhle to zanedlouho – o velikonocích – zakusí i sám Ježíš. Budou ho bít – jako toho, jenž odhaluje falešnost a svévoli náboženských vůdců, kteří se posadili na Boží soudcovský trůn – v domnění, že Pán už nikdy nepřijde. Ale ono to platí i o společenství víry, které si říká křesťanská církev. I ono může skončit jako služebníci, kteří napevno počítají s tím, že jejich pán se odebral k dlouhodobému, ne-li věčnému odpočinku. Taková církev končí jako protivná instituce, odpuzující svým pokrytectvím. Káže vodu a pije víno. Ještě že žijeme v Čechách, kde je spousta lidí právě na tohle pokrytectví tak háklivých...

A tak bděte..., říká nám náš Pán a Mistr. Bděte tak, že nejprve budete naslouchat mému příběhu. Zanedlouho se tu dočtete, co přišlo a dokázalo učedníky náramně zaskočit, totiž jak skončil sám jejich Pán a Mistr. Jak skončil ten, který **přišel** zvěstovat Boží Království jako otevřenou domácnost s hostinou připravenou pro každého. Odmítli ho. Nespravedlivě soudili. Schyťal nejen bití, ale nakonec i ponížení kříže a smrt. Učedníci při tom, jak známo, nebděli. Zaspali to. A když pak zjistili, jak jejich Pán končí, nezvládli to. Opanování strachem a panikou se rozutekli. A správce učedníků, Petr, svého Pána zapřel.

Když nasloucháme evangeliu – a necháváme se pozvat ke stolu, který nám připravil ten opravdu jediný **věrný služebník**, můžeme zjistit, že on, náš Pán a věrný služebník Boží s námi přece počítá. Zahání náš strach. Odpouští viny naší učednické nevěrnosti. Dává naději, když se nás zmocňuje beznaděj. Povzbuzuje k věrnosti, když nás panika nutí starat se jen o sebe a věci svého Pána opustit.

A tak **bděte** – ať vám právě tahle věrnost Božího služebníka Ježíše nesejde z očí ani z mysli. Bděte a naslouchejte jeho slovu, abyste věděli, co dělat. Pak i vám zazní „Blahoslavený služebník, jehož při svém příchodu nalezne pán, že na jeho slova nezapomněl a činí je.“

Amen

MODLITBA

Každou chvíli zapomeneme na blahoslavenou věrnost ve tvé službě, Pane. Díky za příběh, který naši službu staví do světla tvého příchodu. A díky, že zatím s námi pořád počítáš. Svým Duchem tvoř v našem srdci neumdlévající věrnost a ochotnost k službě tobě. Amen

PÍSEŇ č. 399 V sjetí tomto pravme sobě (8–13)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Tebe vyhlížíme, náš Pane, a s výhledem k tobě se obnovuje i důvěra tvých služebníků, že nejsi tak daleko, abys neslyšel naše volání. S touto důvěrou voláme a prosíme:

Ujímej se těch, kdo se topí v bouřích života a světa. Prosíme za ty, na něž dopadly přírodní katastrofy. Prosíme za ty, na něž dopadly přívaly násilí a nenávisti. Za ty, kdo ze dne na den ztratili bezpečný přístav svého žití. Za uprchlíky před svévolí, nesnášenlivostí, zpupností moci.

Prosíme za církve. Braň jí, aby se po způsobu služebníků zlých stavěla na stranu těch, kdo zneužívají své postavení. Dávej jí svědky, kteří nazvou věci pravým jménem. Vyučuj nás službě věrné, ohleduplné, vytrvalé a nesobecké. Dávej pochopení pro ty, kdo byli zraněni zpupností či pokrytectvím služebníků církve.

Prosíme za kazatele a presbytery, seniorátní výbory i synodní radu, jednání synodů a konventů – ať tu vždy převáží zájem následovat tebe, pravého služebníka Božího Království. Tak nás spravuj, dokud ty sám nepřijdeš.

Ve tvém jménu společně a s očekáváním voláme: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Držme se neotřesitelné naděje, kterou vyznáváme, protože ten, kdo nám dal zaslíbení, je věrný. (Žd 10,23)

POŽEHNÁNÍ

Požehnaný Hospodin Bůh, Bůh Izraele, který sám činí podivuhodné věci. A požehnané jméno slávy jeho na věky. Budiž také naplněna slávou jeho všechna země. Amen

PÍSEŇ č. 72 Svě, Bože, soudy dávej králi (7)

EVANGELIUM PRO KOLIBŘÍKA ZACHEA

VSTUPNÍ SLOVA

Kdo vstoupí na horu Hospodinovu? A kdo stane na místě svatém jeho? Ten, kdož jest rukou nevinných, a srdce čistého, kdož neobrací duše své k marnosti, a nepřísahá lstivě. Ten přijme požehnání od Hospodina, a spravedlnost od Boha spasitele svého. Toť jest národ hledajících jeho, hledajících tváři tvé, ó Bože Jákobův. (Ž 24,3nn) Amen

PÍSEŇ č. 24 Tvá, Bože, je všechna země

MODLITBA

Oslavujeme tvé jméno, Pane. Vždyť ty sám jsi zjevil jeho svatost. Nezůstal jsi Bohem na výsosti, ale stal ses Bohem v hlubinách lidské bídy a ponížení. V trpícím a ukřižovaném Ježíši ses stal jedním z nás. Smíme tě vítat a přijímat jako bratra a přítele. Smíme vědět, že ti nic lidského není cizí. A především, že nejsme sami na osamělost a chlad hříchu a smrti. Ježíšův mesiášský příběh ukazuje, že nás nalézáš, i když my se ztrácíme tobě i sobě navzájem.

Buď s námi svým Duchem, ať se evangelium stane inspirací pro dny sváteční i všední. Ať očekáváme stvořitelskou sílu tvé lásky i tam, kde bychom jinak nad sebou či nad druhými zlomili hůl. Obnov naši důvěru, že to se záchranou člověka i světa myslíš doopravdy. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše, 5. kapitoly, od verše 27. do 31.:

Pak vyšel a spatřil celníka jménem Levi, jak sedí v celnici...

PÍSEŇ č. 694 V království Božím místa dost

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Lukáše, kapitoly 19., od 1. do 10. verše:

Ježíš vešel do Jericha a procházel jím...

Příběhů ze života, které ilustrují, co je Zacheus zač, setkáváme v této době a v této zemi víc než dost. Šéfcelník z Jericha ztělesňuje všechny, kdo zneužívají svého postavení k vlastnímu obohacení. Jména si můžeme dosadit podle aktuálních večerních zpráv.

Když slyšíme, kde se provalil korupční skandál, která parta protlačila či ohnula zákon tak, aby vyhovoval určité finanční skupině, mohou se nám na jazyk buď drát nadávky, anebo modlitba farizea ze známého podobenství: Bože, děkuji ti, že nejsem jako oni. Nehledám konexe, netuneluju Blanku, nejsem nezřízená pijavice přísátá na obecních či státních zakázkách.

To není, zvláště v dobách, jako je ta naše, vůbec málo. Ctnosti jako poctivost a solidnost v práci a obživě – míra, díky níž si člověk odmítá nahrabat za každou cenu, a taky třeba vkus, díky němuž nekazím veřejné prostředí kýčovitým předváděním svého bohatství. To byly nejen ctnosti farizeů novozákonní doby, tedy drobných živnostníků, zakládajících si na své poctivosti k bližním a čistotě před Bohem, to jsou i ctnosti, které formulovali duchovní otcové – protestantští otcové – dnes tak kritizovaného kapitalismu.

Poctivost, důvěryhodnost, nezneužívání funkcí a postů, ale poctivá služba, to vše má nezanedbatelný význam pro celou společnost i její bohatství. To vše vytváří hřiště, na kterém se teprve může dobře uplatnit ona neviditelná ruka trhu, která tak trochu jako prozíravost odměňuje šikovné, poctivé a iniciativní, a současně „trestá“ méně šikovné, nepoctivé a lenochy. Když protestant a vrchní celník ve Skotsku Adam Smith psal v 18. století o bohatství národů a neviditelné ruce trhu, tak se na takovémto dobře farizejském hřišti pohyboval.

Vrchní celník z Jericha se pohybuje na jiném hřišti. Na hřišti, kde bohatne ten, kdo se paktuje s mocnými a vybírá pro ně celní poplatky a daně. Nevěří na neviditelnou ruku trhu, ale na to, že prachy

vládnou světem, a každého lze koupit, jen je potřeba znát cenu. A nějakou farizejskou poctivost k bližním a čistotu ve vztahu k Bohu považuje leda za podivínské fantasmagorie.

Rodiče mu dali krásné jméno Zacheus, tedy „Čistý“ či „Nevinný“. Ale nad tím jménem se můžeš leda ironicky ošklíbnout. Neboť Zacheus by se měl jmenovat spíše Špinavec, Hrabivec, aktuálně by mu přezdívali možná Kolibřík.

Pro evangelium jsou přitom celníci – právě jako ztělesnění zkorumpovaných a korumpujících zbohatlíků a potentátů – důležitý problém. Pro evangelistu Lukáše nepředstavují tolik kolaboranty s římskými okupanty, jako ty, kdo zneužívají svého postavení k vlastnímu obohacení. Výběrčí daní, kteří si výši vybíraných poplatků stanoví svévolně. Proto hned na začátku Lukášova evangelia říká Jan Křtitel celníkům: „Nevybírejte víc, než co je ustanoveno.“ Přičemž prorok od Jordánu sotva myslel jen to, že mají vybírat je tolik, kolik pak Římanům odvedou. Dobře věděl, že o tom něco stanoví i Tóra, kde se říká: „Nebudete krást ani obelhávat a podvádět svého bližního.“ (Lv 19,11)

Postavy celníků se pak vinou evangelijním příběhem jak červená nit. Jako by je Ježíšovo vystoupení (počínaje už ohláškami Jana Křtitele) něčím přitahovalo. Možná ještě víc přitahují Lukáše, který právě na tomto provokativním a výbušném materiálu ozřejmuje, proč Ježíš přišel, co přináší, co je to ta jeho spása, a co to dělá s celníky i s těmi čistými, tedy farizeji. Neboť s málokterou realitou lze podle zakořeněných lidských zkušeností pohnout tak ztěžka, jako s mentalitou a praktikami zbohatlíků, mafiánů, kmotrů, prostě těch, kdo se zařídili podle pravidla, že peníze vládnou světem.

Ježíš podle Lukáše celníkům ani nepodlézá, ani nepoukazuje na jejich zvrhlost a úpadek. Vnímá je jako lidi nemocné. „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní,“ řekne, když ho poprvé zkritizují, že si sedl s celníky k jednomu stolu.

Neboť vsadit svůj život na to, že prachy vládnou světem, že každého lze koupit, že si můžu dovolit bez skrupulí odírat slabší (jako u nás odírají zahraniční lesní dělníky), jen když mně to nese, to je choroba. Znelidštění. Zploštění života jen na peníze, vliv a konexe.

V Zacheově případě je příznakem té nemoci jeho malý vzrůst. Zůstal zakrslým, jako by nedorostl skutečně lidské výše. Jeho životu

chybí skutečná velikost. Nejspíš se na tom podepisuje i to, že uprostřed svého bohatství je Zacheus osamělý. Nedokáže prožívat radost ze setkání. Jen za ním někdo přijde, už ho podezřívá, že mu jde jen o jeho prachy nebo konexe.

Ježíš podle Lukáše celníkům ani nepodlézá, ani je lacino nekritizuje. Svým přístupem v nich budí čím dál větší zájem. A tak i Zacheus vylezl ze svého paláce a hledá, jak se s ním setkat. Jenže v téhle chvíli narazí: Chceš k Mesiáši? Mazej dozadu! Tady ti tvé nakradené miliony nepomohou. Ježíše nechej nám, obyčejným, slušným lidem. Zacheovi tak nezbývá než husté listí stromu. Ježíše uvidí, ale zůstane skryt – ve své prťavosti a možná i v náhlém přívalu studu – tak jako se kdysi v hustém křoví schovával před Stvořitelem provinilý Adam.

Jenže Ježíš ho v jeho ukrytém posedu nepomine. Pojď dolů, Zachee! Vylez ze své skrýše – a následuj mne! Následuj mne do svého domu, do toho sídla osamělého zbohatlíka! Neboť dnes s tebou musím večeřet.

V tom oslovení je zvláštní především ono **dnes**. Ježíš neříká: Polepši se, abys jednou, po smrti, mohl do nebe..., ale „dnes“. Síla lásky, která proměňuje lidské žití, šance na změnu lidského údělu, přátelství, které proráží samotu, jinými slovy „spása“ – to není žádná hudba budoucnosti. To přichází „právě teď“, když se člověk setkává s Ježíšem, když je konfrontován s tímhle evangelijním příběhem.

Doprostřed lidských dní – doprostřed zakořeněných zvyklostí i zhovadilostí, doprostřed bariér mezi poctivci a bezskrupulózními dancany – přichází s evangeliem předivná moc. Překvapení, které v lidském životě nastartuje docela nečekaný proces. Nečekané zjištění, že ze mne ještě něco může být. Důvěra, že z mého zpotvořeného a prohraného žití může tenhle Mesiáš, jeho blízkost a jeho příběh, ještě něco udělat. Tak jak to na konci vlastního příběhu říká Ježíš jinému, který právě prohrává svůj život: Amen, ještě dnes budeš se mnou v ráji.

Ale k té spáse patří ještě něco: Když ti slušní a poctiví a věřící reptají, ke komu že se to Ježíš vypravil na návštěvu, Zacheus deklaruje: **hle**, polovinu toho **mého** vlastnictví, Pane, chudým dávám, a jestliže jsem koho oč obral, navracuji to čtyřnásobně. Hele Zachea! Jak pracuje s nabídnutou šancí! Ví, komu patří – a najednou vidí nouzi bliž-

ních, kteří mu byli dobří jen, aby na nich bohatl. Tak v jeho životě pracuje spása.

Neboť přijetí evangelia a pokání není podle evangelia žádná opilecká sebelítost, jako když se v ruských románech mafiáni zpijí vodkou, vyznávají na sebe, jaké jsou zavrženíhodné bestie, dožadují se ponižujících trestů – aby pak druhého dne dál jeli v navykklých kolejkách.

Spása, to je proměna celého života. A zejména proměna vztahu k těm, kteří byli mou zkorumpovaností, prolezlostí touhou dostat se nahoru poškození, ožebračení, zranění, odstaveni.

Sledovali jsme dnes ten příběh nikoli jako Zachové, ale spíš jako slušní lidé, jako poctiví farizeové. Jak chce tenhle příběh posloužit ke spáse nám? Netvrdí, že musíme být nejdřív zkorumpováni jak Zacheus, abychom mohli být spaseni. Nezpochybňuje spravedlivost obyčejných slušných lidí. Ale pokud bychom si na základě toho chtěli Ježíšovu blízkost reklamovat pro sebe – a všem příslovečným nepoctivcům, kdejakým Kolibříkům ji upírat, zní nám z toho příběhu upozornění: Tím neprospějete ani Zacheům, ani sobě, ani téhle zemi.

Evangelista zve k víře. Večeře u Zachea není na Ježíšově cestě odbočka ani výjimka. Večeře u Zachea je bytostnou součástí příběhu, který ztělesňuje, co je to spása. Jaká je cesta toho, který – jak dosvědčuje jeho kříž – „**jiné zachránil**, neboť nepřišel, aby zachraňoval sebe sama“. A tak ji i my každému přejme – tak jako on ji při své večeři dopřává každému z nás. Amen

MODLITBA

Vždy znova nás udiví, kudy vede tvoje cesta spásy, Pane. Děkujeme, že nám dáváš potkat její sílu, její směr a její nečekanou blízkost. Svým evangeliem inspiruj, abychom ji každému přáli. Amen

PÍSEŇ č. 252 Buď chválen, milý Ježíši

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Obracejíme se k tobě, Pane, jako ti, k nimž ses především obrátil ty sám. S vírou, že tvá záchrana má moc proměnit nás i mnohé další, ti teď svěřujeme své prosby.

Prosíme za lidi, kteří toho v životě mnoho dokázali. Ať jim nevládne pýcha, povýšenost nad neúspěšnými ani touha uspokojovat jen vlastní zájmy. Prosíme o pokoru pro ty, kdo jsou zasaženi pýchou. Prosíme o odpovědnost pro ty, kdo nakládají se soukromým i veřejným bohatstvím. Prosíme o odvahu k poctivosti pro ty, kdo si zvykli na korupční praktiky nebo jsou jimi ohroženi.

Prosíme za ty, kdo jsou odírání, nedostávají řádně zaplacení za svou práci. Prosíme za ty, které tíží dluhy a exekuce. Dávej církvi moudrou citlivost pro chudé a sociálně slabé. Proměňuj srdce, která podlehla předsudkům a rozšířeným frázím o sociálně potřebných.

Prosíme za ty, kdo v našich sborech a církvi rozhodují o financích. Prosíme za střediska Diakonie i za sbory, které těžko shánějí finance na svůj provoz.

Ve jménu tvého Syna, který proměňuje bohatstvím spásy, společně prosíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Kdo utiskuje nuzného, aby mu přibylo, nebo kdo dává bohatému, bude mít nedostatek. (Př 22,16)

POŽEHNÁNÍ

Ježíš říká: Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude spasen, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu. Amen

PÍSEŇ č. 553 Můj Pane, srdcem tě i rty (5–7)

ROZSÉVANÉ ZRNO

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné. (Ž 118,1) *Amen*

PÍSEŇ č. 163 Hospodin sám národů Bůh

MODLITBA

Pane náš a náš nebeský Otče, přišli jsme do shromáždění, abychom slyšeli tvé Slovo, abychom přijímali tvou setbu. Děkujeme, že ty máš pro nás připraveno tolik dobrého. Naprosto nezaslouženě jsme zahrnuti tvou přízní, tvými dary, tvou pozorností. Dostáváme také tvoje odpuštění, aby na nás neležela tíha viny, aby nás to zlé v nás nerozdrtilo na padrt'. Přijímáme také radost – radost z toho, že smíme žít, že smíme tobě patřit, že máme kolem sebe dobré lidi a společenství sboru. Smíme se radovat z drobností, které nám zpřijemňují život, ze zdánlivých maličkostí, které svědčí o tom, že lidé k sobě umí být ještě laskaví a vstřícní. Děkujeme za to, že smíme ve svém životě vnímat tvou přítomnost, že ty nás provázíš svým Duchem všemi situacemi, do kterých se dostáváme. Děkujeme, že tvůj Duch také činí tvé Slovo a záměry pro nás srozumitelné. Děkujeme za sbor, kde žijeme, kam chodíme čerpat sílu, i za celou církev a všechny křesťany na celém světě, děkujeme za možnost sdílet své radosti a starosti s druhými. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 13., od 1. do 9. verše:

Toto dne vyšel Ježíš z domu a posadil se u moře...

KÁZÁNÍ

Základem kázání je Ježíšův výklad podobenství o rozsévači, jak je zapsán v Evangeliu podle Matouše, v 13. kapitole, od verše 18. do 23.:

Vy tedy slyšte výklad podobenství o rozsévači...

Základem kázání je výklad podobenství o rozsévači. Není to tak trochu protimluv? Jestliže Ježíš sám poskytne výklad nějakého podobenství, není to už zbytečné, abychom se o to snažili i my, lidé? Navíc toto i jiná podobenství dobře známe. Odmalička jsme se s nimi setkávali v nedělní škole či při výuce náboženství. Ježíšova podobenství, to je něco unikátního, něco, čeho si můžeme vážit. Starověk znal sice všelijaké moudré bajky, znal různá přirovnání, ale podobenství, jak je podává Ježíš, jsou něčím víc. Každé podobenství v sobě nese poselství o Božím království. Odhaluje nám něco z toho, co nemůžeme ještě naplno vidět a pochopit, ale co je před námi, na co čekáme, na co se těšíme.

Proč vlastně Ježíš podobenství užívá? I to se v tomto velkém bloku o rozsévači objevuje. My jsme tu část dnes nečetli, ale připomeňme, jak to tam Ježíš říká: Důvodem je, aby byla zvěst o Království srozumitelná i těm, kdo ji nemohou naplno chápat tak, jak mohli chápat apoštolové, kteří chodili přímo s Ježíšem. Ježíš zkrátka myslí na všechny, i na ty nejslabší. Tak je to u něho vždycky. A v tomto případě chce zvěst o Božím království předávat, aby byla srozumitelná všem. Tak srozumitelná, jak to jen jde. Chce využít srozumitelného dění, aby přiblížil to, co zatím člověka převyšuje. Zde proto bere obraz rozsévače, obraz, který byl po staletí až do masového rozšíření secího stroje srozumitelný téměř všem lidem; tedy všem, kteří nebyli pouhými sběrači plodů či pouhými lovci. Zvěst má být srozumitelná. To by mohl být i určitý nadpis, zásadní sdělení, které si můžeme přisvojit i pro svoje zvěstování a mluvení o Bohu. Aby člověk uvěřil, nemusí být ani příliš chytrý, ani vzdělaný. Nemusí mít vlastně žádné speciální intelektu-

ální předpoklady. Někdy se jako církev soustředíme příliš na teologické problémy, děláme tu základní zvěst příliš složitou, balíme ji do vědeckých teorií. Ale třebaže je přílišné zjednodušování také na škodu a vede k sektářství, přece bychom neměli zapomínat, že už Ježíš dokázal i složité předat srozumitelně, že to bylo právě to, co k němu lákalo posluchače. Lidé u něho sice neslyšeli to, co by za všech okolností lahodilo jejich sluchu, neslyšeli vždycky to, co chtěli poslouchat, vyslechli si třeba i leďacos nepříjemného, ale zato mohli z jeho řeči přijmout něco pro život. Mohli se potěšit tím, že se jich Boží království týká, že se do něho otevírá cesta, že Ježíš naznačuje, kudy jít.

Je i podobenství o rozsěvači tak potěšující? Ze začátku se to tak nejeví. Ježíš ve svém podobenství popisuje nejprve tři různé nedobré situace, které mohou nastat, když se zvěstuje slovo o Království. Ale potěšující je už to, že je toto slovo stále aktuální. Dodnes si církev láme hlavu nad tím, jak má zvěstovat, jak má plnit svůj úkol a předávat správně zvěst, která jí byla svěřena. Dodnes se trápíme tím, že se nám často nedaří, neboť sice zvěstujeme, rozséváme, ale nevidíme nijaký valný úspěch. I nás proto může potěšit, že to není nic nového. Už Ježíš v podobenství o rozsěvači počítá s tím, že tři čtvrtiny situací při rozsévání jsou špatné a nepříznivé. Proto o tom se svými nejbližšími mluví. Tou první situací je to, když zrno padne podél cesty. Tam je všechno ušlapáno, zrno je tam odevšad vidět, a proto přilétají ptáci a sezobávají ho. Ve výkladu k podobenství přiřadí Ježíš této situaci vysvětlení, že v tomto případě jde o lidi, kteří jsou jakoby imunní vůči zvěsti o Božích věcech. Jako by hrách na stěnu házel. Tam také zůstane ten hrášek navrch, stěnu neprorazí, ničeho nedosáhne. Ježíš všechno ještě umocní informací o Zlém, který vyrve i to, co by případně mělo snahu kořenit. Jak pravdivé je toto slovo! Kolikrát se s tím setkáváme i mezi svými nejbližšími, že se lidé nějak zvláštně uzavrou a obrní vůči všemu, co by jim přitom mohlo pomoci, co by je mohlo vytrhnout ze stereotypů všednosti, co by jim mohlo dát nové podněty, novou sílu. Ježíš sice tady nevysvětluje, co s tím, ale alespoň upozorňuje na to, že se takové věci mohou stávat. Jakkoli je to smutné, přece to není důvodem k tomu, abychom jako jednotlivci či jako církev vzdávali svoje poslání, abychom rezignovali na úkol, který jsme od Boha dostali. Stejně přece nerezignuje na svůj úkol rozsěvač, který seje obilí. Minimalizovat ztrá-

ty, proč ne, ale kvůli tomu, že některé zrno nevzejde, určitě nevzdá celou úrodu.

Ani ta druhá situace popisovaná Ježíšem není dobrá. Dokonce bychom mohli říci, že je ještě horší. V prvním případě je hned vidět, že ze setby nic nebude. Člověk se ani moc netěší. Druhý případ je složitější. Tam padne zrno na skalnatou půdu. Není tam žádná hloubka, žádná pořádná prst', ale přece tam něco je, a tak zrno rychle vzchází. Rozsévač může vidět výsledek své práce, může mít radost, že se všechno tak daří, může se těšit na úrodu, ale najednou osení usychá, žloutne a odumírá. Kolikrát jsme toho také byli svědky, když jsme někoho přivedli do sboru, když se nám zdálo, že slyší na zvěstování, když jsme si i mysleli, že to třeba bude budoucí opora společenství, a najednou z toho nebylo nic. Ve výkladu podobenství Ježíš říká, že v takovém člověku slovo nezakořenilo, že je nestálý a že tíseň a pronásledování udělají svoje. Je to ostatně vždycky tak, že zlé věci prověřují charakter člověka. Nicméně ten smutek poté, co všechno vypadalo tak slibně, je jistě veliký.

Docela podobný je i třetí rozsévačský neúspěch. Zrno padlo do trní. I tam nejprve všechno dobře roste. Půda je dobrá, rozsévač se může těšit na bohatou úrodu, jenže v těch místech je také trní, které roste rychleji. Potom nemá nějaké obilí šanci. Trní ho udusí. Ježíš pak vykládá, že tím trním jsou starosti tohoto věku a vábivost majetku. Také tuhle variantu dobře známe. Jak se dokáže mnohé změnit na vztahu člověka k víře a k církvi, když se dostaneme do víru života, když najednou máme rodinu, když musíme pracovat, když máme šanci vydělat velké peníze, když můžeme získat nějakou nemovitost.

Tři neúspěchy. Tři katastrofální prohry. Tohle že je mocné slovo Boží, které nám otevírá cestu do království nebeského? Ale ano, nakonec si Ježíš nechal to, co je opravdovým potěšením a opravdovým balzámem na duši. Přestože se tak často setkáváme s neúspěchem, a to třeba i ve vlastním životě, přece není nic prohráno. I při setbě padne část zrn (a snad i větší část zrn) na úrodnou půdu a nejen vzejde, ale také přinese užitek a vydá úrodu. To je to skvělé a nadějně. Bude úroda. Má to smysl. Stojí za to rozsívat i růst. Nevzdávejme to.

A teď pozor, ještě jedno velké potěšení smíme slyšet – každé zrno vydává jiný užitek a nikdo to zde neřeší, nikdo se nad tím nepoza-

stavuje. Jestli je výnos stonásobný, šedesátinásobný nebo třicetinásobný – to není téma k diskusi. Ježíš nekastuje lidi podle toho, jak velký užitek nesou. Tomu se Ježíš brání, tahle kupecká logika, jindy užitečná, do Božího království nepatří. Důležité je vyrůst a přinést užitek. Jak velký bude, to si zhodnotí Bůh sám. Často poslední bývají první a naopak.

Můžeme se během života dostávat do různých rolí a situací. Někdy to s námi vypadá třeba jako s tou ušlapanou cestou, kde se Slovu vůbec nedaří, jindy jsme spíš skalnatou půdou, někdy nás zase válčují časné starosti a vábivost majetku. Naštěstí jsou však i chvíle, kdy smíme být dobrou půdou, připravenou přijmout Boží promluvení. A někdy se stáváme i rozséváči, kteří šíří Boží slovo po světě. Jak je dobře, že ta setba není z nás. Že smíme přijímat Boží dary, které nám on připravuje. Že i živiny pro dobrý růst můžeme přijmout od Boha. Jsme ve společenství, a k tomuto společenství patří i Večeři Páně – a právě to obojí je velkou vzpruhou pro růst Slova. Amen

MODLITBA

Děkujeme, Pane, že smíme slyšet a přijímat tvé Slovo. Že z tvé milosti to Slovo v nás smí růst a vydat i užitek. Děkujeme, že nás vedeš také ke zvěstování druhým a že máš pro nás připraven i pokrm na cestu, abychom unesli všední starosti a různá trápení. Amen

PÍSEŇ č. 667 Vítězi k poctě zpívejme

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, prosíme za to, abychom byli dobrými příjemci tvého Slova. Dej, ať nad námi nevíteží časné starosti a vábivost majetku. Dopřej nám odvalu stát se také rozséváči a zvěstovateli Slova. Prosíme za lidi, které máme kolem sebe. Myslíme dnes na ty, kteří nechtějí Boží zvěst přijímat. Prosíme za ty, kdo právě prohrávají svůj boj s hříchem, se slabostí, se skleslostí a chtějí všechno vzdát. Prosíme za tento sbor,

za to, aby rostl, aby hledal způsob, jak tu být pro své okolí. Prosíme za církve, aby zvěstovaly opravdové evangelium, aby jejich zvěst byla radostí a potěšením. Prosíme za všechna setkání, která konáme. Prosíme za ty, kdo budou potřebovat povzbudit. Myslíme na naše blízké, prosíme za nemocné, přimlouváme se za ty, kteří v poslední době ztratili blízkého člověka. Prosíme za ty, kdo se starají o druhé lidi. Myslíme na děti, které máme ve sboru, i na ty, které se o Bohu nic nedozvěděly. Společně se modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Nezávid' zlým lidem a nedychti být s nimi, neboť jejich srdce rozjímá, jak připravit zhoubu, a jejich rty mluví, aby potrápily. Moudrostí se dům buduje, rozumností se zajišťuje; kde je poznání, tam se komory naplňují vším drahocenným a příjemným majetkem. Moudrý muž je mocný, a kdo má poznání, upevňuje svou sílu. (Př 24,1–3)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svoji tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 452 Za dar Slova, Bože milý

PODOBENSTVÍ O ZLÝCH VINAŘÍCH

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

*Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi!
Svou velebnost vyvýšil jsi nad nebesa. (Ž 8,2) Amen*

PÍSEŇ č. 196 Co činí Bůh, vše dobré jest

MODLITBA

Náš Pane, když se ráno vzbudíme, uvědomíme si, jak velký dar je, že můžeme žít. Když potom přijdeme na to, že máme co na sebe a máme ještě dost sil si zavázat tkaničky u bot, víme, že je dosud tvá milost s námi. Když se dostaneme po svých do obchodu a zpět, ještě si můžeme dělat naději, že se sami o sebe postaráme. Pak ale není vždy tak dobře, a tu si smíme uvědomit, jak důležité je, že ty jsi s námi, i když se nám právě nedaří, i když jsme upoutaní na lůžko, i když už jsme téměř bez života. Tvoje blízkost – to je ten nejvzácnější dar. Tu je schopný vnímat i člověk, který je na pokraji mezi životem a smrtí. A ty jsi, Pane, blízko. Ty nám dáváš hojnost toho, co potřebujeme. Máme vlastně mnoho navíc, docela nezaslouženě. Děkujeme za všechny tvé dobré dary, za to, co přijímáme z tvé lásky, za dobré vztahy s lidmi, za blízké přátele, za lidi, kteří nasazují svůj čas a energii pro druhé. Za to všechno, co dělá náš svět hezký. Co slouží člověku, aby mohl šťastně a spokojeně žít, i když třeba není mladý, zdravý a plný sil. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

První čtení Písma svatého vyslechněte z knihy proroctví Izajáše, z 5. kapitoly, od 1. do 7. verše:

Zazpívám svému milému píseň mého milého o jeho vinici...

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 21., od verše 33. do 46.:

Poslyšte jiné podobenství: Jeden hospodář vysadil vinici...

Podobenství o zlých vinařích je podobenstvím, které jde do konfliktu. Už to není jen upozornění na chyby. Ježíš končí docela jasným a zřetelným slovem na adresu velekněží a farizeů o tom, že jim bude Boží království odňato. Toto už není řeč podobenství, to není „co by kdyby“, to je ostré sdělení soudu. Velekněží a farizeové také konečně pochopili, že už se tu delší dobu mluví o nich, a tak se chtějí Ježíše zmocnit a umlčet ho. Můžeme říct otevřeně – chtěli ho zabít. Za nějakou dobu se jim to podaří, ale v této chvíli se ještě bojí zástupu, který se kolem Ježíše tvoří.

Snad byste mohli namítnout, jak je možné, že je Ježíš vůči velekněžím a farizeům tak příkrý. Pak se přece nemůže divit, že se k němu chovají nepřátelsky, když je nechce v Božím království. Celou situaci by proto mohl někdo hodnotit jako Ježíšovu vinu. Neměl si začínat. Jenže to by nesmělo předcházet ono podobenství. Tam se obraznou řečí říká, co se tu vlastně děje.

Hospodář vysadil vinici, všechno zařídil, aby se práce dařila. Vinici obehnal zdí, aby byla dostatečně chráněná, byl v ní lis, aby se mohly hrozny zpracovávat, strážní věž, aby bylo možné na vinici dohlížet. Pak vinici pronajal a odcestoval. Zvolil běžný postup, tak, jak bývalo zvykem. Očekával ovšem, že vinice vydá svůj užitek a že si pro příslušnou část zisku pošle své služebníky. Tak také v danou dobu učinil, ale jeho služebníci se nesetkali s otevřenou náručí. Místo úrody či peněz dostali bití, kamenování, ba i smrt. Hospodář – Bůh daroval starozákonnímu Božímu lidu vše potřebné, aby mohl fungovat a přinášet užitek. Když ale posílal své služebníky, proroky, nevedlo se jim právě nejlépe. Dostali bití, kamenování a byli i zabití. Kdo si tedy začal? Cožpak to byl Ježíš, kdo tohle všechno způsobil? Ne, to byli tehdejší

představitelé židů, představitelé tehdejší církve. Ti chtěli určovat pravidla hry, ti chtěli mít výnos z tohoto světa jen sami pro sebe. Zlo nepochází z Boží strany. Ani nějaký velký hněv, nebo kdovíjaké výčitky. Ježíš svým podobenstvím pouze popisuje situaci, jaká byla, jak ji lidé znali. A poukazuje též na Boží trpělivost. Hospodář – Bůh poslal své služebníky, ti se ptávali se zlou, ale Bůh netrestá hned. Má naprosto nepochopitelnou schopnost zachovat klid.

Bůh zachovává klid a posílá další služebníky. Pošle jich víc. Snad si říká, že jejich svědectví tak bude hodnověrnější. Snad doufá, že si jich lidé všimnou a začnou se chovat jinak. Dává lidem ještě šanci. Co bylo dál, to Ježíš v podobenství okomentuje jen stručným sdělením, že s nimi naložili právě tak, jako s těmi prvními. Ukažte mi pozemského vladaře, který by si toto nechal líbit. Ukažte mi stát, který by nechal bez trestu, kdyby někdo vztáhl ruku na jeho vyslance. Ukažte mi člověka, který by měl takovou trpělivost, jako má Bůh. Hospodin přece posílal své služebníky po řadu století, jednoho za druhým, znovu a znovu, a stále doufal, že se konečně lidé zastydí, že konečně půjdou do sebe, budou činit pokání a změnit se. Jenže nic se nestalo. Tohle všechno není Ježíšova vina, není to jeho zlá vůle, není to něco, co by v lidech působil Bůh. To je špatné ovoce lidské svobody. My lidé můžeme nést různé plody, někdy dobré, jindy zlé. A to, co se zde popisuje, je ukázka těch špatných, nechutných plodů, které se urodily na stromě starozákonní církve, když přestala poslouchat Hospodina a začala toužit po moci a zisku.

Ani ve zlomové chvíli Bůh nezmění svůj postoj, nepřestane být nanejvýš milosrdný. Tam, kde by už člověk střílel z děl a kulometů, kde by se lidé domáhali svých práv hlava nehlava, tam Bůh jedná stále ještě laskavě. Dokonce ještě laskavěji, než předtím. Posílá na svět svého Syna. Takový nerozum, řeknete si, a budete mít pravdu. Vždyť je jasné, že se lidé postaví i proti němu. Cožpak by najednou velekněží a farizeové otočili o sto osmdesát stupňů? Ježíš dává nahlédnout do Božího myšlení. Mluví o tom, jak si Bůh řekl, že na Syna budou mít lidé ohled. Jakási naivita, poslední pokus. Největší možné dobro se dává člověku, aby zlomilo lidskou nenávist a pýchu. A zdá se, že v mnoha případech se věci mění. Lidé jdou do sebe. Křtí se v Jordánu na znamení pokání. Touží poznat pravdu, zajímají se nově o Boží věci.

Jenže to se týká těch prostých, obyčejných lidí. Těch, kteří si neudělali z Božího království živnost. Jenže stále tu jsou také ti, kdo se na Bohu jen přiživují. A nepotřebují, aby jim někdo vyháněl penězoměnce z chrámu, nestojí o kázání, že samo přinášení obětí do chrámu nestačí, že poslouchat Pána Boha je víc než plnit náboženské nebo jiné příkazy Zákona. Tito velekněží, farizeové a zákoníci se cítí být ohroženi ve svých pozicích. Jim nejde o nastolení Božího království, jim jde o jejich teplá místa, o obdiv druhých lidí, o to, aby se nic z toho, co je zaběhané, neměnilo. Obyčejní lidé Syna, Ježíše, přijímají. Představitelé židů nikoli. Ježíš vypráví de facto svůj příběh. Předvídá, co se s ním stane. Bůh posílá mne, Syna, a i mne zlí vinaři zabijí, protože budou doufat, že tak definitivně porazí Boha. „Když nebude dědic, bude dědictví naše.“ Zdánlivě logické. Jen zapomněli, že v Božím království platí jiná logika než v lidském světě.

Boží logika říká – ano, lze učinit cokoliv. V rámci lidské svobody lze i překroutit pravdu, lze zabít Božího Syna, lze se chovat zpupně a pyšně, ale ani tím nelze Boha přemoci. Bůh nemůže prohrát. Takové myšlenky jen prozrazují, že lidé považovali Boha za bezmocného. Přepočítali se. Mohli si to přecíst už v žalmech, že ten, kterého budou chtít zavrhnout, se stane základem nové Boží stavby, tím kamenem úhelným. Jenže oni na Boží vzkaz neslyšeli, oni kašlali na to, co Bůh chce, co činí, co říká. Ježíš pak sdělí jen to, že těmto nepoučitelným bude Boží království odňato. Ani neslibuje nějaké pohromy a katastrofy. Jen se minou s cílem, a to je zlé. Nepůsobí jim to ovšem zlý Bůh. Je to výsledek jejich zlého jednání vůči Bohu i jeho Synu.

I v této mezní situaci ovšem zní poselství, že Bůh nezatratil člověka. Třebaže bude Boží království někomu odňato, jiný naváže na to přetržené a bude pokračovat. Bůh vlastně hledá, kdo zvedne odhozený štafetový kolík a poběží dál. Tak jsme se dostali ke své šanci i my. Původem pohanští Slované, byli jsme přivtěleni ke Kristu. Ten usmrcený Syn zase žije, tahle velikonoční zvěst patří ke každé neděli a my smíme slyšet jeho hlas, smíme přemýšlet o jeho slovech a smíme se pokoušet vyvarovat chyb našich předků ve víře. Snad nebudeme jako ti zlí vinaři, ale zůstaneme těmi, kteří nesou Boží ovoce. Amen

MODLITBA

Pane, učiň si z nás dobrou vinici a dobré vinaře. Jedině s tebou máme šanci na Boží království. Veď nás proto svou cestou. Amen

PÍSEŇ č. 609 Kdo je mocný jak ty, Hospodine

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme za sebe i za naše blízké, abychom se nepodobali zlým vinařům... Prosíme za lidi kolem nás, aby nacházeli v životě radost a pokoj... Myslíme na situaci v Izraeli, za pokoj mezi národy tě prosíme... Veď nás k druhým lidem, abychom uměli pomáhat a sloužit... Prosíme za lidi, kteří mají mezi sebou konflikty a živí v sobě nenávisť... Prosíme za nemocné, slabé, staré... Prosíme za ty, kdo jsou sami a bez pomoci... Myslíme na náš sbor, přimlouváme se za to, abychom zde byli k užitku... Společně se modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Konečně vás, bratři (a sestry), prosíme a napomínáme v Pánu Ježíši, abyste vždy více prospívali v tom, co jste od nás přijali a co už také činíte: žijte tak, abyste se líbili Bohu. (1Te 4,1)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 162 Pane Bože, budiž chvála

DÍKČINĚNÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen

Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Sestry a bratři, vítám vás na dnešních bohoslužbách, při kterých budeme slavit letošní díkčinění. Žalmista takto vyznává Hospodinu:

*Oči všech s nadějí vzhlížejí k tobě a ty jim v pravý čas dáváš pokrm, otvíráš svou ruku a ve své přízni sytíš všechno, co žije.
(Ž 145,15–16) Amen*

PÍSEŇ č. 136 Vzdejte Pánu slávu, čest (1–3.20–23)

MODLITBA

Bože stojíme před tebou ve vděčnosti za vše, co z tvé štědré ruky dostáváme. Je toho více, než teď dokážeme vyjmenovat a na co si teď dokážeme vzpomenout. Děkujeme ti, že netrpíme žádnou velkou nouzí a nemusíme se strachovat o svůj život více, než je nutné. Děkujeme ti, že máme co jíst a co si oblékat a obojího v hojnosti.

Děkujeme ti za všechny dobré a milé lidi okolo nás. Děkujeme ti za všechny, kteří na nás myslí a jejichž lásku jsme směli vnímat.

Děkujeme ti i za všechny obtížné a nepříjemné situace, které jsme přestáli. Děkujeme ti, že jsi nás neopouštěl ani v časech, kdy nám nebylo do smíchu.

Děkujeme ti, že jsme po celý rok směli vnímat tvoji přítomnost a tvé požehnání. Děkujeme ti za vše, co náš život obohatilo, a odevzdáváme do tvé ruky všechno a všechny, které jsme ztratili.

Společně k tobě voláme, jak nás to naučil náš Pán Ježíš Kristus: Otče náš... Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého vyslechněte z Evangelia podle Lukáše, 12. kapitoly, kde od 15. do 21. verše jsou tato Ježíšova slova:

A řekl jim: „Mějte se na pozoru před každou chamtivostí, neboť i když člověk má nadbytek, není jeho život zajištěn tím, co má.“ Pak jim pověděl toto podobenství...

PÍSEŇ č. 638 Díky za toto krásné ráno

KÁZÁNÍ

Základem kázání je oddíl z Páté knihy Mojžíšovy, 8. kapitoly, verše 6. až 14.:

Proto budeš dbát na přikázání Hospodina, svého Boha, chodit po jeho cestách a jeho se bát. Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, tě uvádí do dobré země...

To už je tak dávno, že už to snad ani není pravda. Určitě jste tuhle větu už někdy od někoho slyšeli, sestry a bratří. Věci, které se udály dávno, už se nám někdy jeví, jako kdyby pocházely z jiného života, z jiné doby, z jiné dimenze, z jiného příběhu. Tak dávno! Co je pro vás dávno? Co může být tak dávno, že už to snad ani není pravda? Bezstarostné dětství? Ta nejstarší vlastní fotografie, co máme doma? První lásky? První vlastní domácnost? Anebo konfirmace, svatba, křtiny dětí? Nebo snad válka? Život v komunismu? První svobodné volby?

Pro každého asi něco jiného. A na něco z toho, co jsem vyjmenoval, si možná už ani nevzpomínáte. Často si stěžujeme na to, že zapomínáme, že si nepamatujeme události, věci, jména, kam jsme položili klíče... Ale to, o čem byla řeč na začátku, že by něco bylo tak dávno, že už to ani není pravda, to je mnohem horší než zapomínání. Znamená to popírat, že to, co se stalo, ještě stále má vliv na náš život. Je to výmluva, že už si to přece ani nemůžeme pamatovat, když už to přece ani

není pravda. Je to nefér způsob, jak se ze života snažit vymazat něco, co nám není příliš po chuti, co narušuje naši pohodu, co nás vytrhává ze zaběhaného klidu, co nám připomíná chyby či zodpovědnost, kterou jsme kdysi na sebe vzali. Dá se s klidným srdcem říct, že válka byla tak dávno, že už to ani není pravda? Je život v komunismu tak daleko, že už nás dnes neovlivňuje? A je naše dětství, naše samostatné začátky, je to něco, co se dá vynechat, protože dneska už jsme prostě jiní?

Nedá. A ten dnešní biblický text chce zdůraznit právě tohle. V momentě, kdy se člověk usadí, zabydlí, zaopatří a žije si svým tempem, ve svém jakémsi takém klidu a rytmu, právě tehdy je velmi jednoduché říct: to, že nás Bůh zachránil, že za nás obětoval svého Syna a provázel nás svým Duchem – ale to už je tak dávno, že to snad ani není pravda. To je minulost, nechme to být. Vždyť Ježíšova oběť na kříži, o které se mluví v kostele a o které jsme se učili na konfirmačním cvičení, to si nikdo z nás nepamatuje. Tohle už je skutečně dávno. Hodně dávno. Tak dávno, že už to snad ani není pravda. Nedá se tohle prostě pro nás dnes vynechat, protože svět je jiný, doba je jiná, křesťanství není v kurzu a starostí je moc?

Dá. Fakticky se to u mnoha lidí dá. A velmi jednoduše. To je případ mnoha těch, jejichž rodiče ještě do kostela chodili, kteří ještě sami prošli třeba i konfirmačním cvičením, ale pak... Je to obrovské pokušení dnešní doby, a každé doby, ve které se člověku daří dobře: zapomenout na to, co vedlo k dnešku, zapomenout na přestáté strasti a zapomenout taky na Boha. Vždyť co nám dnes chybí? Můžeme mít cokoli, je to jen otázka peněz. Můžeme plánovat svoji budoucnost dlouho dopředu a nemusíme počítat s nějakými náhlými politickými či jinými zvraty. Nemusíme se bát o svůj život, ale můžeme si užívat věcí, které jsou v dobách velkých změn či událostí vedlejší: vyhledáváme kvalitní zábavu, moderní design, značkové věci. A dokonce i na politiku můžeme nadávat svobodně a bez cenzury. A k tomu všemu přece žádného Boha nepotřebujeme.

V době blahobytu, kdy je člověku dobře a zároveň je ponořen do víru všeho toho, co ještě chceme stihnout, co jsme si naplánovali, co rozhodně nemůžeme vypustit – tam by bylo na místě vděčné poděkování. Díkůvzdání. Jenomže to je na žebříčku povinností a nutností daleko, daleko za situací tísně a nouze, kdy se Bůh hodí a kdy k němu

voláme o pomoc. Na prosby a žádosti nezapomínáme tak často jako na poděkování. Protože to, že jsme se měli dobře, poznáme až tehdy, když je nám zase hůř. A to už bývá na děkování pozdě.

A přesně před tím varuje ten dnešní text: Nezapomeň! Nezapomeň děkovat! A nedělá si iluze o tom, jak to v době blahobytu chodí. Jakoby jedním dechem vyjmenovává, co se tak člověku děje, jak to bývá. Je to takový jízdní řád blahobytu: Dosyta se najíš, vystavíš si pěkné domy, usídliš se, rozmnoží se ti brav i skot, budeš mít hodně stříbra a zlata, rozmnoží se ti všechno, co máš, tvé srdce zpychne, zapomeneš na Hospodina. Jedno je navázané na druhé, jedno vyplývá z druhého až do jakoby neodvratného konce. Tak jako u toho boháče z prvního čtení.

A také proto slavíme Díkčinění, abychom si výslovně připomněli a uvědomili, že od Boha jsme nedostali jen něco kdysi kdesi, co je dneska už tak dávno, že to skoro není pravda, ale že i v době blahobytu je zač Bohu děkovat. Dík Bohu totiž patří do našeho běžného života a má být jeho běžnou součástí jako třeba nakupování nebo koukání na televizi. A také to dnešní Díkčinění chce být pouze výslovným připomenutím toho, co zažíváme dennodenně.

Mimochodem, nepřipomínal vám ten popis zaslíbené země tak trochu naši zem? Země s potoky plnými vody, s prameny vod propastných tůní, vyvěrajícími na pláni i v pohoří, země, kde roste pšenice a ječmen, vinná réva, fíkoví a granátová jablka, země olivového oleje a medu, země, v níž budeš jíst chléb bez nedostatku, v které nebudeš postrádat ničeho, země, jejíž kamení je železo a z jejíchž hor budeš těžit měď. Nahradejte si fíky jablky, olivy rybízem a měď třeba uranem, a je to celá naše republika.

A vlastní vtíp celého toho textu je v tom, že Palestina právě stejně jako naše Česko není země nijak bohatá, nemá žádné velké výnosy z plodin, není nijak zvlášť bohatá na nerostné suroviny. Všeho je tam spíše méně než hodně, život tam dokáže být drsný a leckdy se prostě taky neurodí. Hodně podobně jako tady u nás. A stejně právě tuto zemi dokáže biblický autor vidět a líčit jako zemi dobrou, ve které je vše, co člověk potřebuje k životu. A to primárně ne proto, že by to ta země měla sama od sebe, ale protože právě tato země je darem od Hospodina, protože tuto zemi jsme dostali k obývání a obdělávání, pro-

tože Bůh řekl, že tahle země je dobrá a bude nám stačit. Proto tato země skutečně je dobrá a stačí. Přestože dokáže být na člověka tvrdá, přestože také tady žijí lidé, jimž se nevyhýbají různé životní rány a osudy.

Ono se totiž lehce řekne blahobyť, klid a pohoda. Ale ani v takové době není člověk ušetřen vnitřního neklidu, strachu o sebe i o druhé, nebo zápasu s těžkou situací, s bolestí, s nemocí. I v té dobré zemi existuje utrpení a zlo. A to se pak člověku leckdy těžce děkuje. To se pak naopak zdá, že není moc zač děkovat, že by si člověk spíš postěžoval nebo zanařoval. A je pravda, že děkování není nijak lehká věc. Chce to odvahu, chce to optimismus, chce to pohled někdy dál do minulosti, chce to vidět vlastní život a situaci v širším kontextu. Člověk musí někdy hledat, aby našel, co dobrého mu Bůh dal, navzdory všemu tomu, co nás pálí, tíží, zaměstnává a stresuje.

Ale také proto slavíme dnešní Díkčinění, abychom si navzdory všem svým strachům a bolestem uvědomili, že Bůh byl s námi i tam, kde my jsme na něj zapomínali. Že je s námi teď, ačkoli to třeba nevnímáme. A že Boží budoucnost pro nás je delší a krásnější, než jak ji třeba vidíme my. Smíme si znovu uvědomit, že stejně věrně, jako nás Bůh provázel až dodnes, nás bude provázet i dál. A nejen nás, ale i všechny okolo nás, všechny ty, které máme rádi a na kterých nám záleží. Ty všechny i sebe smíme vděčně vložit do Božích rukou. Vždyť tak jako Bůh sám určil, která země je ta dobrá země, určil také on sám, která budoucnost je pro nás ta dobrá budoucnost: je to budoucnost v Kristu, budoucnost, která končí vzkříšením. A to je důvod k děkování.

Amen

MODLITBA

Pane Bože, chválíme tě za vše dobré, co smíme ve svých životech objevovat. Prosíme, dávej nám pro to otevřené oči a zůstávej stále s námi.

Amen

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, jsme vděční za to, že nám otevíráš oči pro vše, zač můžeme děkovat. Děkujeme, že můžeme svět vidět bez příkras a masek: jako tvoje stvoření, kde ty nechybíš.

Prosíme tě za ty, co svět takto nevidí. Prosíme tě za ty, kteří neděkují, protože vše okolo sebe považují za samozřejmé.

Prosíme tě za ty, kteří jsou v tísní a nouzi a nedokáží momentálně děkovat. Prosíme tě za ty, kteří jsou nemocní, v nemocnicích či v domovech důchodců. Prosíme tě za všechny, kteří trpí, kteří zápasí s nemocí, kteří bojují o život. Prosíme tě za jejich blízké, kteří mají strach, že je ztratí.

Prosíme tě za všechny, kteří před sebou nevidí dobrou budoucnost. Prosíme, otevři nám všem oči více pro své působení mezi námi. Dej, ať navzdory tomu, co často vidíme očima, dokážeme vidět vírou dál. Posiluj naši naději a odvahu a buď nám nablízku. Amen

POSLÁNÍ

Zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už sama velké bohatství. Nic jsme si totiž na svět nepřinesli a také si nic nemůžeme odnést. Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím. (1Tm 6,6–8)

POŽEHNÁNÍ

Kéž je nám Bůh milostiv a dá nám požehnání, kéž nad námi rozjasní svoji tvář! Ať je známa na zemi tvá cesta, mezi všemi pronárody tvoje spása... Země vydala své plody, Bůh nám žehná, Bůh náš. Bůh nám dává svoje požehnání. Nechť se ho bojí všechny dálavy země! Amen

PÍSEŇ č. 550 Až potud nám pomáhal Hospodin z milosti

DŮLEŽITÝ ZÁKLAD

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce i Syna i Ducha svatého. Amen

Milost vám a pokoj, od Boha, Otce našeho, a našeho Pána Ježíše Krista.

Sestry a bratři, vítám vás na dnešních bohoslužbách. Žalmista vyznává:

Všechnu naději jsem složil v Hospodina. On se ke mně sklonil, slyšel mě, když o pomoc jsem volal. (Ž 40,2) Amen

PÍSEŇ č. 62 Vždy přec má se mlčenlivě (1.3–4)

MODLITBA

Bože, ty jsi každého z nás obdaroval rozmanitými schopnostmi. Dej, ať můžeme svá obdarování ve svých životech objevovat, radovat se z nich a využívat je ke společnému prospěchu. Prosíme tě, ať nejsme líní ani sobečtí, ale ať dokážeme s pokorou jít a svá obdarování s druhými sdílet, abychom se mohli všichni vzájemně doplňovat a přispívat tak společně k pokoji a spravedlnosti na zemi. Dej, ať v tom následujeme tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista, který svým životem i smrtí sloužil druhým. Od něj jsme se naučili slova modlitby, která k tobě teď společně voláme: Otče náš... Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, z kapitoly 7., verše 13.–14. a 21.–23.:

Vejděte těsnou branou...

Ne každý, kdo mi říká „Pane, Pane“, vejde do království nebeského...

PÍSEŇ Svítá č. 140 Široká brána (nebo č. 470 Za mnou, dí Kristus, lide můj)

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je také ze 7. kapitoly Evangelia podle Matouše, verše 24. až 27.:

A tak každý, kdo slyší tato má slova a plní je, bude podoben rozvážnému muži...

Není těžké najít si nějaké informace o tom, jak postavit dům, především pak jeho základy. Řada z rad, které najdeme, krásně zapadá do toho přečteného, velmi známého Ježíšova podobenství a jakoby ho rozvádí dále, do větších detailů.

První rada zní: Základy jsou důležitou, i když někdy opomíjenou součástí stavby. Je-li základ špatně založen, dá se taková chyba napravit jen těžko. Stejně tak člověk: vsadíme na něco svoji existenci, na něčem ji založíme a podle toho zařizujeme celý svůj život a orientujeme se ve světě okolo nás i sami v sobě. Chtít změnit tento základ vlastní existence je podobné, jako chtít zasáhnout do základů domu. Je to riskantní, pracné, leckdy drahé a člověk se z toho může i zhroutit.

Další rada: Základové zdivo má sahat do takové hloubky, kam nevniká mráz. Základy mají být tak hluboko, aby se na nich nijak zásadně neprojevil vlivy zvenčí. Povrchní základ moc neunes. Tak také člověk bez hlubokého základu lehce promrzne, srazí ho první složitá situace.

Důležité je také to, co je pod základy: Půda, na které leží základové zdivo, tedy podloží, musí mít takovou únosnost, aby snesla nejen váhu celé budovy, ale dokonce váhu pětikrát i desetkrát větší.

Není důležité jen to, jak hluboko sahají základy, ale také to, na čem ty základy stojí. Přímo tak to říká to Ježíšovo slavné podobenství. A v případě člověka to není jen jakási bezpečnostní rezerva. Člověku

se může stát, že na svých bedrech ponese těžký osud dalších lidí, třeba v rodině: může se objevit složitá situace, závažná nemoc či postižení, a to potom člověk leckdy má pocit, že nese nejen tíhu života svého, ale ještě svých blízkých. A pak je skutečně důležité, na jakém podloží jsou založeny mé základy, co mě nese.

A tak i profesionální stavaři jen potvrzují ten Ježíšův obraz, když říkají: Dobrou základní půdou je například skála, štěrk nebo břidlice. Velmi špatné pro zakládání staveb je bahno, navátý písek nebo rašelina. – Tolik dnešní stavařské okénko. Nechme základy na chvíli být, vždyť stejně nejsou vidět.

A právě, to je ten problém. Když si prohlížíme postavený dům, vnímáme a hodnotíme úplně jiné věci než základy. Co je komu do základů, důležitý je tvar domu, jeho dispozice, barva fasády, jestli má dřevěná či plastová okna, vikýře ve střeše, jestli má eleganci a styl, jestli se použily kvalitní materiály, nebo jestli je to pozlátko podnikatelského baroka. Tohle člověka uhodí do oka nejprve a naopak vůbec není poznat, jaké má ten dům základy: jestli stojí na pilotech, jestli má klasické základy či základovou desku. A vlastně jestli má vůbec nějaké základy.

Stejně tak na první pohled ani na lidech v dnešní době není poznat, kdo je křesťan a kdo ne. Spíš poznáme, na co všechno ten člověk má, jak o sebe pečuje, jestli nosí značkové a padnoucí oblečení nebo jak drahý má mobil. V době, jako je třeba ta dnešní tady u nás, v době více méně klidné, bez válek, velkých katastrof, bez zemětřesení a podobných jevů, to může na první pohled vypadat, že na základech zas až tak moc nezáleží. Hlavně aby ta viditelná část byla skvělá, zajímavá, výstavní. Dokud nepřijde nějaký nepříjemný test, tak se ani nepozná, kdo má jaké základy. Až to může člověka ukolébat, aby zas tak moc neinvestoval do základů a vložil prostředky spíš do vzhledu, do estetiky, do designu. Právě tomuhle dnešní doba značně nahrává. To je dnes moderní a lákavé, o tom čteme a slyšíme v médiích. Jde o design, o vnější soulad, o pastvu pro oči, a možnosti jsou dnes obrovské. Jak pro vybavení našich domů a bytů, tak také pro lidský vzhled a image. A dnešní doba tím přímo žije, až se někdy zdá, že žije právě jenom tím.

Ale vystupme teď už z obrazného mluvení o domu, základech a stavění a pojďme přímo k naší křesťanské existenci, k jejím základům a k jejímu podloží. Možná, že už jste taky někdy od lidí ze svého okolí slyšeli názor, který tomuto modernímu dobovému postoji zcela odpovídá: „Nač být v nějaké církvi? To se musí tak akorát chodit pořád do kostela a tam člověk musí poslouchat, co farář vykládá, a taky se určitě té církvi musí hodně platit. Ne že bych v nic nevěřil, ono určitě „něco“ nad námi je, ale k tomu přece nepotřebuju žádnou instituci a už vůbec ne přežitou, designově i jinak nmoderní křesťanskou církev, která pořádala křížové výpravy a páčila čarodějnice. Já se zařídím podle sebe, však je to moje soukromá věc.“ To jsou pak ti proslavení „něcisté“, jak říká Tomáš Halík. „Něco, nějaký základ všeho, nějaká ta vesmírná energie či co asi bude, ale nevím, co to přesně je, a ani mě to nezajímá. Neděle se přece dá prožít zajímavěji než v kostelní lavici, existují rytmičtější a dynamičtější písně než třeba ženevské žalmy a určitě se najde napínavější čtení než tisíce let staré biblické texty.“

To je tíže situace, jako je ta naše dnes, kdy prožíváme klidnou dobu a kdy na základy naší lidské existence leckdy jakoby nedojde, až to může vypadat, že věnovat se růstu vlastní víry, sedávat v kostele, zpívat žalmy a poslouchat biblické texty je ztráta času. Ale ono o tom mluví i to Ježíšovo podobenství: ne za slunečného dne, za jarního vánku, letního deštěku, barevného podzimu či krásné sněhobílé zimy, ale až v době krize, za nečasu, v době neklidu a katastrof, až v takové chvíli dojde na základy. Až ve chvíli nouze se pozná, kdo má jaké základy a na čem kdo založil svoji existenci. A to jsou pak chvíle, kdy je všechn vnější vzhled, styl, elegance a design naprosto vedlejší, nedůležitý, kdy se pozornost a starosti přesouvají od toho, co je na povrchu, k tomu, co je uvnitř, v základech.

Jenomže čím jsme my dnes ohrožováni? Někaké velké vnější nebezpečí díky Bohu zatím nehrozí, ačkoli to není zase tak dlouho, co jsme v době válek a útlaku žili. Po vnější stránce žijeme v blahobytu a klidu, který ukolébává až ke lhostejnosti. Trvalé ohrožení tu však přesto je. Ne sice na rovině společnosti či státu, ale na rovině jednotlivců: Z pohledu křesťanské morálky by se dalo říct, že právě v takové klidné době jsme ohrožováni nejrůznějším pokušením: pokušením majetku, pokušením moci, pokušením bezbřehé svobody. Nejvíce však

vnímáme ohrožení nemocemi, které nás hodně zaměstnávají, a jejich nejsilnějším spojencem, který nás všechny čeká: smrtí. A je zajímavé, že skoro více, než vlastní nemoc a strach z vlastní smrti, člověka dokáže tížit nemoc, utrpení a strach ze smrti našich blízkých. S ranami života, které dopadají na nás, se člověk vyrovnává leckdy lehčeji a lépe, než s ranami, které dopadají na naše blízké, zvláště v případech, kdy nemůžeme nijak pomoci, kdy můžeme jen nečinně přihlížet a snášet s nimi jejich utrpení a jejich bolest. To všechno jsou situace, které se ani křesťanům nijak nevyhýbají a které asi ze svého okolí a ze svých rodin více či méně znáte. V takových situacích pak velmi rychle dojde na to, kde leží naše základy, na čem jsou založeny. Jestli nám v krizi ujedou nohy po nestabilním písku, nebo jestli máme pod nohama pevnou skálu, o kterou se můžeme opřít, byť s roztřesenými koleny.

Právě v takových situacích se projevuje výhoda křesťanské existence, výhoda křesťanského základu. Ani v té nejtěžší chvíli nemusíme mlčky přihlížet a trpět, ale máme možnost volat k Bohu. Na rozdíl od „něcistů“ víme, ke komu volat, známe jeho jméno, víme, že náš Bůh je náš Stvořitel a v Ježíši Kristu náš Vykupitel. A smíme do jeho rukou vložit to, nač sami nestačíme.

Tento základ všech našich základů je sice pevný jako skála, ale není to bezejmenný studený šutr. Naším podložím je živý Bůh, který se o nás zajímá, nese nás, stará se o nás a neopouští nás. A i kdyby se nám ta naše někdy roztřesená kolena podlomila a my padli, nepadneme jinam, než na tento náš dobrý a pevný základ. Protože tento náš Bůh je tím nejlepším základem pro tento život, v dobách klidných i v těch bouřlivých, a je zároveň jediným základem pro život budoucí, pro život věčný. Vždyť jedině na tomto základu lze z trosek vystavět novostavbu. Jedině na tomto základu existuje vzkříšení. Amen

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti, že nás stále neseš jako pevný základ našich životů. A prosíme, posiluj nás, ať na tomto základu dokážeme správně stavět. Amen

PÍSEŇ č. 192 Dobře staví, kdo zná a ví

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože, v Ježiši Kristu náš Vykupiteli, děkujeme ti, že jsi naším základem. A to i tehdy, když my sami hledáme základ svých životů jinde. Do tvých rukou chceme vložit náš svět, který často stojí na základech vratkých.

Prosíme tě za všechny, kteří trpí válkou či přírodními katastrofami.

Prosíme za všechny, kteří hledají, na čem založit svoji existenci. Prosíme tě za všechny, kterým se nedaří najít pevný základ, kteří tápají a bloudí.

Prosíme tě za všechny, na něž dopadla životní krize. Prosíme tě za postižené a nemocné. Prosíme tě za ty, kteří se o postižené a nemocné obětavě starají, za všechny ty, kteří trpně nesou těžké osudy svých blízkých. Prosíme za umírající i za všechny ty, jimž někdo blízký zemřel.

Prosíme za ty, kterým se zhroutil svět, protože poznali, že založili svůj život na špatném základu. Dej jim sílu začít znovu.

Prosíme za křesťany a obyčejný křesťanský život. Dej, ať máme potřebnou vytrvalost a pečujeme o základy svého života, ať znovu a znovu objevujeme krásu sborového života, setkávání s ostatními, krásu křesťanských písní i aktualitu biblických textů.

Prosíme, povzbuzuj a posiluj naši víru, podpírej nás v těžkých časech, když na nás či na naše blízké dolehne pokušení, utrpení a nejruznější zkoušky, a veď nás k životu věčnému. Amen

POSLÁNÍ

Radujte se s radujícími, plačte s plačícími. Mějte porozumění jeden pro druhého. (Ř 12,15–16a)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin je váš ochránce, stín po vaší pravici.

Věřte: neaspí ten, jenž o vás má starost a péči. Nedopustí, aby vás zničilo to, co člověka ohrožuje, když svítí slunce, ani to, co člověka ohrožuje za noci, když vyjde měsíc. Vždyť váš život Hospodin chrání od zla – tak je tomu od počátku, kdy jsme ještě ani nebyli, až do posledního dechu, ba i potom.

Milost a pokoj Boží ať vás provázejí, kamkoli půjdete. Amen

PÍSEŇ č. 510 Ó Pane můj, pokoj ať tvůj

VYTRVAT V DOBRÉM I V ČASE TRÁPENÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

Hospodin je vyvýšený, ale hledí na poníženého. I když jsem v soužení, ty mi zachováš život, vztáhneš ruku proti hněvu mých nepřátel a tvá pravice mě spasí. (Žalm 138,6–7) Amen

PÍSEŇ č. 408 Všem věků mocný Králi

MODLITBA

Děkujeme ti, náš dobrý Bože, že nám dáváš příležitost rozvíjet život díky životodárné síle svého milosrdenství. Kéž za to nepřestáváme být vděční a kéž každodenně prožíváme údiv nad tím, že jsme, že je svět, že je ve světě láska a že se tolik dobrých věcí podařilo.

Přiznáváme, že nám mnohdy – podobně jako mrak zastiňuje slunce – bolest a trápení zastiňuje tebe a tvou lásku, s níž se k nám skláníš. Přiznáváme, že někdy ztrácíme ze zřetele smysl a cíl, že nevidíme tvou péči a máme pocit, jako bys v našem světě ani nijak nepůsobil a nejednal. Otevírej, prosíme, naše zaslepené oči, smiluj se nad námi a odpusť nám.

Působ při nás svým Duchem, abychom poznali a pochopili, jak ses k nám sklonil a co jsi pro nás vykonal ve svém Synu Ježíši Kristu. Skrze něho a v něm tě chválíme. Amen

ČTENÍ PÍSMY SVATÉHO

Jako první čtení poslyšme slova knihy proroka Izajáše, z kapitoly 49. verše 14. až 25.:

Sión říkával: „Hospodin mne opustil...“

PÍSEŇ č. 42 Jako jelen mučen žízní

KÁZÁNÍ

Základem kázání nám budou slova z Prvního listu Petrova ze 3. kapitoly, verše 8. až 17.:

Nakonec pak: Všichni buďte jedné mysli, soucitní, plní bratrské lásky...

Ačkoli jsme četli slova snad z konce prvního století po Kristu, znějí nám, sestry a bratři, dost současně. Jejich pisatel počítá s tím, že se církev se dostává do situace, kdy na ni dopadají urážky, okolí se vůči ní chová značně agresivně, na církev přichází i utrpení. V tom jsme dost podobni adresátům Prvního listu Petrova. Bylo tomu tak a není důvod se domnívat, že by to mělo být jinak. Církev svět provokuje. A tak i dnes čelí útokům zleva, zprava – u nás spíš z politického leva. Urážky na adresu církví, věřících a farářů se jen rojí, stačí zabrousit do nějaké internetové diskuse či shlédnout kousek z jednání parlamentu. Slovo „pomluva“ ani zdaleka nevystihuje to, co jsou lidé schopni napsat či vyslovit na adresu církví. Hanobení, které dopadá i na nás, se najde dost a dost.

Co dělat? Jak se v takové chvíli chovat? Jak oplácet hrubé útoky? Jak se proti tomu bránit? Právě o tom čteme. Nikoli nějaký obecný návod, jak zatočit s každým zlem na světě. Církev není policejní zásahová jednotka, ani pravidelná armáda. Církev je církev. A když po ní někdo šlape a dupe a vozí se po ní, pak má na to odpovídat po svém, lépe řečeno po vzoru svého Pána, po vzoru Ježíše Krista, své hlavy.

Co tedy dělat? Jen se nedejte strhnout na stranu zla. Když někdo nadává, nezačněte oplácet stejnou mincí. Když někdo plive, vy slinu spolkněte. Jistě umíte taky dostatečně daleko a trefně plivnout, ale nedělejte to. Zkrátka, nedejte se zlem vtáhnout na jeho stranu, nepřistupujte na jeho hru, nedejte se mu do služeb, byť v obraně vlastní cti, toho, co je vám drahé, nebo sebe sama. Chcete-li se bránit, pak jediňte dobrem.

Chcete-li se bránit, pak *buďte jedné mysli, soucitní a plní bratrské lásky*. Ano, vaší obranou ať je vaše jednota. Držte při sobě. Ty, kdo se dostanou do potíží, nenechejte na holičkách, nedistancujte se od

nich, nezříkejte se jich, neponechejte je samotné s jejich bolestí a problémy. Prokazujte soucit a bratrskou lásku prvně sami mezi sebou. A uvidíte, že se pak bude šířit i dál, za hranice církve, do vašeho okolí. Ale pokud to nebude fungovat předně mezi vámi samotnými v církvi, pak to nebude fungovat ani navenek.

Chcete-li se proti různým útokům bránit, pak *čiňte dobré, hledejte pokoj a usilujte o něj*. Pokoj, který byste chtěli mít pro sebe a své blízké i pro církev, nepřijde sám, nenastane tím, že si nebudeme ostatních a svého okolí všímat. Když je necháme být, nechají také oni nás, myslíme si možná. Omyl. Je třeba vyhledávat pokoj, je třeba hledat, jak jej šířit, jak mu pomáhat v růstu, aby sílil a vzmáhal se. Je to úsilí, námaha, něco to stojí. Pokoj je jako citlivá rostlinka, kterou je snadné zahubit, ale nesnadné ji vypěstovat a uchránit.

A tak předcházejte nepřátelství, nehroťte konflikty, pokud to má prospět pokoji, to raději sami ustupte či něco obětujte. Udělejte vše proto, aby se vlády neujal nepokoj, nesmiřitelnost, nenávist. Šanci máte hlavně v zárodku, pak už může být pozdě. A pokud snad přejde vichřice a bouře nepokoje v podobě války či podobných šíleností, kdo jiný než křesťané by měl aktivně usilovat o zacelení ran, o odpuštění, smíření a znovunastolení opravdového pokoje? Život v míru je mnohem víc, než jen spolu neválčit. A právě o tohle, co je nad to, co je navíc, máme usilovat.

Chcete-li se proti útokům bránit, pak je nejlépe, nezavdáte-li k útoku vůbec záminky. *Kdo vám ublíží, budete-li horlit pro dobro?* Jen velmi nesnadno se hájí církev a víra, když lidé mohou poukazovat na skandály, nepravosti, poklesky křesťanů, a především neochotu přiznat a neochotu napravit. Jen těžko lze dokazovat, že má církev pro společnost svou nezastupitelnou roli, když je její poselství i mnohá dobrá činnost a služba znectěna zlým činem. Přičemž je zřejmé, že zlo spáchané jednotlivcem vrhá stín na celé společenství. Lidé mohou bohužel poukazovat nejen na temný středověk, ale i na naši současnost. *Zachovávejte si dobré svědomí... a dobrý způsob života v Kristu*. Ať nejste zahanbeni vy pro zlé jednání, ale ti, kdo vás pomlouvají, ať jsou usvědčeni z nepravosti svědectvím vašeho života. Dělejte vše pro to, aby nikdo neměl důvod vás se zlem spojovat, natož vás pro něco zlého pronásledovat.

Chcete-li se proti útokům bránit, pak *bud'te připraveni dát vždy odpověď těm, kdo se vás ptají na vaši naději*. Tady vůbec nemusí jít o nějaké vyšetřovatele, ale o kolegyni v práci, o sousedku. Když je bude zajímat to, o co nám jde, čemu věříme a co vyhlížíme, pak bychom měli být schopni dát odpověď. Ne naučenými frázemi, ale svými slovy. Připravit se na tyhle možnosti, které se tu a tam, třeba nečekaně, naskytanou. Málokdo se odváží jít za farářem, aby se ho ptal, jaké to křesťanství vlastně je, ale toho, koho zná a o kom ví, že chodí do kostela, toho se normálně zeptá. Bud'te připraveni dát odpověď každému.

Tímhle způsobem máme jako církev jednat, k tomu jsme voláni Ježíšem, abychom jej v jeho dobrém způsobu jednání a třeba i v utrpení bezpodmínečně následovali. To jsou pravidla pro církev, která má být svou odlišností a výjimečností alternativou, protiváhou a jinou možností ke způsobům tohoto světa. Je jistě otázkou, jak toto poselství domýšlet pro ty křesťany, kteří se ocitnou ve veřejných funkcích nebo u policie a v armádě. Ale to je otázka druhotná. Prvotní je problém, že tohle máme my sami nejdříve žít.

A ono nám to příliš nejde. Ono to není snadné. Na téhle cestě klopýtáme a padáme, selháváme a scházíme z této cesty za Kristem. Proto díky za každíčký záblesk toho, když se ukazuje, že to jde, že je to cesta schůdná. Proto se máme znovu a znovu v těchto nesamozřejmých způsobech jednání a života povzbuzovat, připomínat si ty dobré příklady, odkazovat na to, kde dobro, pravda a láska zvítězily nad zlem, lží a nenávistí. To i nám dává sílu znovu povstat a vyjít za Kristem, to z nás činí tělo církve poslušné své hlavy, totiž Krista.

A právě v tom smíme rozpoznávat, že jsme se z milosti Boží stali opravdu novým stvořením, že jsme v Kristu skutečně zachráněni a vykoupeni, že jsme v Duchu svatém znovuzrozeni k životu Božích dětí. Když se podřizujeme zákonům přicházejícího Božího království, když jednáme podle toho, co má zaslíbení pro budoucnost, pro věčnost. Tam, v nebeském věčném království, dostane smysl i utrpení pro spravedlnost; bude blahoslaven ten, kdo byl pronásledován pro dobro; dostane se požehnání každému, kdo se nedal na stranu zlého, ale přemáhal je trpělivě v dobrém. Amen

MODLITBA

Posvěcuj nás, náš Pane Ježíši Kriste, abychom žili podle zákonů tvého Království, a ved' nás ke svatosti života podle svého příkladu. Uč nás, jak být tvým lidem, tvou církví v každodennosti, jak se prokázat jako tvoji učedníci, i když přichází trápení a dopadají těžkosti pro tvé jméno. Amen

PÍSEŇ č. 244 Ve jméno Krista doufáme

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, díky tobě nemusíme ukrývat a střežit, co je v nás, neboť ty nás od základů a z hloubi nitra proměňuješ a stáváš se svatým našim srdcím. Tebou vedení se nyní modlíme a přimlouváme:

Dej, ať dokážeme své životy postavit pod tvou pravdu, ať počítáme s tvým soudem a dáme se tvou vůlí řídit již dnes.

Prosíme, abychom byli otevřeni potřebám druhých, abychom respektovali jejich rozhodnutí a tolerovali jejich víru, i když jim neumíme plně porozumět a jsou nám cizí jejich způsoby myšlení i jejich důrazy.

Prosíme, abys nám byl nablízku v těch situacích, ve kterých se nacházíme: Ať spolu umíme dobře vycházet nebo ne, ať dokážeme obstát v požadavcích dnešních dní nebo ne, ať jsou naše očekávání radostná či nikoli – ty buď vždy s námi!

Prosíme za všechny, kdo procházejí utrpením, ať pro víru či z jiných příčin. Pozvedej klesající, smiřuj obtížené vinami, zaháněj strach z neúspěchu, z osamocenosti, z příštích dní.

Prosíme za všechny křesťany, na kterých není poznat znovuzrození působené vodou křtu a Duchem svatým. Vstup do jejich života a učiň tu velikou změnu k žité víře a k praktikované zbožnosti.

Prosíme za odvahu žít podle zákonů Božího království mezi sebou navzájem ve tvé církvi i za odvahu vycházet se svým novým životem za hranice církve druhým na svědectví.

Prosíme za tvé požehnání pro všechny, kdo se odhodlávají k dobrému, k milosrdné službě, k nezištné pomoci, k věrnosti pravdě, k zápasu o spravedlnost. Učiň blahoslavenými ty, kdo se postavili proti zlu v dobrém.

A ve tvém jménu pak společně k Bohu voláme: Otče náš...
Amen

POSLÁNÍ

Slyšeli jste, že bylo řečeno: „Oko za oko, zub za zub.“ Já však pravím vám, abyste se zlým nejednali jako on s vámi; ale kdo tě uhodí do pravé tváře, nastav mu i druhou. (Mt 5,38–39)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.
Amen

PÍSEŇ č. 672 Dej nám moudrost, odvahu

JAKO KDYŽ KONČÍ DEN NÁDENÍKA

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista.

Oko Hospodinovo bdí nad těmi, kdo se ho bojí, nad těmi, kdo čekají na jeho milosrdenství, aby ze smrti je vysvobodil. Z něho se raduje naše srdce, my doufáme v jeho svaté jméno. Tvoje milosrdenství buď, Hospodine, s námi; na tebe s důvěrou čekáme! (Žalm 33,18–19 a 21–22) Amen

PÍSEŇ č. 211 Aj, slunce skvoucí, mocné nad nocí

MODLITBA

Ty jsi naší nadějí, náš Bože, tvá láska k nám a tvé dílo pro nás vykonané. Jiného nemáme v celém světě nic, o co bychom se mohli skutečně opřít. Děkujeme za to, že jsi naší pevnou skálou a jistou záštitou.

Toto vyznání v nás ale probouzí i poznání, že se snažíme nacházet i opory jiné, viditelnější a hmatatelnější, opory, na které sází tento svět a nás strhává k tomu, abychom na ně vsázeli taky. Prosíme, neodvrhni nás pro tuto naši nevěru, ale milostivě nás znovu a znovu přijímej, když zažijeme zklamání, když si naběhneme na falešné vějičky. Smiluj se nad námi a odpusť nám.

Tvé milosti se dovoláváme pro tvého Syna a našeho Pána Ježíše Krista. On je zdrojem světla a poznání, měřítkem i cílem, který jsi dal našim životům. On je nám zdrojem tvého svatého Ducha, který nás posiluje ve službě, dává pokoj uprostřed neklidu, uvádí naše životní kroky na stezky tvé spravedlnosti. Za to vše buď od nás veleben a pochválen. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Dnešní první čtení je vzato z Evangelia podle Matouše, z 20. kapitoly, verše 1. až 16.:

Neboť s královstvím nebeským je to tak, jako když jeden hospodář...

PÍSEŇ č. 33 Rozveselte se v Hospodinu

KÁZÁNÍ

Jako základ nám poslouží slova z knihy Job, první až šestý verš z kapitoly 14.:

Člověk narozený z ženy má krátký věk, avšak nepokoje do sytosti...

S blížícím se koncem církevního roku se v oddílech předepsaných pro bohoslužebná čtení z Písma stále víc a stále hutněji objevují pasáže, které se věnují pomíjivosti stvoření, konečnosti lidského života, smrti.

Nejinak je tomu i s tímto oddílem z knihy Job: *Krátký věk, vadnoucí květ, prchající stín*. To je náš lidský úděl, sestry a bratři. Nejednou si i my sami povzdechujeme při pohledu zpět na to, co jsme prožili, jak to všechno rychle uběhlo, jak nám ty děti vyrostly, ani jsme se nenadáli, jak krásný čas mládí zmizel v nenávratnu.

Je samo o sobě otázkou, zda je to špatně. Vždyť díky tomu také ze světa sešly, a doufejme, že navždy zmizely v propadlišti dějin, i říše a systémy, které o sobě vyhlášovaly, že budou tisícileté, případně na věčné časy a nikdy jinak. Jsou pryč, naštěstí. Díky Bohu, díky pomíjivosti, kterou Bůh zakódoval do svého stvoření. V prach padají vládcové pyšní i jejich nelidské dílo. Sláva, dobře tomu tak.

Ale tohle nám osobně asi velkou útěchu nepřináší, zvláště pak v těch chvílích, kdy se závan pomíjivosti dotkne nás a našeho nejbližšího okolí, kdy se stín smrti snese k nám. Když přijdou vážné nemoci,

slabosti těla spojené s přibývajícím věkem, úmrtí v rodině a podobně. Pak najít útěchu v tom, že to samé postihlo diktatury a tyranie, neumíme. A není taky důvod hledat útěchu právě tady.

Jobova slova odkazují k něčemu jinému. Totiž k tomu, že i tak prchavé bytosti, jakými jsme my, stojí Pánu Bohu za pozornost. *Přesto na něj*, na člověka, *upíráš svůj zrak*, Bože. Nejsi k našim krátkým, nepokojem naplněným životům lhostejný. Nevěnuješ se skutečností trvalejším, hodnotnějším, vyšším, lepším, ale shlížíš na nás. Tvá péče, tvůj dohled nás provází. Nejsme ponecháni sami sobě napospas.

Jakkoli v tom Božím dohledu někdo vnímá spíše jakýsi policejní dozor a špehování, zda se někdo nedopouští něčeho zakázaného, slídívou pozornost, zda někdo nehřeší, a to by vzhledem k následujícím slovům mohl někdo takto vnímat, je za tím něco jiného. Ta slova těžce zkoušeného Joba vyjadřují údiv nad tím, že se Bůh ve své velikosti, moci, nádheře a svatosti vůbec zabývá něčím tak titěrným, jako je člověk. Je to tak nesamozřejmá a úžasná věc, jako bychom stáli nad velkým mraveništěm a bez ustání do detailu věnovali pozornost osudům každého jednotlivého mraveněčka. Vždyť „co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš?“ (Ž 8,5)

Job je nad tím v úžasu, a snad i my s ním. Ve vši naší bídě a nouzi se nám dostává Boží pozornosti. Ani na chvíli nás neopouští. Toto poznání přináší vzpruhu a úlevu.

Job také vyznává, že Bůh každý lidský život posoudí. Tehdy nikdo z nás nebude moci vydávat nečisté za čisté, svými slovy ani vychytralostmi nebudeme moci vydávat zlo za dobro. To je zřejmé. Stejně tak, jako nepřekročíme hranice, které nám Bůh vytyčil. Marná je naše snaha, obrazně řečeno, vyšplhat se na nebesa, vymanit se svým velikášstvím z určeného řádu, z Bohem daných mantinelů. Počátek a konec, zrození a zánik – s tím nic nenaděláme, ani když budeme hromadit majetky, když budeme lpět na moci, když budeme sbírat počty a necháme se oslavovat. Nic z toho před Bohem nemá hodnotu a jeho soud nad naším životem se tím nijak ovlivnit nedá. Tam jde zkrátka o něco úplně jiného.

Jde o to, co Bůh stanovil jako důležité, co nám určil jako cíl, k němuž se máme světem za vyměřeného času svých dnů ubírat. Tohle poznání slyšíme z úst Joba, člověka, který měl moc a bohatství, který

užil mnohých světských radostí a který také o tohle všechno přišel. Ví, o čem mluví. Mít, užívat si, vlastnit – to vše je nám lidem příjemné, jenže to neobstojí jako cíl před Božím soudem. Vždyť dokonce i tady na světě, kolem nás je tohle všechno tak prchavé a pomíjivé. Všechna sláva polní tráva. Prach jsi a v prach se navrátíš.

Jen stačí, aby Bůh svůj zrak od nás odvrátil, a konec se dostaví. Bez Božího milostivého dohledu, na odvrácené straně Boží tváře, není život, berou za své naše dny, nastává konec. Bez Boží životodárné síly, která k nám proudí díky Boží pozornosti, nejen že si „pooddechujeme“, jak stojí v našem překladu, ale vydechujeme naposledy.

Job ví, že tomu neunikneme. Ale i zde nalézá naději. Předkládá ji v malém podobenství o námezdním dělníkovi, jemuž se skončil pracovní den. Co jej v tu chvíli čeká? Rozhodně ne pustota a prázdnota, ne nicota. Ale teprve v tu chvíli nastává ten pravý život, pro který se celý den pachtil a plahočil někde na poli, na vinici, v továrně, na stavbě, v kanceláři nebo kdoví kde ještě. Když se končí den, dostane výplatu a může si jí užít. V tu chvíli je svoboděn, může udělat se svou mzdou, co bude chtít. Může se radovat, čeká jej občerstvující večeře, zábava s přáteli, klid a odpočinek.

Ano, takové to také je, když končí lidský život. Tak podobné. Končí onen neklid, nepokoj, jehož máme v tomto světě plno. Končí plahočení a starosti, nádeničina a dřina. Tak jako pracujeme, abychom žili, tak podobně je tomu s celým naším životem: nádeničíme, abychom jednou opravdu žili. Teprve teď nastává ten čas, pro který se po celý život namáháme. Přichází odměna, výplata mzdy, volnost a svoboda. V porovnání s ní jsou veškeré pozemské radosti a úspěchy jen drobnou ochutnávkou.

Pro Joba je samozřejmostí to, co pak i pro Ježíše, že ten, komu máme ve vyměřeném sobě čase sloužit, na jehož díle máme brát svůj podíl, je Hospodin; Bůh, který život dal a který jej také posoudí. Na tomto základě pak smíme očekávat bohatou odměnu, měřeno nikoli podle našich zásluh odvedené práce, ale z pouhé Boží milosti.

Ovšem to, že ji smíme na konci našich dní vyhlížet, je pro nás posilou. Posilou k životu dobrému, k životu ve službě Bohu, k životu s ohledem na Boží posouzení toho, co je dobré, nosné, přetrvávající. S ohledem na to, co má budoucnost před Boží tváří, na co Bůh hledět

nikdy nepřestává. A co je zároveň lidem kolem nás příjemné. Ono to jde totiž nerozlučně ruku v ruce. Amen

MODLITBA

Prosíme, náš Pane, uť nás vážit náš čas, abychom jej nepromarnili v honbě za marnostmi a pomíjivostmi, ale dej, abychom jej naplnili tím, co je tobě milé a lidem kolem nás prospěšné. Kéž nepropásneme ty vzácné chvíle, kdy k nám přicházíš se svou záchranou a pomocí, kéž rozpoznáváme čas příhodný, který ty sis vyvolil pro své dílo. U tebe ať nalézáme potěšení, když se nám darovaný čas nachyluje a končí. Amen

PÍSEŇ č. 380 Ó Hospodine, přioděj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane Ježíši Kriste, ty jsi nás povolal na cestu života, na cestu, která nekončí ani naší smrtí, ale mocí tvého vzkříšení míří k cíli v Boží blízkosti a věčnosti. Ta cesta začíná zde na zemi, překonává starosti a nepokoj. V modlitbě ti smíme předkládat vše, s čím zápasíme:

Přimlouváme se za všechny unavené, za ty, kdo nemají kde čerpat posilu pro vzdorování nepřízní okolností. Dej se jim nalézt jako věrná opora.

Přimlouváme se za lidi nemocné, slabé a opuštěné. Ty jsi nesl svůj kříž, abychom my své těžkosti mohli u tebe složit a nalézt občerstvení. Kéž se to daří těm, pro které už není lidské naděje.

Prosíme za ty, kdo nejsou vyrovnáni se smrtelností a konečností. Uť nás přijímat tuto danost jako pobídku k hledání tvého království, které nepomíjí.

Prosíme, ať se dokážeme i navzdory tlaku nutností a každodenních těžkostí rozhodovat pro dobro, ať umíme víc sázet na důvěru a solidaritu.

Prosíme za drobné každodenní radosti, bez nichž by náš život byl jen slzavým údolím. Dej, ať si jich umíme užívat s vděčností dobrému Dárci.

Prosíme za tvou církev, aby se za žádných okolností nevzdala svého poslání, aby neutíkala od služby tobě ani od služby lidem.

Přimlouváme se za ty, kdo z tohoto světa odcházejí, a za jejich blízké. Buď jim světlem v temnotách a cestou věčnosti.

Ve tvém jménu společně k Bohu voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, jíž je Boží povolání v Ježíši Kristu. Bratři a sestry, napodobujte mne. Hledte na ty, kdo žijí podle našeho příkladu. (F 3,14 a 17)

POŽEHNÁNÍ

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě, ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 485 Král věčný nás požehnej

SEZNAM ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

		strana
1. Mojžíšova	32,23–31	30
Izajáš	5,1–7	70
Izajáš	49,14–25	88
Matouš	7,13–14.21–23	81
Matouš	12,22–37	24
Matouš	13,1–9	64
Matouš	20,1–16	94
Matouš	24,1–14	51
Marek	10,17–22	18
Lukáš	5,27–31	58
Lukáš	7,18–23	44
Lukáš	9,18–26	37
Lukáš	12,13–34	9
Lukáš	12,15–21	75
1. Tesalonickým	1,1–10	1

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
5. Mojžíšova	8,6–14	75
Job	14,1–6	94
Žalmy	73,23–28	1
Příslaví	30,7–9	9
Matouš	7,24–27	81
Matouš	12,1–6	18
Matouš	13,18–23	64
Matouš	15,21–28	30
Matouš	21,33–46	70
Matouš	24,42–51	51
Lukáš	19,1–10	58
Skutky	3,1–10	44
Skutky	5,34–42	37
Filipským	4,12	9
1. Petrova	3,8–17	88
1. Petrova	3,10	24

OBSAH

		strana
1. Dva způsoby víry	Jiří Gruber	1
2. Chudoba a bohatství	Jiří Gruber	9
3. Spor o sobotu	Zdeněk Šorm	18
4. Chceš-li milovat život	Zdeněk Šorm	24
5. Víra kananejské ženy	Jana Potočková	30
6. Gamalielova rada	Kateřina Roskovcová	37
7. Uzdravení ochrnutého	Pavel Prejda	44
8. Evangelíci, bděte!	Tomáš Trusina	51
9. Evangelium pro kolibříka Zachea	Tomáš Trusina	58
10. Rozsévané zrno	Michal Vogl	64
11. Podobnoství o zlých vinařích	Michal Vogl	70
12. Děkčinění	Petr Gallus	75
13. Důležitý základ	Petr Gallus	81
14. Vytrvat v dobrém i v čas soužení	Aleš Mostecký	88
15. Jako když končí den nádeníka	Aleš Mostecký	94

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)

Vydává Českobratrská církev evangelické v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne M.I.B. production service s.r.o., 166 11 Praha 6, Papírenská 1. Objednávky přijímá a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce 224 999 236, e-mail: frankova@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>

